

25 februari 2011

VERTEL NOU MAAR HOE HET ZIT

» Kroniek Pensioenrecht » Eigen beursje terug van weggeweest
» Bezuinigingen alom

Jan Ekelmans
promoveerde op
de exhibitieplicht

Op weg naar de top?

Nu ben jij aan de beurt!

Holland Van Gijzen is op zoek naar:

Den Haag

- ▶ Advocaat-medewerker Ondernemingsrecht
- ▶ Advocaat-medewerker Arbeidsrecht

Utrecht

- ▶ Advocaat-medewerkers IE / ICT
- ▶ Advocaat-medewerkers Vastgoed en Overheid

Eindhoven

- ▶ Advocaat-medewerker Ondernemingsrecht

Rotterdam

- ▶ Advocaat-medewerker Civiel Vastgoed / Procesrecht

Kijk voor meer informatie op

www.werkenbijhvg.nl

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP heeft een strategische alliantie met Ernst & Young Belastingadviseurs LLP.

HOLLAND VAN GIJZEN
ADVOCATEN EN NOTARISSEN

Interview

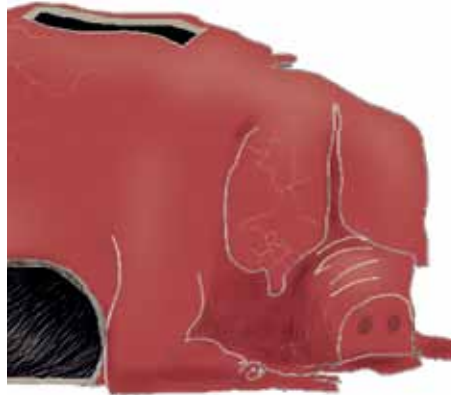

16

Exhibitieplicht in opkomst

Jan Ekelmans over de plicht bescheiden over te leggen: 'Je kunt maar beter vertellen wat je hebt'. Hij kan het weten, hij is er op gepromoveerd.

Kroniek

20

Kroniek Pensioenrecht

Als je bedenkt hoeveel pensioen in het nieuws is, zou je het niet zeggen. Maar de wijzigingen in 2009-2010 zijn te overzien.

Innovatie

30

Clïent ziet wie wanneer waaraan werkt

Clïenten willen kunnen zien waar hun advocaat zich mee bezighoudt. Het Legal Tech congres in New York was er vol van.

Actualiteiten

Kort nieuws, en onder meer:

- 3 De deken over de Rutte-garantie
- 5 Column Matthijs Kaaks
- 5 Rechtsmacht bij onbekende woonplaats minderjarige
- 7 Op het Binnenhof wordt het menens met de bezuinigingen
- 8 Agenda

- 9 Advocaat wint tuchtzaak over verstrekking strafdossiers
- 10 Pottenkijkers niet welkom in Syrië
- 13 'Alternatieven bezuinigingen Salduz-piket onvoldoende onderzocht'
- 15 Geen inzage BFT in dossiers
- 14 Aanvullingen en correcties

Reacties

- 42 Advocaat en mediator: liever niet in één persoon (V)

Moordkuil

- 43 Orde heeft het te druk met het bedenken van verordeningen
- 44 Waarom in 's hemelsnaam nog steeds niet elektronisch procederen?

Gefinancierde rechtsbijstand

- 35 Eigen beursje terug van weggeweest

Even opfrissen

- 37 Beoordeling verlenging inverzekeringsstelling

Rechter schrijft terug

- 39 Benoemen is beperken

Kantoorartikelen

- 40 Gebruik die social media
- 41 Stuyling de Lange schrijft verder over tarieven
- 47 Transfers
- 49 Tuchtrecht

Omslagfoto:
Jiri Büller

Colofon

91e jaargang
Verschijnt elke drie weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve Van de deken, Berichten van de Orde en Tuchtrecht

Redactie
mr. K.A. Boshouwers
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. M.R. Maathuis
mr. R. Malewicz
mr. C.C. Oberman
mr. M.A.R.C. Padberg
mr. L.H. Rammeloo
mr. drs. Th.C. van Schagen
mr. P.H.E. Voûte

Eindredactie
Linus Hesselink

Redactionele bijdragen
Mailen naar:
l.hesselink@sdu.nl. Informatie:
Linus Hesselink,
070-335 35 74, 070-378 98 36
Het schrijven van redactionele bijdragen, max. 2000 woorden, levert per 500 woorden 1 opleidingspunt op.

Sdu Uitgevers
Gert Jan Schinkel (uitgever)
Sandra Kroon (directeur BU
Legal & Tax)

Beeldredactie
Charlotte Helmer

Journalistieke redactie
Linus Hesselink, Hedy Jak,
Mark Maathuis en freelance:
Trudeke Sillevis Smitt
In de Actualiteiten deze keer ook korte berichten van Lex van Almelo.

Vormgeving
Dimdim, Den Haag

Correctie
Sandra Braakmann
Garijijn Urlings

Citeerwijze
Adv.bl. 2011-2, p.

Druk
Senefelder Misset,
Doetinchem

Digitaal archief
www.advocatenorde.nl,
met Balienetcertificaat

Advertenties
www.bereidjurist.nl
Daniël Stoltz, accountmanager
d.stoltz@sdu.nl,
Tel. 070-378 05 62
Inzendtermijn:
afl. 4: 4 maart 2011
afl. 5: 25 maart 2011

Abonnementen
Adreswijzigingen van advocaten:
adres@advocatenorde.nl

Niet-leden betalen
€ 222,60 per jaarabonnement (incl. btw en verzendkosten) en voor de jaarband (€ 40). Studenten 50% korting, losse nummers: € 31,80 (incl. btw). Adreswijzigingen: Sdu Uitgevers klantenservice, telefoon 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service.

ISSN 0165-1331

HO
PRINT

Nederlandse
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

Doorbraak bij nummerherkenning

Minister vertrouwt toezicht deken

Advocaten die de bescherming tegen afluisteren door nummerherkenning misbruiken, moeten van het tableau worden geschrapt, zei minister Opstelten van Justitie en Veiligheid op 3 februari tegen de Vaste Kamercommissie van Veiligheid en Justitie. De minister vertrouwt

daarbij op het toezicht door de deken, dat zal worden versterkt. Het niet-bewaren van geheimhoudersgesprekken was geen punt van discussie. De minister sprak eerder met de Orde af de gesprekken niet te bewaren, terwijl de Kamer juist om verlenging van de bewaartermijn vroeg.

Europese Hof

Balielidmaatschap voorschrijven mag

De Diploma-Richtlijn noch de Europese Richtlijn over het uitoefenen van een beroep 'under home title' belet een lidstaat nationale regels uit te vaardigen waarin het lidmaatschap van de balie wordt geëist van buitenlandse advocaten die willen werken onder de titel van het gastland. Dat heeft het Europese Hof van Justitie beslist, en daaraan toegevoegd dat de genoemde richtlijnen elkaar zo aanvullen dat zij advocaten uit de EU twee manieren geven om als advocaat te werken onder de plaatselijke titel. De inzet van het geschil is het verzoek van de Duitse advocaat Donat Ebert om te worden ingeschreven als ügyvéd, ofwel Hongaars advocaat. Ebert, die een onderdeel Europees recht studeerde in Maastricht, is in Boedapest ingeschreven als Europees advocaat. Hij promoveerde aan de Universiteit van Miskolc in Hon-

garije en werkte meer dan drie jaar als Rechtsadvocaat voor advocatenkantoren in Boedapest. Dat is dus niet voldoende. Om de titel ügyvéd te mogen voeren moet hij lid worden van de Hongaarse balie.

Het Citaat

‘Rechters zeggen dat het beoordelen van bewijsmiddelen een juridische discussie is. Maar dat is het juist niet.’

Rechtspsychoog Peter van Koppen in dagblad Spits over zijn boek *Overtuigend bewijs*

Wetsvoorstel zwarte lijst naar Kamer

Advocaten die onherroepelijk zijn geschorst of geschrapt komen met naam en toenaam in een openbaar register. Dat staat in de wetswijziging die staatssecretaris Teeven van V&J verleden week naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. De schrappingen blijven langer dan tien jaar openbaar, de schorsingen in beginsel tien jaar. Spoedschorsingen en voorlopige voorzieningen zijn openbaar zolang zij van kracht zijn. Waarschuwingen en berispingen worden niet openbaar gemaakt.

Hoge Raad om in kwestie kantoorbetekening

Om een zaak bij verstek te berechten volstaat betekening van de stukken aan het kantoor van de Nederlandse advocaat of gemachtigde van de verweerder c.q. gedaagde in het buitenland. Bij deze zogenoemde 'kantoorbetekening' is het Haags Betekeningsverdrag niet van toepassing. Dat heeft de Hoge Raad bepaald. De HR kiest een andere benadering dan in 1986. In dit geval gaat het om een gedaagde die in Zwitserland woont en die domicilie heeft gekozen bij een advocaat in Leeuwarden. Volgens het Haags Betekeningsverdrag is behalve kantoorbetekening ook een mededeling aan de verweerder of gedaagde nodig om verstek te kunnen verlenen. Dat hebben de eisers in deze zaak achterwege gelaten. De ommeswaai van de HR is mede ingegeven door de Europese Betekenings Verordening van 2007, die de mededelingseis niet stelt. Voor EU-lidstaten geldt die verordening zonder meer. Voor Zwitserland lagen de zaken complexer. Maar de HR wil nu duidelijkheid scheppen door het Haags Betekeningsverdrag niet van toepassing te verklaren op de 'kantoorbetekening'.

Van de deken

De Rutte-garantie!

NIEUW

Jan Loorbach

Advocaten zijn er voor specifieke en actuele belangen; de Nederlandse Orde van Advocaten is er (ook) om voor alle Nederlandse rechtzoekenden, als genus, op te komen als het gaat om hun juridische belangen van vandaag, maar vooral ook die van (over)morgen. U moet het in dat licht zien dat ik mij ditmaal bezighoud met de garanties die onze minister-president recent aan de Kamer en daarmee aan het Nederlandse volk heeft geadresseerd. Dat gebeurde in de dialoog die zich op 27 januari jl. in de Tweede Kamer ontspon; het betrof het Kunduz-debat.

Met de retorische stijfheid van de herhaling vraagt Jolande Sap driemaal aan de minister-president om haar keihard te verzekeren dat hij 'persoonlijk garant staat' voor een uitvoering van de trainingsmissie waarin voldaan zal zijn aan alle aanvullende toezeggingen van het kabinet aan GroenLinks. En dan zegt Rutte: 'Ja, ik sta daar persoonlijk garant voor'. Hij merkt vervolgens op dat hij minister-president is; maar met die presidentiële hand haalt hij toch niet terug de zojuist met de particuliere hand aangereikte 'persoonlijke garantie'. Met zo'n uitspraak wordt rechtsgevolg beoogd – tenzij het GroenLinks om een dode parlementaire mus ging. De vraag is dan wat dat rechtsgevolg is.

Je zult de advocaat zijn van een politietrainer die terugkomt met een dwarslaesie die toe te rekenen valt aan een geschonden maar wel gegarandeerde voorwaarde. De naleving van die voorwaarde is door Mark Rutte persoonlijk, dus in privé, gegarandeerd. Hij deed dat in de Kamer en daar-

mee is de garantie toch ook geadresseerd aan het ganse volk. Dat maakt hem voor de dwarslaesie toch persoonlijk aansprakelijk? ('Zonder de persoonlijke Rutte-garantie was eiser nooit gegaan', aldus de dagvaarding).

Zou het niet een Kamervraag moeten worden – suggestie voor Jolande Sap! – of de heer Rutte in privé voor deze persoonlijke garantie voldoende verzekeringsdekking heeft?

Deze garantie kan ook publiek-, dan wel staatsrechtelijk worden verkend: door het hybride construct van 'een persoonlijke garantie, maar wel door de minister-president', moet er toch ook een publiekrechtelijk rechtsgevolg ontstaan. De al bestaande verplichting van de regering tot nakoming van de toegezegde nadere voorwaarden zou daardoor dus een ander en met name steviger karakter krijgen dan zonder deze hybride handreiking.

Dat betekent dunkt mij een staatsrechtelijk novum (en misschien ook wel: monster): je hebt 'standaard' verplichtingen van onze regering (huismerk; basispakket) en precies dezelfde committeringen, maar dan met topgarantie (A-merk; aanvullende verzekering). Misschien kan, samen met die andere Kamervraag, mevrouw Sap ook even vragen welke staatsrechtelijke consequenties de nouveauté van het A-merk naast het vertrouwde huismerk heeft?

Als het antwoord – geïrriteerd wellicht – zou zijn: 'Geen' dan is de trainingsmissie met lege briefjes gekocht en was het slechts goed voor de Bühne en een prettig onderbuikgevoel met een korte halfwaardetijd. Ook niet fijn. Ik ben benieuwd...

Duitse rechter te intiem met advocaat

Een vrouwelijke raadsheer van het Duitse Bundesgerichtshof in Karlsruhe vecht tegen haar overplaatsing naar een andere civiele kamer omdat zij te nauwe banden heeft met een advocaat.

De raadsheer zat bij het hoogste civiele gerechtshof van Duitsland in een kamer die uitspraken doet over effecten en vennootschapsrecht. Sinds tweeënhalft jaar heeft zij 'een zeer nauwe privérelatie' met

één van de bekendste bekende ondernemingsrechtadvocaten in Duitsland, die verbonden is aan een kantoor dat gespecialiseerd is in het ondernemingsrecht. Zij is daarom met ingang van dit jaar overgeplaatst om de schijn van partijdigheid te vermijden.

De vrouwelijke raadsheer heeft een klacht ingediend bij het Verwaltungsgerichtshof van Baden-Württemberg. Dit

administratieve gerechtshof heeft de overplaatsing voor onbepaalde tijd geschorst. Het hof ziet geen zakelijke redenen voor de overplaatsing en vraagt zich af waarom de maatregel zo laat genomen is.

De *Frankfurter Allgemeine Zeitung* vermoedt dat de overplaatsing wellicht is ingegeven door de kritiek die het *Manager Magazin* eind vorig jaar optekende op de overstap van Bundesgerichtshof-raadsheer Wulf Goette naar Gleis Lutz, een liaison van Stibbe. Volgens de krant is er echter nooit een rechter overgeplaatst wegens vergelijkbare contacten. Zelfs niet de vrouwelijke rechter die getrouwd was met een medewerker van een advocatenkantoor dat zakendeed voor het Bundesgerichtshof.

Voor zover wij weten, zijn vergelijkbare gevallen in Nederland niet te vinden. Wel moest nieuwslezeres Eva Jinek vorig jaar boeten voor haar relatie met Bram Moszkowicz. Inmiddels werkt zij weer als nieuwslezeres, maar de baan van *Nieuwsuur*-presentatrice liep zij mis.

Lex van Almelo

Advocaat en Jodenredder overleden

Jaap van Proosdij was in de Tweede Wereldoorlog advocaat in Amsterdam en redde in die tijd honderden Joden uit Duitse handen. Volgens Joggli Meihuizen, auteur van *Smalle marges*. De Nederlandse advocatuur in de Tweede Wereldoorlog heeft Van Proosdij minstens zeshonderd

mensen het leven gered. Samen met collega Nino Kottling vervalste hij onder meer stambomen: door Joden te 'ariseren' waren zij op papier geen Jood meer. Van Proosdij vertrok in de jaren vijftig naar Zuid-Afrika en ontving in 1997 de Yad Vashem-onderscheiding. Hij werd 89 jaar.

Kinderalimentatie blijft aftrekbaar

De contante waarde van de toekomstige verplichting tot het betalen van kinderalimentatie blijft aftrekbaar. Dat is een gevolg van het arrest van de Hoge Raad van 11 februari jl. (LJN: BD9217). Een alimentatieplichtige ex-echtgenoot had in 2006 de waarde van zijn onderhoudsverplichting tegenover zijn ex-

echtgenote en zijn kinderen als schuld in box 3 in aftrek gebracht. De inspecteur honoreerde dit niet. De Rechtbank Breda merkte de opgevoerde schuld aan als een verplichting met waarde in het economisch verkeer (art. 5.3 lid 3 IB2001). De Hoge Raad heeft nu overwogen dat de waarde van de alimentatieverplichting

inderdaad als een dergelijke schuld kan worden aangemerkt. De gevolgen van het arrest zijn beperkt voor partneralimentatie, omdat door de wetwijziging per 30 december 2009 deze vanaf eind 2009 niet meer aftrekbaar zijn in box 3. Voor kinderalimentatie is de wet echter niet gewijzigd.

Rechtsmacht bij onbekende woonplaats minderjarigen

Koert Boshouwers
redactielid

De Nederlandse rechter is bevoegd om van een verzoek tot vaststelling van een omgangsregeling kennis te nemen, als de minderjarige die het betreft niet in Nederland woont en niet duidelijk is waar hij verblijft. Dit heeft het Gerechtshof 's-Gravenhage op 12 januari 2011 beslist (zaaknummer 200.056.166/01). Dat met een beroep op art. 9 sub b Rv rechtsmacht kan worden gecreëerd, is een groot goed.

Uit de relatie van de vader en de moeder was in 2001 in Frankrijk een zoon geboren. De moeder had alleen het ouderlijk gezag over hem. Na een verblijf in Nederland vertrokken moeder en zoon in 2006 met onbekende bestemming. De vader diende een verzoek tot vaststelling van een omgangsregeling en een informatieregeling in bij de Rechtbank 's-Gravenhage. De moeder had in eerste aanleg domicilie gekozen bij haar advocaat in Nederland. Zij stelde de rechtsmacht van de Nederlandse rechter ter discussie.

De vader heeft in hoger beroep aangevoerd dat de rechtbank ten onrechte zijn stelling heeft afgewezen, dat de Nederlandse rechter op grond van art. 9 sub b Rv rechtsmacht heeft. Dit beroep slaagt. Het hof overweegt dat, nu de gewone verblijfplaats van het kind niet kan worden vastgesteld, de bevoegdheid niet op grond van art. 12 Brussel II-bis kan worden vastgesteld. Aangezien niet bekend is of de minderjarige zich in een EU-lidstaat bevindt en in welke lidstaat dit wellicht zou zijn, verwijst artikel 14 van het verdrag naar het commune bevoegheidsrecht van Nederland. Op grond van art. 9 Rv komt de Nederlandse rechter in dat geval rechtsmacht toe, omdat het voor de vader onmogelijk is om een rechtszaak in het buitenland aanhangig te maken. Zowel de gewone als de werkelijke verblijfplaats van moeder en kind is immers niet bekend bij hem.

Column

De lekkende rechter

Matthijs Kaaks

En nu hebben we dus ook de *lekkende* rechter. Mr. Harbert Schimmel uit Zwolle ligt onder vuur omdat hij op verzoek het strafblad had gelicht van de Koerdische vriend van de dochter van zijn bezorgde burens. Deze vriend bleek vuurwapengevaarlijk en gewelddadig. Dat had de rechter eigenlijk niet mogen vertellen, daar is iedereen het wel over eens. Enkele advocaten haastten zich om hun heilige verontwaardiging te uiten. Er is inmiddels aangifte gedaan, de rechter is vervolgens hangende officieel onderzoek geschorst.

Laten we, voordat we mr. Schimmel de maat nemen, naar de sympathieke kant van deze rechter kijken. Wie zou hem *niet* wensen als buurman, wanneer dochterlief door een archetype loverboy is geschaakt? En wie zou *niet* bij hem te rade gaan?

Bedenk daarbij dat in het oosten van het land, waar Zwolle is gelegen, vaak nog de noaberplicht geldt, de verplichting om de naaste burens, *noabers*, bij te staan in raad en daad indien dat nodig is. Het is een verplichting die ze in de Amsterdamse grachtengordel niet kennen en dat verklaart misschien ook enkele primaire reacties. Wie daar naast een rechter woont zal het in veel gevallen niet eens weten.

Ik breng in herinnering dat de Arnhemse raadsheren die een gevreesde vrouwenhandelaar vrijlieten – zodat hij zijn fiancée bij de bevalling kon assisteren ware het niet dat hij de wijk nam naar Turkije – *niet* werden geschorst. Evenmin de advocaat-generaal die had zitten slapen. En we vonden dat allemaal ernstig verwijtbaar.

Ik wijs er op dat de schoonvader van Edwin de Roy van Zuydewijn en het Kabinet der Koningin uitgebreide *illegale* onderzoeken lieten verrichten omdat de Koninklijke familie hem ook beschouwde als een soort loverboy, zij het zonder strafblad. Ook daar is niemand voor geschorst, ontslagen of vervolgd.

Mr. Schimmel toonde zich een goed buurman, en dat heeft hier betekenis zoals we in het recht ook het begrip *goed huisvader* hebben. Het wekt verbazing dat *De Telegraaf* hem niet meteen op het schild heeft gehesen. Hij zat namelijk niet aan een diner een getuige te beïnvloeden, zijn computer bevatte geen illegale porno, ook mishandelde hij zijn vrouw niet. Nee, hij gaf toe aan het morele appel van zijn buurman en bevestigde diens bange vermoeden dat zijn aanstaande schoonzoon inderdaad een boef was.

Hij verdient een standje van de president. En laat Harbert daarna weer hard aan het werk gaan.

Bovenstaande kantoren en bedrijven, bekend op 7 februari 2011, zijn exposant op Het Nationaal Juristencongres of De Nationale Carrièrebeurs en zeer geïnteresseerd in bezoekers met een juridische opleiding. Kijk voor een update op www.juristencongres.nl

11 MAART - AMSTERDAM RAI

VOOR MEER INFORMATIE EN GRATIS ENTREE GA JE NAAR WWW.JURISTENCONGRES.NL

PROGRAMMA

- Opening door Wouter Bos, partner KPMG
- The Road to Success: CEO's, Managing Partners en young professionals uit het bedrijfsleven, de advocatuur en de politiek vertellen over hun loopbaan en hun visie op ontwikkelingen binnen hun vakgebied. O.l.v. gastvrouw Nicolette van Dam en Arne van der Wal (o.a. grondlegger Quote 500)
- Vakinhoudelijke en carrièregerichte workshops als 'Meer succes met een mooier CV, betere motivatiebrief en een strakkere presentatie!', 'Mijn eerste pleidooi', 'De strafpleiter spreekt', 'De moderne advocaat' en 'Carriëretips van Wouter Bos'
- Gratis CV check
- Met een optreden van Gerard Joling

HET NATIONAAL JURISTEN CONGRES

HET GROOTSTE JURIDISCHE CARRIÈRE-EVENEMENT VAN NEDERLAND!

'Berecht strafzaak waar verdediging makkelijk is'

De Utrechtse universitair hoofddocent Michiel Luchtman pleit er in het *Utrecht Law Review* voor om de forumkeuze in grensoverschrijdende strafzaken in de Europese Unie niet over te laten aan de justitiële autoriteiten. De forumkeuze in de EU zou het voorbeeld moeten volgen van Zwitserland, waar de kantons hun eigen rechtspleging hebben. Bij zaken met verdachten of feiten in meerdere kantons bepaalt de wet waar de zaak wordt berecht. Dat is er maar één, ook al zijn andere kantons eveneens bevoegd.

Afwijken mag alleen onder bepaalde voorwaarden. Het feit moet worden vervolgd waar het Rechtsgut werd geschonden. De rechter moet een zo compleet mogelijk beeld van het feit en de verdachte kunnen krijgen. De verdachte moet zich daar gemakkelijk kunnen verdedigen. De procedure moet 'economisch' zijn. Er bestaat uitgebreide jurisprudentie over de strikte voorwaarden voor de forumkeuze. Zo worden de burgers beschermd tegen de willekeur van autoriteiten die uit efficiencyoverwegingen bepalen waar de verdachte wordt vervolgd en berecht.

Intussen op het Binnenhof...

... wordt het menens met de bezuinigingen

Ineens regent het concrete (bezuinigings)voorstellen in de rechtspleging. De rechtzoekende die niet eerst langs het Juridisch Loket is gegaan, betaalt straks een hogere eigen bijdrage voor een toevoeging.¹ Daarnaast leidt in asielzaken de nieuwe asielprocedure tot een andere toevoegingsvergoeding voor de advocaat.² Beide plannen zijn nog afkomstig van het vorige kabinet en moeten dit jaar van kracht worden. Een derde ontwerpbesluit³ regelt de piketvergoeding voor rechtshulp tijdens politieverhoren (zie verderop in deze Actualiteiten, *red.*). Dit 'Salduz-besluit' vloeit niet voort uit bezuinigingsdoelstellingen van de regering, maar de vergoeding is volgens de Vereniging van Strafrechtadvocaten veel te laag. Daarbovenop moet de rechtshulp vanaf 2014 nog eens € 50 miljoen

per jaar goedkoper worden. Daartoe kunnen straks echtscheidingen zonder advocaat aangevraagd worden en... gaan de toevoegingstarieven voor advocaten omlaag.

Verder wil de regering vanaf 2013 de griffierechten 'kostendekkend' maken, behalve in asiel-, kinder- en strafzaken (zie hiervoor ook verderop in deze Actualiteiten, *red.*). Opbrengst € 240 miljoen per jaar. Als dit doorgaat, moet de burger volgens de Raad voor de rechtspraak straks soms twintig keer zoveel griffierecht betalen. De NVvR en de Nationale ombudsman menen dat de rechtsstaat in gevaar komt.⁴ Ook tegen de aangekondigde bezuiniging van € 10 miljoen op de RAIO-opleiding⁵ verzet de NVvR zich.

1 *Stcr.* nr. 18130, 18-11-2010.

2 *Stcr.* 2011, nr. 702, 18-1-2011.

3 *Stcr.* 2011, nr. 1322, 25-1-2011.

4 Zie ook de vragen van 26-1-2011 van Tweede Kamerlid Jansen (SP), kv-tk 2011Z01378.

5 Een conceptregeling wordt naar verwachting in maart in consultatie gebracht.

(advertenties)

De toezichthouder op bezoek? Serveert u koekjes of tegenbewijs?

Grant Thornton Forensic & Investigation Services B.V. is ervaren specialist in forensisch accountancy en forensisch IT. Wij maken hierbij gebruik van de kennis en expertise uit ruim 100 landen waar de leden van Grant Thornton International Ltd gevestigd zijn.

Neem contact op met één van onze partners:

Peter Schimmel
Mark Hoekstra
T 010 - 270 51 11
E gtfis@gt.nl

Grant Thornton

Accountancy - Belastingen - Advies

ADVOCATENKANTOOR

GEZOCHT:

(gevorderde) advocaat-stagiaire/ Advocaat-medewerker

Met bijzondere interesse voor het strafrecht

Advocatenkantoor Taner is een kleinschalig advocatenkantoor gevestigd in het Centrum van Lelystad en gespecialiseerd op het gebied van strafrecht.

Vanwege de grote aanloop van nieuwe zaken, zijn wij op zoek naar een interessante scherpe collega, met strafrechtelijke ervaring.

Sollicitaties kunt u richten aan:
Advocatenkantoor Taner
Zilverparkkade 61
8232 WK Lelystad

Of per mail: info@advocatenkantooratner.nl

KADASTRAAL LANDMEETKUNDIG BUREAU KAPER

Deskundige in grensconflicten bij rechtbanken
en het gerechtshof

Rusthout 10
3319 WG Dordrecht
Tel. 078-6172103

Meer info via
www.kaper-kadastraal.nl

TOGA
atelier
Schout & Katsantonis

www.toga.net

- Rijksleverancier
- Toga's op maat van eerste kwaliteit stof
- Korte levertijd
- Bef cadeau bij bestelling toga

Industrieweg 51 3044 AS Rotterdam
Tel. 010 - 245 07 66 Fax 010 - 245 07 67

Actualiteiten

Agenda

ONGEVALSGEVOLGEN

Een belangrijk deel van civielrechtelijke letselschadezaken bestaat uit claims wegens whiplashletsel. In die zaken is de vraag naar de aansprakelijkheid meestal geen probleem. Wat afwikkeling in de weg staat, is discussie over de ongevalsgevolgen. De voornaamste reden is dat claimklachten vaak subjectief zijn en daarmee 'medisch onverklaarbaar.'

Op 22 maart wordt dit onderwerp, onder leiding van dagvoorzitter prof. mr. F.T. Oldenhuis, besproken. Het congres in het Groningse Academiegebouw duurt van 10.30 tot 16.30 uur. Meer informatie vind u via www.rug.nl.

ACTUALITEITENDAG MILIEURECHT

De Vereniging voor Milieurecht (VMR) organiseert donderdag 31 maart haar Actualiteitendag 2011. Van 9.30 tot 16.30 uur kunt u in de Jaarbeurs Utrecht terecht voor inleidingen van deskundigen uit de praktijk en de wetenschap over de actuele ontwikkelingen in wetgeving, jurisprudentie en uitvoering binnen het omgevingsrecht. Thema's die onder andere aan de orde komen: vereenvoudiging van het omgevingsrecht, de Wabo en de Crisis- en herstelwet.

Deelname is voor VMR-leden 295 euro en voor niet-leden 395 euro; inschrijven kan via www.milieurecht.nl.

STUDIEMIDDAG FISCAAL-AGRARISCH RECHT

Wie wil worden bijgespijkerd over fiscaal-agrarische onderwerpen zoals landbouwvrijstelling, 'rood voor rood', de herinvesteringsreserve of belastingschade bij onteigening, kan op 1 maart aan zijn trekken komen. Dan vindt de studiemiddag van het Instituut voor Agrarisch Recht plaats.

Maximaal vijftig belangstellenden kunnen die dag van 12.00 tot 17.30 uur terecht in Hotel de Wageningse Berg in Wageningen. Inschrijving: info@iar.nl of via www.iar.nl; deelname kost 385 euro ex. btw.

CSI IN DE RECHTSZAAL

Verilabs, een forensische dienstverlener, en het Centrum voor Forensische Pathologie organiseren een symposium waarbij verschillende aspecten van forensisch technisch onderzoek de revue passeren. Aan de hand van casuïstiek wordt gedemonstreerd hoe een niet-natuurlijke dood in schijnbare onschuldige gevallen aangetoond kan worden. Sprekers zijn onder Geert-Jan Knoops en Paul Acda.

Het symposium op 10 maart begint om 10.00 uur in het VU medisch centrum in Amsterdam en deelname kost 250 euro. Aanmelden: info@verilabs.nl of via www.verilabs.nl/congres.

OPENBAARMAKING KOERSGEVOELIGE INFORMATIE

Beursvennootschappen hebben diverse informatieverplichtingen; één daarvan is de verplichting informatie openbaar te maken indien en zodra deze koersgevoelig is. Jerry Hoff, partner bij Loeff Claeys Verbeke, onderzocht voor zijn promotieonderzoek welke informatie voor de effectenmarkt openbaar gemaakt moet worden en wanneer dat moet. Volgens de promovendus is de keuze van de wetgever om deze informatieverplichting te koppelen aan het begrip 'voorwetenschap' een misslag.

De promotie op 30 maart begint om 15.30 uur en vindt plaats in de Academiezaal Aula, Comeniuslaan 2 in Nijmegen.

JAARREKENINGENRECHT: 403-VERKLARING

De Vereniging Jaarrekeningenrecht organiseert op dinsdag 12 april a.s. ten kantore van NautaDutilh te Amsterdam een bijeenkomst over de '403-verklaring'. Sprekers: mr. drs. G.P. (Gosse) Oosterhoff en mr. drs. E.C.A. (Eva) Nass.

Aanmelding: mevrouw C. Damen, c.damen@vil.nl of a.campen@verenigingjaarrekeningenrecht.com; meer informatie: www.verenigingjaarrekeningenrecht.com.

Eskes wint tuchtzaak over verstrekking strafdossiers – OM teleurgesteld

‘Advocatuurlijke vrijheid in het geding’

Het Openbaar Ministerie kan advocaten niet door een eenzijdige mededeling beperken in hun vrijheid om gegevens uit het strafdossier aan derden te verstrekken. Dat is de belangrijkste uitkomst van een tuchtzaak tegen advocaat Tom Eskes.

Trudeke Sillevius Smitt

Letselschadeadvocaat Tom Eskes kreeg het in 2007 aan de stok met het Openbaar Ministerie in Dordrecht over twee zaken waarin hij derden kennis had laten nemen van stukken uit strafdossiers. Hij had die stukken als advocaat van de slachtoffers van het OM gekregen. Het OM verweet Eskes dat hij in beide gevallen in strijd met Gedragsregel 10 had gehandeld. De raad van discipline in Den Haag gaf het OM gelijk, maar het Hof van Discipline vernietigde de waarschuwing en verklaarde de klacht alsnog ongegrond.

Rouwverwerking

In de eerste zaak stond Eskes de moeder van een verkeersslachtoffer bij. In het kader van de rouwverwerking wilde zij de verkeersveiligheid op de plek van het ongeluk verbeteren. In dat verband gaf Eskes een journalist inzage en een wethouder afschrift van het strafdossier. Toen Eskes in een andere zaak weer om afgifte van een strafdossier vroeg, kreeg hij slechts een klein gedeelte, met de opmerking: ‘Nadrukkelijk meld ik u – gezien een eerdere ervaring met een verstrekking aan u – dat deze stukken niet bedoeld zijn om aan derden, zoals de pers te verstrekken.’ Eskes gaf in deze tweede zaak een journalist inzage, op voorwaarde dat deze slechts anoniem en alleen na goedkeuring zou berichten. De raad van discipline in Den Haag oordeelde vorig jaar dat Eskes in de eerste kwestie een verkeerde belangenafweging gemaakt: hij had de verkeersveiligheid op een voor de verdachte minder

‘Er waren collega’s die zeiden: had het allemaal maar aan je cliënten overgelaten’

schadelijke manier onder de aandacht van de wethouder kunnen brengen. In de tweede zaak oordeelde de raad dat Eskes in strijd had gehandeld met ‘de door de officier van justitie aan het verstrekken van de stukken verbonden voorwaarde’. Eskes kreeg een waarschuwing opgelegd. In zijn uitspraak van 14 februari jongstleden oordeelt het hof dat Eskes de wethouder wel degelijk een afschrift van het dossier mocht geven. Daarbij weegt het hof mee dat het ging om de strijd van een rouwende cliënte voor verbetering van een gevaarlijke oversteekplek. Verder speelde een rol dat er met de wethouder afspraken waren gemaakt over geheimhouding. Bovendien had de officier toegegeven dat hij de wethouder desgevraagd zelf ook afschrift zou hebben verschaft.

In de kwestie van de dossierverstrekking ‘onder voorwaarde’ had de officier vol-

gens het hof een eenzijdige mededeling gedaan, die door Eskes niet als voorwaarde was geaccepteerd – en waaraan hij dus ook niet gehouden kon worden.

Opgetogen – teleurgesteld

Tom Eskes reageert opgetogen op de uitspraak. ‘Ik heb vrij principieel aan deze zaak gehangen. Mijn praktijk bestaat voor bijna 100% uit letselschadezaken. Het verhalen van de schade is maar een onderdeel van het werk. In de zaak van het verkeersongeval was het belang van mijn cliënte om die verkeersveiligheid op orde te brengen heel groot. Er waren collega’s die zeiden: had het allemaal maar aan je cliënten overgelaten. Maar ik zie het ook als taak van advocaten om hun klanten te beschermen tegen media-aandacht en het OM. En als het OM eenzijdig een verplichting kan opleggen aan een advocaat die het dossier in ontvangst neemt, dan is de advocatuurlijke vrijheid in het geding. Met deze uitspraak is duidelijk bepaald dat dat niet kan.’

De betrokken officier Jan Koorn liet op de valreep weten teleurgesteld te zijn over ‘de zeer formele benadering van de kernvraag in dit vonnis. De klachten zijn destijds ingediend vanuit de verantwoordelijkheid die het OM heeft voor de bescherming van de belangen van derden bij de verstrekking van het dossier aan anderen. Inmiddels heeft er een wetwijziging plaatsgevonden, waardoor bij de verstrekking van deze stukken de belangenafweging in veel mindere mate is neergelegd bij het OM.’ Mogelijk komt het OM nog met een algemene landelijke reactie.

Pottenkijkers niet welkom in Syrië

Vorige maand reisden vier advocaten naar Syrië om een zitting bij te wonen van de Raad van discipline van Aleppo, die disciplinaire maatregelen wil treffen tegen mensenrechtenadvocaat Radeef Moustafa vanwege zijn betrokkenheid bij het Koerdische mensenrechtencomité. Judith Lichtenberg was één van hen, ze vertelt in dagboekvorm.

Vrijdag 28 januari

Met vier man stappen we in het vliegtuig naar Damascus: Emmanuel Altit van de Union International des Avocats, Lionel Blackman van de Solicitors International Human Rights Group, Gerrit Nieuwenhuis en ik van Advocaten voor Advocaten. Een mensenrechtenadvocate wier naam ik niet kan opschrijven haalt ons op.

Zaterdag 29 januari

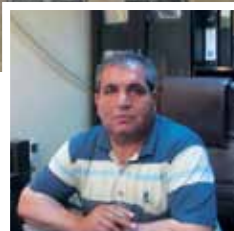
We worden bijgepraat door bedreigde mensenrechtenadvocaten. De situatie verslechtert. In plaats van dat de Syrische Orde ze beschermt, werkt ze mee aan het monddood maken van deze advocaten door ze in opdracht van de politieke machthebbers tuchtrechtelijk te vervolgen. Vanavond vliegen we naar Aleppo. Vijftien advocaten uit Damascus reizen met ons mee om steun te betuigen aan Radeef.

Zondag 30 januari

De zitting staat gepland om negen uur. Na een tijdje wachten vraagt een Syrische advocaat waar de president blijft. Hij is onderweg, krijgen we te horen. Tien minuten later komt het bericht dat hij niet meer

Het gebouw van de Orde in Aleppo

Radeef Moustafa

komt, en de hele dag ook niet meer zal verschijnen. De zitting wordt dus uitgesteld. Radeef is opgelucht. Hij zit tenminste nog niet gevangen. Heeft onze aanwezigheid een negatief effect? Onze contacten vragen

ons juist te blijven komen naar zittingen. De autoriteiten hopen natuurlijk dat we de moeite niet nemen om weer naar Aleppo te komen, maar hoewel uitstel geen afstel is denken ze dat ze er zonder internationale aandacht nog veel slechter vanaf zouden zijn.

Maandag 31 januari

Terug in Damascus vragen we een gesprek aan met de landelijke deken, en met de deken van Damascus. Emmanuel had ze namens de UIA al een brief gestuurd. Eerder kregen we bericht dat we ze zondagochtend konden spreken; ze wisten natuurlijk dat we dan in Aleppo zouden zijn. Maar niemand wil met ons praten. Ook zou de brief van de UIA nog niet in het Arabisch zijn vertaald.

De belangrijkste boodschap komt toch wel aan: dat we ze blijven volgen en rapporteren aan organisaties waar ook de Syrische Orde lid van is.

www.advocatenvooradvocaten.nl

(advertentie)

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Oproep

Ervaring met ouderschapsplannen?

In verband met een promotieonderzoek naar de betrokkenheid van kinderen bij het opstellen van het ouderschapsplan, kom ik graag in contact met advocaten die in hun praktijk ouderschapsplannen maken, al dan niet als mediator, en die bereid zijn mee te werken aan een interview, dat ongeveer een uur tot anderhalf uur tijd in beslag neemt. Het onderzoek wordt vericht vanuit de sectie familie- en jeugdrecht van de Universiteit van Tilburg. Mocht u geïnteresseerd zijn in deelname of voor eventuele vragen kunt u zich richten tot Veronica Smits, email: v.m.smits@uvt.nl.

Rechterlijke macht bezorgd om griffierechten

De voorgenomen verhoging van de griffierechten baart niet alleen de advocatuur zorgen. Tijdens het onlangs gehouden debat 'Crisis in de rechtsstaat' bleken ook de president van de Utrechtse rechtbank en de voorzitter van het College van procureurs-generaal te vrezen dat de toegang tot de rechter in gevaar komt.

Lex van Almelo

Ik ben erg bezorgd over de plannen om kostendekkende griffierechten in te voeren. Dat is slecht voor de toegang tot het recht.' Aldus de Utrechtse rechtbankpresident Herco Uniken Venema, die vreest dat de zaken met kleine belangen niet meer voor de rechter komen als de griffierechten voor dat soort zaken vertienvoudigd worden.

Voorzitter Harm Brouwer van het College van procureurs-generaal sluit zich daarbij aan: 'De kantonrechter vervult een heel nuttige functie en die moeten wij in stand houden. De toegang tot het recht komt in het gedrang als de griffierechten de proporties gaan aannemen waarvan sprake is. Maar ik heb nog geen concrete voorstellen gezien.'

Oud-advocaat en oud-rechter Willem van Bennekom: 'In tijden van crisis wordt er altijd op rechtshulp bezuinigd. Staatssecretaris Teeven wil nu ook snijden in de vergoedingen voor advocaten bij politieverhoor.'

VVD-kamerlid en oud-advocaat Ard van der Steur hield zich tijdens het debat op de vlakte bij dit onderwerp. Wel zei hij dat er heel veel behoefte is aan 'alternatieven voor de traditionele rechtspraak, zoals arbitrage, bindend advies en e-Court'. Waarop e-Court-oprichter Henriette Nakad vanuit de zaal prompt liet weten dat zij wordt tegengewerkt door de Raad voor de rechtspraak, gerechtsdeurwaarders en notarissen die de uitspraken van deze elektronische rechtbank niet voldoende erkennen.

Foto: Ger Loefen/HH

Communicatiekloof

Harm Brouwer, die in april afscheid neemt van het OM, gaf de rechtsprekende macht tijdens het debat alvast een trap na. Die stelt zich naar zijn oordeel 'te dociel' op en 'denkt zich te handhaven door het schrijven van brieven'. Als het aan Brouwer ligt mag het best wat activistischer. 'Probeer een politieke factor te zijn als het gaat om je positie.'

Volgens Brouwer is er een communicatiecrisis binnen de rechtsstaat, waarbij de rechterlijke macht moeite heeft met de debatten over het strafrecht na de Schiedammer Parkmoord, de Puttense moordzaak, Lucia de Berk en Ina Post. 'Het OM heeft behoorlijke stap-

pen gezet. Maar we kijken steeds vaker achterom om te zien waar de rechter blijft.'

Tijdens het debat gaf Brouwer een voorbeeld van hoe het volgens hem kennelijk moet. Als vanuit het publiek de suggestie komt dat de rechterlijke macht koppen moet laten rollen na de gerechtelijke dwalingen zegt hij dat individuele leden van het OM geen fout hebben gemaakt. Volgens zijn analyse heeft het OM te weinig gedaan om officieren van justitie te leren omgaan met het toen nog nieuwe DNA-bewijs. Dat de leden van zijn OM ontlastend materiaal hebben achtergehouden, communiceerde Brouwer niet.

**Zie ik
u daar?**

**4 maart Zuidas Vrijdagmiddagborrel
De Blauwe Engel en Amsterdam Bright City**

Bezuinigingen Salduz: ‘Actiebereidheid echt heel groot’

Het voornemen van staatssecretaris Teeven (Veiligheid en Justitie) om de piketvergoeding voor Salduz-zaken te bevriezen op maximaal drie punten is niet doordacht, vinden strafrechtadvocaten.

Tatiana Scheltema
journalist

Voor dezelfde vergoeding zou de advocaat een extra bezoek moeten afleggen voor het Salduz-gesprek voorafgaand aan het verhoor. En de voorgestelde vergoeding voor bijstand tijdens het verhoor van een minderjarige verdachte is nogal laag.

‘Wij vinden deze financiering een rechtsstaat onwaardig,’ zegt de Rotterdamse advocaat Rob van der Hoeven, voorzitter van de Adviescommissie Strafrecht (ACS) van de Orde. Een advies met deze strekking werd deze week naar het ministerie verstuurd. ‘De staat heeft de verplichting te zorgen voor een effectieve rechtsbijstand in de eerste, cruciale fase van het strafproces. Internationaal gezien liepen wij al achter; door Salduz wordt Nederland nu gedwongen om een inhaal-slag te maken. Dat geldt dus ook voor de financiering. Het is een kwestie van prioriteiten: ik begrijp dat het niet prettig is de portemonnee te moeten trekken, maar de vergoeding voor bijstand tijdens het verhoor ligt ver onder de kostprijs.’

De staatssecretaris beroept zich op de

verwachting dat het volume van het aantal zaken enorm zal toenemen, hoewel niet duidelijk is waar hij die prognose op baseert. ‘Je ziet nu al dat meer dan de helft van de verdachten afziet van het consultatierecht. Je kunt je afvragen of dat on-dubbelzinnig gebeurt, net als de cautie om zich op het zwijgrecht te beroepen. Die wordt nu gegeven door iemand die er geen belang bij heeft dat de verdachte zijn mond houdt,’ zegt NVSA-voorzitter en ACS-lid Pieter van der Kruijs. ‘Het is een vorm van *window dressing*.’

Los daarvan lijkt ook de politie ‘zich te realiseren dat ten gevolge van de dreigende aanwezigheid van een raadsman de vrijheidsbeneming in veel standaardzaken ook voor de bewijsvoering niet nodig is’, schrijft de ACS in haar advies. ‘Verdachten worden dan wel gehoord, maar niet automatisch aangehouden, of sneller naar huis gestuurd.’ Door de verdachte niet aan te houden kan nog eens 0,75 punt worden ‘bespaard’ op het budget.

Voorstel moest nu worden ingediend

Alternatieven voor het ‘hanteren van de financiële botte bijl’ zijn überhaupt veel

te weinig onderzocht, vinden de strafpleiters. In Rotterdam werd vorig jaar de pilot ‘telehoren’ gestart waarbij het Salduz-consult via een videoverbinding plaatsvindt. En de pilot ‘raadsman op het politiebureau’ in Nieuwegein loopt nu ruim een jaar, en lijkt na enige opstartproblemen nu redelijk succesvol. ‘We moeten naar het Hill Street Blues-model, waarbij verdachten op een aantal centrale plekken worden verhoord, en de advocaat standaard aanwezig is,’ zegt NVSA-secretaris Geertjan van Oosten.

Een dergelijk systeem bespaart de advocaat kostbare reistijd, en de politie wachttijd. Bijkomend voordeel is de budgettaire zekerheid, zegt Pieter van der Kruijs. ‘Je laat een x-aantal advocaten dagdiensten draaien voor een vast bedrag. Dan weet je als staatssecretaris exact wat het kost.’

Woordvoerder Hommes van het ministerie erkent dat er tot nog toe nauwelijks naar alternatieven is gekeken. Het voorstel moest nu worden ingediend, zegt hij. Maar: ‘Het voorstel is gebaseerd op de huidige situatie. Die kan uiteraard worden heroverwogen op het moment dat er in

Vervolg op pagina 14

De voorstellen

Waar voor Salduz de ivs anderhalve punt opleverde, is die nu opgeknipt: 0,75 voor het Salduz-consult, 0,75 voor bijstand tijdens de ivs. Volgens de tekst van het voorstel blijft de vergoeding voor bijstand bij de rechtmatigheidstoets en de voorgeleiding bij de rc gelijk: 1,5 punt. Maar de toelichting suggereert dat voor de voorgeleiding en de ivs slechts 0,75 punt wordt toegekend. Bijstand van minder-

jarigen tijdens het verhoor levert maximaal 1 punt op, ongeacht de duur van het verhoor – in zedenzaken is een verhoor van 6 à 7 uur eerder regel dan uitzondering, wat neerkomt op een vergoeding van bijna € 14 per uur. Met het voorstel worden de nu al geldende tarieven wettelijk verankerd. De PvdA en de SP zijn sterk voor de aanwezigheid van de raadsman bij het verhoor, bleek op 3 februari in een Kamerdebat. ‘Het voorkomt valse bekentenissen en de verkla-

ringen van de verdachte worden zorgvuldiger opgeschreven,’ zei Sharon Gesthuizen (SP). Jeroen Recourt van de PvdA leest in het Brusco-arrest ‘klip en klaar’ dat de advocaat bij het verhoor aanwezig moet zijn. Volgens minister Opstelten staat dat er niet letterlijk. Hij ondersteunt het pleidooi van oud-advocaat Ard van der Steur (VVD) die vindt dat de advocaat voor het verhoor moet kunnen beschikken over het digitale dossier, en komt met een wetsvoorstel.

Aanvullingen en correcties

Vervolg van pagina 13

het logistieke proces naar aanleiding van de lopende pilots nieuwe keuzes worden gemaakt ten aanzien van het consult dan wel de aanwezigheid bij het verhoor, die gevolgen hebben voor de vergoedingen.'

Staking

De consequentie van de voorgenomen maatregel kan zijn dat de strafpleiters het bijltje erbij neergooien, zo liet Geertjan van Oosten op 15 februari in het tv-programma *Nieuwsuur* weten. 'Wij zijn niet verplicht om die rechtsbijstand te verlenen. Een staking is het uiterste middel, dat willen we natuurlijk niet echt. Maar de actiebereidheid is echt heel groot. Het punt is: voor dit geld kunnen we het gewoon niet doen.'

Recensie *De advocaat in mediation*

In de recensie van het boek *De advocaat in mediation* (*Advocatenblad* 2011-2) kan de vermelding van de Europese Mediation Richtlijn (2008/52/EG) worden aangevuld met de opmerking dat de Richtlijn natuurlijk nog wel nog moet worden geïmplementeerd, en dat het dus nog onzeker is op welke wijze dit zal geschieden door de Nederlandse wetgever.

Bij de recensie was de naam van auteur Theo van Schagen, redactielid, weggevalen. (*red.*)

Rotterdam in plaats van Amsterdam

Jan Loorbach, auteur van 'Advocaat mag niet twee partijen dienen' (*Advocatenblad* 2011-2, p. 31v.), is als advocaat niet in Amsterdam maar in Rotterdam gevestigd. (*red.*)

Veranderingen griffierechtenstelsel

In het artikel 'Veranderingen griffierechtenstelsel sinds 1 november jl. én per 1

januari a.s.' lijkt Robert Hendrikse (*Advocatenblad* 2010-15) te suggereren dat in verzoekschriften additionele aanzeggingen moeten worden opgenomen. Maar in een verzoekschriftprocedure worden door de verzoekende partij geen aanzeggingen gedaan aan de verweerders of belanghebbenden in die verzoekschriftprocedure. Nadat het verzoekschrift wordt ingediend bij de betreffende rechterlijke instantie, zal de griffier van deze instantie op grond van art. 271 Rv deze partijen dienen op te roepen bij gewone brief, tenzij de rechter anders bepaalt.

Of de griffier in zijn brief aan verweerders of belanghebbenden zal moeten vermelden dat de rechter ex art. 82 lid 4 Rv een ingediend verweerschrift buiten beschouwing laat indien door deze partijen het griffierecht niet tijdig wordt betaald, laten wij hier in het midden. Voor de vereisten die op dit punt worden gesteld aan de inhoud van verzoekschriften, verandert er als gevolg van de invoering van de Wgbz echter niets.

(*Winand Westenbroek en Maarten de Boorder, advocaten bij Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam*)

Witwasmeldingen in EU-top 4

In opdracht van de Europese Commissie onderzocht Deloitte de implementatie van de Derde Europese Witwasrichtlijn in de EU-landen. Het onderzoeksrapport analyseert de verplichtingen uit en implementatie van deze richtlijn in de verschillende Europese landen en de impact ervan op niet-financiële

instellingen, waaronder advocaten, notarissen, accountants en andere juridisch adviseurs. De Orde heeft via de CCBE meegewerkt aan dit onderzoek. Uit het rapport is het aantal meldingen door advocaten te herleiden. Conclusie: hoewel er in Nederland 'slechts' 22 meldingen zijn, is dat – na het Verenigd

Koninkrijk (4761 meldingen), Roemenië (227 meldingen) en Spanje (32 meldingen), goed voor een vierde plaats. Daarbij moet worden opgemerkt dat in Nederland een 'onbruikelijke transactie' gemeld moet worden, terwijl dat in de overige landen 'verdachte transacties' betreft.

Geen inzage BFT in dossiers

Onder het voorgestelde nieuwe toezichtstelsel krijgt het BFT geen inzage in de vertrouwelijke dossiers. Lokale dekenen zullen de dossiers zo nodig onderzoeken, onder supervisie van een nieuw onafhankelijk orgaan binnen de Orde, waarin geen advocaten zitting hebben. Staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie schreef op 7 februari aan de Tweede Kamer dat hij rekening wil houden met de 'bijzondere positie van de advocatuur in ons rechtsbestel'. Daarom wil hij de ver-

antwoordelijkheid voor het toezicht op de advocatuur niet beleggen bij een externe toezichthouder, maar bij een landelijk toezichthoudend orgaan binnen de Orde. De leden van dit orgaan zullen onafhankelijk zijn van de beroepsgroep; er zullen geen advocaten deel van uitmaken. Het orgaan ziet toe op het feitelijke toezicht dat de lokale dekenen uitoefenen. Daardoor is de vertrouwelijkheid van cliëntengegevens gewaarborgd. Het orgaan 'is ook bevoegd om in daartoe aangewezen gevallen eventue-

le bestuurlijke maatregelen op te leggen'. Wat dat voor gevallen zijn en wat de mogelijke maatregelen zijn, staat niet in de brief.

In deze opzet heeft het Bureau Financieel Toezicht niet direct toegang tot de dossiers. Pas als de lokale deken vaststelt dat een advocaat over de schreef is gegaan, zal het dossier worden doorgespeeld aan het BFT.

Het wetsvoorstel over het toezicht volgt in de loop van het jaar.

Lex van Almelo

‘Koploper tuchtzaken’ belaagt ‘veelpleger smaad’

Advocaat Paul Smits daagde *Het Parool* voor de Raad voor de Journalistiek en kreeg gelijk. *Het Parool* neemt de uitspraak niet erg serieus.

Tatiana Scheltema
journalist

Vorige zomer, midden in de komkommertijd, plaatste *Het Parool* twee artikelen: op de voorpagina een stuk over de wenselijkheid van een openbaar register voor advocaten die in de fout gingen, en op de middenpagina een stuk met de kop ‘Je eigen advocaat als ergste nachtmerrie,’ beide van misdaadverslaggever Bart Middelburg. De ‘nachtmerrie’ betrof de Amsterdamse advocaat Paul Smits, ‘onbetwist koploper waar het gaat om tuchtzaken, procedures tegen en beslagleggingen bij (ex-)cliënten.’ In het stuk greep Middelburg zijdelings terug op artikelen uit 2005 en 2006 waarin hij Smits

betichtte van witwaspraktijken voor zijn cliënt Klaas Bruinsma.

Dat had hij niet moeten doen, vonden Smits en zijn advocaat Matthijs Kaaks, en stapten naar de Raad voor de Journalistiek. Al in 2005 had Smits de Amsterdamse deken inzage gegeven in zijn dossiers om de beschuldiging van witwaspraktijken te weerleggen, en die had niks belastends gevonden. *Het Parool* tikte op: Smits vrijuit.

‘Middelburg komt daar na vijf jaar op terug, maar vermeldt niet dat de Orde de zaak onderzocht en Smits vrijuit liet gaan. Hij liet de feiten die de verdenking opheffen bewust achterwege. Dat is kwaadwillend, een gratuite aanval op de persoon Smits,’ aldus Smits’ advocaat

Matthijs Kaaks.

Maar is de Orde wel geëquipeerd om onderzoek naar witwaspraktijken te doen? Volgens Middelburg, die de deken ernaar vroeg, had diens ‘onderzoek’ niet veel om het lijf. Kaaks: ‘De Orde doet geen onderzoek naar witwaspraktijken van advocaten, dat doet het OM. Maar de praktijken van Smits zijn nooit door het OM onderzocht, en er is nooit een aangifte gedaan.’ Volgens de raad liet Middelburg in de gewraakte artikelen de lezer weinig ruimte voor een andere conclusie dan dat Smits niet deugde en was sprake van een zodanige diskwalificatie dat verweerders die niet zonder deugdelijke grondslag en toepassing van hoor en wederhoor hadden mogen publiceren.

Vragen stellen

Niet alleen de rechter in hoger beroep, maar ook de rechter in eerste aanleg krijgt de bevoegdheid een prejudiciële vraag te stellen als de maatschappelijke behoefte aan een snel antwoord op een belangrijke juridische kwestie groot is. Dit blijkt uit een wetsvoorstel dat minister Opstelten verleden week bij de Tweede Kamer heeft ingediend.

Nieuwe beslagsyllabus

Het Landelijk Overleg Voorzitters Civiele sectoren en Kantonsectoren (LOVCK) heeft op maandag 14 februari jl. een gewijzigde versie van de beslagsyllabus vastgesteld, die nu op rechtspraak.nl is gepubliceerd.

(advertentie)

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Controle werkzaamheden
- Fraude / Bedrijfsdiefstal

- Alimentatiezaken
- Handelsinformatie
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

‘Kan het stuk relevant zijn voor de oplossing van het geschil? Dat criterium moet in de wet worden opgenomen’

Advocaat Jan Ekelmans promoveerde op de exhibitieplicht

‘Vertel nou maar hoe het zit’

Eisen dat de wederpartij voor het geschil relevante stukken overlegt: de exhibitieplicht wint aan populariteit. Jan Ekelmans promoveerde op het onderwerp. Over een gebrek- kig wetsartikel, procestactiek en de vraag: hoe voorkomen we dat we doorschieten?

Trudeke Sillevius Smitt
journalist

Procederen was vroeger meer een behendigheidsspel. Je kon zeggen: “Ik betwist alles, toon jij maar aan dat het anders is.” Die cultuur in het civiele proces is veranderd, we denken nu meer oplossingsgericht: “Vertel nou maar hoe het zit, dan zijn we er sneller uit”. Daardoor is er ook meer aandacht voor de plicht om met stukken over de brug te komen.’ Aan het woord is de Haagse advocaat Jan Ekelmans, partner bij Ekelmans & Meijer Advocaten. Hij promoveerde eind vorig jaar op de exhibitieplicht, neergelegd in het nogal weerbarstige artikel 843a Rechtsvordering. ‘De tekst van dat artikel vindt zijn wortels in 1838. De verschuiving die in het denken over bewijs heeft plaatsgevonden is er onvoldoende in terug te vinden. Dat leidt tot problemen in de rechtspraktijk.’

Een dankbaar onderwerp dus om op te promoveren, vond Ekelmans: onontgonnen terrein, met praktisch nut, over een onderwerp dat voor het hele materiële civiele recht van belang is. Maar Ekelmans was niet de enige die dat bedacht. Rechter J.R. Sijmonsma had hetzelfde plan, en kwam een halfjaar vóór Ekelmans met zijn proefschrift. Dat moet wel een moeilijk moment zijn geweest. ‘Ik heb er een dag last van gehad. Je denkt: ik moet niet hebben dat al het gras voor mijn voeten is weggemaaid. Maar de boeken hebben een heel verschillende structuur en stijl en leggen ook verschillende accenten, dus ze hebben naast elkaar betekenis. En het is ook een kwestie van hoe je in elkaar zit, ik sta er redelijk ontspannen in.’ Was er dan helemaal geen afstemming geweest van tevoren? ‘Nee, de hoogleraren

‘Bij een
getuigenverhoor
merk je ook pas
wat de getuige gaat
zeggen als hij zijn
vingers in de lucht
heeft’

hebben wel contact gehad, maar we wisten niet wanneer Sijmonsma zou uitkomen. En inhoudelijk afstemmen is lastig, je moet elk van beiden toch je eigen muziek laten klinken.’

Vingers in de lucht

Genoeg over die samenloop. Waar zitten wat Ekelmans betreft de problemen in de huidige regeling van de exhibitieplicht? ‘Een eerste punt is dat je volgens de wet alleen exhibitie kunt eisen van stukken “aangaande een rechtsbetrekking waarin” je zelf partij bent. Dat roept vragen op,’ vertelt Ekelmans. ‘Neem het due diligence-rapport. Dat wordt opgesteld op verzoek van de koper. Stel dat de koper achteraf vindt dat hij is belazerd, en dat de verkoper zegt: “Je wist hoe het zat, laat dat due diligence-rapport maar eens zien.” Dan kon de koper dat voorheen op basis van de wettekst weigeren op de grond dat de verkoper bij dat due diligence-contract geen partij was.’ De jurisprudentie vond hierin een weg, die de goedkeuring van Ekelmans kan wegdragen. ‘Je hoeft een deskundigenrapport nog steeds niet spontaan over te leggen als je er zelf niet op beroept. Maar als de ander erom vraagt, kan het wel zijn

dat je het moet verstrekken. Het gaat er nu vooral om of het stuk relevant kan zijn voor de oplossing van het geschil. In mijn proefschrift stel ik voor een criterium van die aard in de wet op te nemen.’

Een tweede mankement van de wettelijke regeling zit volgens Ekelmans in de formulering dat je ‘bepaalde bescheiden’ kunt vorderen. Wat wordt daarmee bedoeld? ‘Aanvankelijk werd dat zo uitgelegd dat je specifiek moest aangeven welke bescheiden je wilde hebben. Je moest het stuk bij wijze van spreken kennen om het te kunnen vragen. Dat is gaan schuiven, doordat we anders tegen bewijs gingen aankijken en gingen vergelijken met andere bewijsmiddelen. Bij een getuigenverhoor merk je ook pas wat de getuige gaat zeggen als hij zijn vingers in de lucht heeft. Die criteria zijn we in de rechtspraktijk gelijk gaan trekken voor de verschillende soorten bewijs.’

Het is dus niet meer nodig exact te omschrijven welke stukken je wilt zien. Maar hoe bepaal je dan nog wat ‘bepaald’ is? ‘Eiser moet daarin sturen door precies te vertellen wat hij weet en wat op het geschil betrekking heeft. Dan heb je altijd nog een categorie gedaagden die gewoon zegt: wat gevraagd wordt is veel te ruim. Maar daarmee neemt een gedaagde het risico dat dat ruime dictum er toch komt. Je kunt als gedaagde beter vertellen wat je hebt, en daarvan aangeven of je vindt dat de wederpartij er recht op heeft of niet. Hoe specifieker je wordt, hoe noodzakelijker het voor de rechter wordt daar ook een concreet oordeel over te geven. Je beperkt dan het risico dat je alles moet overleggen.’

En anders? ‘Als je een ruim dictum krijgt, zul je ruim moeten geven.’ Bewijsmateriaal achterhouden is volgens

Ekelmans geen verleidelijke optie. ‘Dat dictum gaat meestal gepaard met een dwangsom. En de waarheid niet vertellen is moeilijker dan veel mensen zich realiseren. Er hoeft in een overgelegd stuk maar één verwijzing naar dat achtergehouden stuk te staan... Als je als eiser de zaak echt niet vertrouwt, of als er sprake is van vertrouwelijke informatie kun je ook een derde laten benoemen die de selectie bekijkt, maar dat levert weer extra kosten en vertraging op.’

Keep them in the dark

Je zou natuurlijk ook de wederpartij zodanig kunnen overladen met documenten dat die door de bomen het bos niet meer ziet. Ekelmans: ‘Ah, *the mushroom principle: keep them in the dark and feed them shit!* Nou, ik geloof niet in die techniek. Je wilt het debat sturen. Overigens ken ik dit verschijnsel ook niet zo uit de Nederlandse praktijk. Je ziet weleens dat men alle documenten op papier geeft in plaats van digitaal, terwijl ze wel digitaal

‘Zowel mijn wetsvoorstel als dat van de wetgever bevatten een gaspedaal, maar bij de wetgever moet je zoeken naar de rem’

beschikbaar zijn. Dat bemoeilijkt natuurlijk het doorzoeken. De rechtspraak tendeeft dan naar een verplichting om digitaal aan te leveren. Anderzijds hoeft de verstrekker het materiaal ook weer niet te ordenen. Maar dit zijn niet de problemen waar we hier veel mee te maken hebben. Nog niet in ieder geval.’

En daarmee komen we in de buurt van het onderwerp ‘Amerikaanse toestan-

den’. In zijn proefschrift wijdt Ekelmans een heel hoofdstuk aan *disclosure and discovery of documents* in de Verenigde Staten. ‘Daar zijn ze al zo’n zeventig jaar bezig met de ontwikkeling die wij sinds de herziening van het burgerlijk procesrecht in 2002 versneld doormaken. In de VS werd de mogelijkheid om van de wederpartij bewijsstukken op te vragen steeds meer uitgebreid, dat bleek heel succesvol. Maar Amerikanen beginnen een procedure anders dan wij: zij kunnen veel algemener zijn, het net wijder uitgooien. En dan ontstaat het schrikbeeld dat door de oppervlakkige inhoud van de processtukken en de ruime vrijheid om bewijs te vergaren de procedures eindeloos uitdijen, met veel te hoge kosten en zakkenvullende advocaten. Het is waar dat dat voorkomt, maar het zijn uitzonderingen – de meeste Amerikaanse processen verlopen effectief. En sinds 1980 past men om dat uitdijen tegen te gaan de proportionaliteitstoets toe. Je kunt iets tot op de bodem willen uitzoeken, maar is waar-

(advertentie)

De Nederlandse Orde van Advocaten, gevestigd in Den Haag, is de publiekrechtelijke beroepsorganisatie van alle (ruim 16.000) advocaten in Nederland. De wettelijk vastgelegde kernfunctie is de zorg voor de kwaliteit van advocatendiensten. De organisatie wordt bestuurd door de Algemene Raad. Het Bureau van de Orde telt ca. 60 medewerkers en staat onder leiding van de Algemeen Secretaris. Zie ook onze website www.advocatenorde.nl.

De Nederlandse Orde van Advocaten staat als publiekrechtelijke beroepsorganisatie midden in de actualiteit. Als beleidsadviseur geef je adviezen in de dynamiek van de advocatuur, het publiek belang en de politiek. Vanuit deze rol draag je bij aan de instandhouding van de rechtsstaat. Onderwerpen als gefinancierde rechtshulp, tuchtrecht en vakbekwaamheid van de advocaat zijn slechts een paar van de actuele terreinen waarin wij actief zijn. Het zijn terreinen die veel mensen raken en maatschappelijk van belang zijn. Met een organisatie van ca. 60 medewerkers zijn wij groot genoeg om de advocatuur en haar Algemene Raad op professionele wijze te ondersteunen en klein genoeg om in een collegiale sfeer samen te werken. Heb jij de kennis en personality in huis om bij ons het beleid richting te geven?

(Senior)Beleidsadviseur

op diverse dossiers inzetbaar, fulltime (4 dagen is bespreekbaar)
2 vacatures

De functie

Als beleidsadviseur signaleer je relevante ontwikkelingen in jouw dossiers en ontwikkel je standpunten en strategieën. Je ondersteunt de Algemene Raad zowel mondeling als sparring partner, als door het geven van schriftelijke adviezen of het opstellen van verordeningen. Je bereidt de besluitvorming van de Algemene Raad voor. Daarnaast ben je als projectmanager verantwoordelijk voor projecten die voortvloeien uit het beleid van de Algemene Raad. Je bent verantwoordelijk voor het onderhoud en uitbreiding van relevante netwerken. Ook initieer en organiseer je inhoudelijke seminars en neem je actief deel aan discussies met kennis- en klankbordgroepen en overleggen met (internationale) commissies, (overheids)instanties en andere relevante partijen.

Uw profiel

- Ervaren jurist met stevige persoonlijkheid, relativeringsvermogen en affiniteit met de advocatuur.
- Initiatiefrijke en creatieve geest.
- Goed gevoel voor politieke en bestuurlijke verhoudingen.
- Uitstekende mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid.
- Het vermogen om beleidsonderwerpen scherp te analyseren en alert in te spelen op relevante ontwikkelingen.
- In staat om zowel zelfstandig als in teamverband te werken.

Wij bieden

Naast een interessante functie in een boeiende werkomgeving bieden wij een uitstekend pakket arbeidsvoorwaarden.

Wil jij de uitdaging aangaan? Richt dan binnen twee weken je sollicitatie aan de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag, t.a.v. mevrouw mr. L.L. van Gelderen of aan I.vangelderen@advocatenorde.nl. Voor nadere informatie kan je tijdens kantooruren contact opnemen met mevrouw drs. A.C.M.J. van Eekelen, Plaatsvervangend Algemeen Secretaris, tel: 070 – 3353515. Een assessment kan onderdeel uitmaken van het selectieproces.

heidsvinding een absoluut doel? Als je op vakantie gaat lees je ook niet alle reisgidsen voordat je je bestemming kiest?’

Ekelmans acht de kans op doorschieten in Nederland minder groot dan in Amerika, doordat de processtukken in Nederland veel meer op de zaak zijn toegespitst. Maar hij vindt wel dat het tijd is ook hier de discussie over proportionaliteit te voeren. ‘Denk bijvoorbeeld aan een verkeersslachtoffer dat zes weken uit de running is geweest – of vijf jaar. In het laatste geval kan ik me voorstellen dat degene die aansprakelijk wordt gehouden wil weten hoe het medisch dossier eruitziet, in het eerste geval niet.’ Een financiële maatstaf dus? ‘Die ligt voor de hand, maar bijvoorbeeld fundamentele mensenrechten zijn van nature van groot belang. Immateriële schade is nog niet aan de orde geweest, daar gaat het vaak niet alleen om een financieel belang maar ook om de erkenning.’ De proportionaliteit kan ook een rol spelen in het kader van de behandeling van de zaak, legt Ekelmans uit. ‘Er kunnen veel onderwerpen van debat zijn. Stel dat de gedaagde zich beroept op verjaring en dat is een sterk punt: behandel dat dan uit het oogpunt van efficiency eerst maar eens.’

Zoeken naar de rem

Met de uitbreiding van de mogelijkheden bewijsmateriaal op te eisen, wordt voor de houder van dat materiaal de verleiding om onwelgevallige stukken te laten verdwijnen natuurlijk ook groter. Dat roept de vraag op of het recht op de bescheiden kan worden veiliggesteld door middel van bewijsbeslag. Ook op dat punt schiet de huidige wettekst tekort, zegt Ekelmans. ‘Sinds 2007 is het bewijsbeslag voor intellectuele eigendomszaken wettelijk geregeld, ter uitvoering van een Europese richtlijn. In de beslag syllabus – een niet bindende leidraad voor de voorzieningenrechtters, die over de beslagverloven gaan – staat dat het onzeker is, of het ook in andere zaken mogelijk is. Ik vind dat niet terecht: waarom zou, zoals ook Hugenholtz heeft opgemerkt, Louis Vuitton wel recht hebben op het veiligstellen van bewijs en het slachtoffer van een verkeersongeval of een milieudelict niet? De wetgever

‘De waarheid niet vertellen is moeilijk’

zou hier wat mij betreft duidelijkheid in moeten verschaffen.’

De wetgever is tot nu toe op het onderwerp van de exhibitie dus achtergebleven bij de praktijk. Ekelmans ziet daar een patroon: ‘Voor procesrechtelijke kwesties geldt: naarmate het er meer toe doet, doet de wetgever er minder toe. De wetgever houdt zich vooral bezig met buitenkantregels, zoals regels over bevoegdheid, termijnen of de procesgang. Maar de *hard-core* inhoudelijke onderwerpen, zoals de stelplicht, de bewijslastverdeling, dat is vooral advocatenwerk en rechtersrecht.’ Om na enig nadenken toe te voegen: ‘Wat wel echt een verdienste van de wetgever is geweest, is het versnellen van de procedure door het schrappen van de standaardreplek en -duplek in 2002.’

Hoe dan ook, recentelijk is de wetgever ook wat betreft de exhibitieplicht dan toch in actie gekomen. Op 1 oktober 2010 werd een consultatievoorstel gepubliceerd, dat – uiteraard – door Ekelmans van commentaar werd voorzien. ‘De richting van het consultatievoorstel is dezelfde als die ik in mijn proefschrift bepleit, maar technisch kan het beter. En inhoudelijk zie ik een wezenlijk verschil met het wetsvoorstel zoals ik het in mijn proefschrift heb geformuleerd. Beide voorstellen bevatten een gaspedaal, maar bij de wetgever moet je zoeken naar de rem.’ Die rem zit hem bij het voorstel van Ekelmans vooral in een bepaling die invulling geeft aan het vereiste van proportionaliteit. Daar zit hij anders in dan Sijmonsma. Ekelmans: ‘Die laat meer aan de praktijk over en schrijft dat je karrenvrachten met papier kunt vragen als maar duidelijk is waar het over gaat. Ik zeg, laten we afspreken wanneer we zeggen: het is gezellig geweest, we gaan stoppen.’

Het proefschrift *De exhibitieplicht* van Jan Ekelmans is in december 2010 verschenen in de serie *Burgerlijk Proces & Praktijk* van uitgeverij Kluwer. Het proefschrift van Sijmonsma *Het inzage-recht* verscheen eveneens bij Kluwer, in juni 2010. Het consultatievoorstel informatieversterving in civiele zaken en de reacties daarop zijn te vinden op www.internetconsultatie.nl/informatieversterving. De consultatietermijn is inmiddels verstreken.

Kroniek Pensioen- recht

kroniek
2009-2010

Inhoud

Inleiding » Uitleg van een pensioenovereenkomst » Algemeen » Diversen » Wijzigen pensioenovereenkomst » Algemeen » (Ontbreken van) eenzijdig wijzigingsbeding » Wetswijziging » Werking ten aanzien van gepensioneerden » Ontbinding arbeidsovereenkomst en pensioen » Pensioenregel » Evenredige pensioenverwerving » Uitvoeringsovereenkomst » Verjaring en rechtsverwerking » Verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds » Merknaam bedrijfstakpensioenfonds » Gelijke behandeling » Onderscheid naar leeftijd » Pensioenontslag » Onderscheid op grond van geslacht » Onderscheid op basis van handicap of chronische ziekte » VUT-overeenkomst » Herstel van fouten, informatieverplichtingen » Echtscheiding » Pensioenverevening » Pensioenverrekening » Pensioenverweer » Uitvoeringsverplichting dga bij scheiding » Alimentatie » Tot besluit

Deze Kroniek Pensioenrecht behandelt de periode 2009–2010. Grote verschuivingen deden zich in de rechtspraak niet voor, maar onder andere de ontwikkelingen in verband met de pensioenovereenkomst, de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement leverden voldoende stof op.

mr. B.J. Bodewes, mr. A.W. Cramer,
mr. J.A. van de Hoef CPL,
mr. W.P.M. Thijssen en K.A. Jessurun LL.B.¹

Inleiding

In 2010 kreeg de financiële (on)houdbaarheid van het Nederlandse pensioenstelsel veel aandacht. Veel pensioenfondsen kampen met tekorten en sommige dienden tot rechtenkorting over te gaan. Het jaar begon met het verschijnen van twee belangrijke rapporten: op 19 januari verscheen dat van de Commissie-Frijns, *Pensioen: Onzekere zekerheid* en op 27 januari volgde het rapport van de Commissie-Goudswaard, *Een sterke tweede pijler. Naar een toekomstbestendig stelsel van aanvullende pensioenen*. Beide rapporten betoogden dat het pensioenstelsel schokbestendiger zou moeten worden gemaakt, onder meer door de risico's mede op de (gewezen) deelnemers af te wentelen. Deze adviezen werkten door in het Sociaal Akkoord van 4 juni 2010. De AOW-leeftijd zou in 2020 naar 66 en indien nodig in 2025 naar 67 jaar gaan. Het ambitieniveau van de aanvullende pensioenen zou kunnen worden gematigd en risico's zouden mede door de (gewezen) deelnemers aan pensioenregelingen moeten worden gedragen. Zo zou rechtenkorting in de toekomst moeten worden voorkomen.

Op 11 juni 2010 trad de wet in werking die het mogelijk maakt een 'multi-ondernemingspensioenfonds' op te zetten.

Daardoor is schaalvergroting in de wereld van ondernemingspensioenfondsen mogelijk gemaakt. Op 1 juli 2010 nam de Tweede Kamer het initiatiefwetsvoorstel Koser Kaya en Blok aan op grond waarvan de positie van gepensioneerden binnen pensioenfondsen zal worden versterkt (TK 2008-2009, 31 537). Het wetsvoorstel is momenteel in behandeling bij de Eerste Kamer.

Deze Kroniek Pensioenrecht focust, zoals gewoonlijk, op ontwikkelingen in de rechtspraak. Belangrijke ontwikkelingen op wetgevingsvlak en beleidsmatig gebied werken vertraagd door in de rechtspraak zodat de lezer deze hierna dan ook niet direct terugvindt; gelukkig zijn voor degenen die gefascineerd zijn door het pensioenrecht ook rechtspraakontwikkelingen boeiend.

Uitleg van een pensioenovereenkomst

Algemeen

Het Halliburton-arrest (HR 23 april 2010, PJ 2010/157) behandelt de uitleg van een afspraak over pensioen in de verhouding tussen een werkgever en een werknemer. Het betreft de toezegging die werkgever Halliburton in 1994 had gedaan aan haar werknemers, onder wie verweerder in cassatie, over een wijziging van de bestaande collectieve pensioenregeling. Met toepassing van de Haviltexnorm had het hof geoordeeld dat de werknemer er in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs

¹ Mr. B.J. Bodewes is advocaat bij Bodewes Pensioenrechtadvocatuur te Vries, mr. A.W. Cramer, mr. J.A. van de Hoef CPL en mr. W.P.M. Thijssen zijn advocaat bij Thijssen Pensioen Advocaten te Amstelveen, K.A. Jessurun LL.B. is documentatiemedewerkster bij dat kantoor.

van mocht uitgaan dat Halliburton een onvoorwaardelijke indexering van pensioenaanspraken had toegezegd.

Halliburton stelde dat de indexering voorwaardelijk was, afhankelijk van door de pensioenverzekeraar aan Halliburton uitgekeerde overrente. In het arrest van de HR was vervolgens de vraag aan de orde of het hof de Haviltexnorm juist had toegepast. De HR oordeelde dat het hof deze niet had miskend. Uit het arrest kan worden afgeleid dat feiten van een latere datum mee kunnen wegen bij de uitleg van een brief van eerdere datum, te weten: de brief waarin de indexering was toegezegd. Een ander voorbeeld van de toepassing van de Haviltexnorm bij de uitleg van een afspraak in verband met pensioen is te vinden in Gerechtshof 's-Gravenhage 21 april 2009, *PJ 2009/153*.

Op 8 oktober 2010 wees de HR een arrest over de uitleg van een pensioenreglement van het ABP, dat als recht in de zin van art. 79 RO dient te worden aangemerkt (HR 8 oktober 2010, *PJ 2010/189*). Onder verwijzing naar zijn arrest van 20 februari 2004 (*PJ 2004/43* inzake DSM/Fox) nam de HR als uitgangspunt dat de cao-norm van toepassing is bij de uitleg van een pensioenreglement in de verhouding tussen een pensioenfonds (het ABP) en een werknemer. De HR herhaalde (mede verwijzend naar HR 2 april 2004, LjN: AO3857) dat de cao-norm inhoudt dat bij de uitleg van het pensioenreglement geen betekenis toekomt aan de bedoeling van de sociale partners die de inhoud van het pensioenreglement hebben bepaald, indien die bedoeling voor derden niet kenbaar is uit het pensioenreglement of een bijbehorende toelichting.

Een ander voorbeeld van de uitleg van een pensioenreglement van een pensioenfonds aan de hand van de cao-norm is Gerechtshof Amsterdam 23 februari 2010, *PJ 2010/98*. Het hof oordeelde toen dat in het pensioenreglement van een bedrijfstakpensioenfonds niet het uitdrukkelijke voorbehoud 'geen premie, geen pensioen' kon worden gelezen.

Tot slot de Kantonrechter Amsterdam 12 april 2010, *PJ 2010/138*. De kantonrech-

ter oordeelde dat het 'stellige voornemen' van de betreffende werkgever om een aanvullend pensioen te verschaffen indien een werknemer tot het bereiken van de 65-jarige leeftijd in dienst blijft van de werkgever, een niet-afdwingbare pensioentoezegging is, waarop de geldende pensioenwetgeving niet van toepassing is. De werkgever voorkwam – door geen toezegging te doen, maar slechts een 'stellig voornemen' te uiten – aan de verplichting om bij uitdiensttreding voor de pensioendatum evenredige pensioenaanspraken toe te kennen (art. 55 Pensioenwet).

Diversen

In deze kroniekperiode zijn wederom enkele vonnissen gewezen terzake de beëindiging door de werkgever van bijdrageregelingen in premieziektekostenverzekeringen voor gepensioneerden. Achtergrond van deze problematiek vormt de invoering van de Zorgverzekeringswet per 1 januari 2006, waardoor het onderscheid tussen particuliere en ziekenfondsverzekeringen is vervallen.

In een situatie waar gepensioneerden opkwamen tegen de beëindiging van de bijdrageregeling oordeelde Kantonrechter Utrecht op 3 juni 2009, *PJ 2009/160* dat een beroep van de werkgever op 'goed werknemerschap' niet kon slagen omdat geen sprake was van een individuele, maar van een collectieve wijziging van de arbeidsvoorwaarden. Het feit dat de arbeidsverhouding reeds was beëindigd voordat de bijdrageregeling werd ingetrokken, kon volgens de kantonrechter niet leiden tot de conclusie dat gepensioneerden onverminderd recht behielden op de regeling. Rechten van gepensioneerden kunnen worden aangepast op grond van de artt. 6:248 lid 2 en 6:258 BW. Daarbij past terughoudende toetsing, omdat het gepensioneerden betreft die zelf geen compenserende maatregelen meer kunnen treffen. De kantonrechter oordeelde voorts dat de bescherming van verworven aanspraken niet zo ver gaat dat de regeling volledig intact dient te blijven, maar slechts zo ver de beëindiging leidt tot een inkomensachteruitgang.

Op 6 maart 2009 oordeelde de Kantonrechter Amsterdam al in deze procedure

over de beëindiging van de werkgeversbijdrage aan de ziektekostenpremie. Verkort weergegeven achtte de kantonrechter gepensioneerden gebonden aan de gewijzigde cao. Op 9 oktober 2009 oordeelde de Kantonrechter Amsterdam dat de getroffen overgangsregeling naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar was (*PJ 2010/103*). Tevens was het oordeel dat de overgangsregeling weliswaar onderscheid maakte op grond van leeftijd, maar dat hiervoor een objectieve rechtvaardiging bestond. Ook was er geen alternatief voor de regeling.

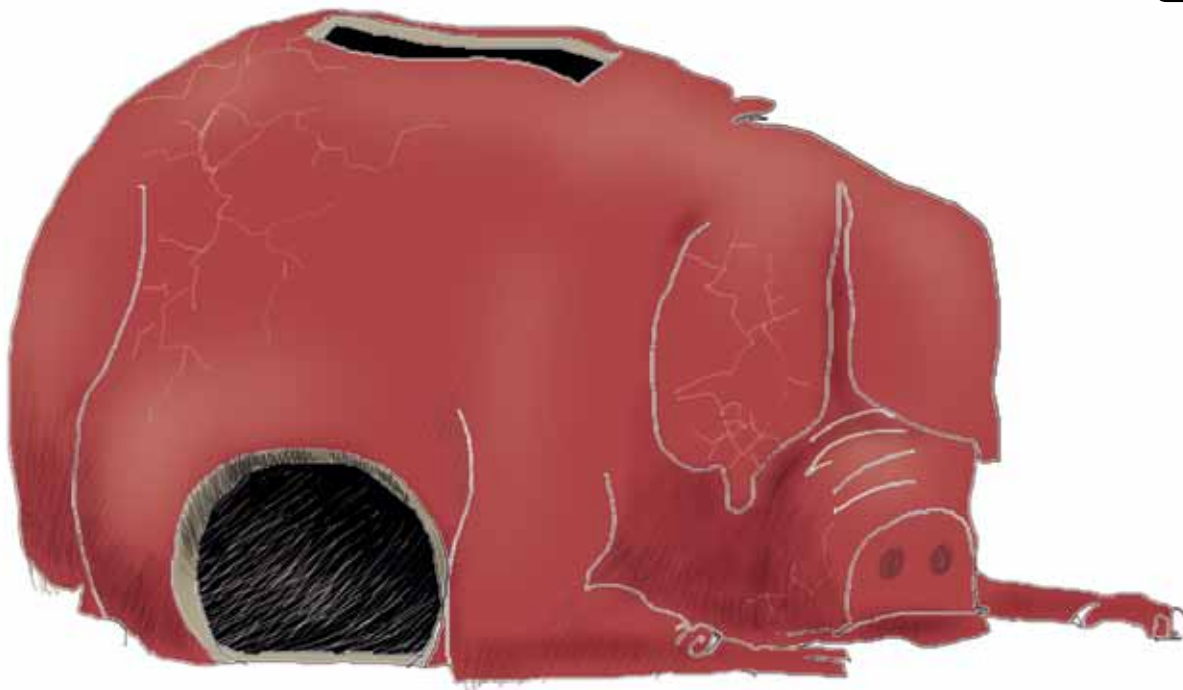
Een vergelijkbaar oordeel waarbij de bijdrageregeling ziektekostenpremie in het kader van een cao werd beëindigd, werd gegeven door Kantonrechter Utrecht op 23 juni 2010 (*PJ 2010/183*). Ook hier achtte de kantonrechter de beëindiging van de bijdrage in de premie ziektekostenverzekering voor gepensioneerden op basis van een cao naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar. De werkgever hoefde de gepensioneerden geen levenslange bijdrageregeling uit te betalen.

Het beeld dat zich uitkristalliseert, is dat wijziging bij cao wel mogelijk is, terwijl zonder cao de werkgever in beginsel gehouden lijkt te zijn de regeling in stand te houden waarbij terughoudend wordt getoetst aan de artt. 6:248 lid 2 en 6:258 BW.

Wijzigen pensioenovereenkomst

Algemeen

De HR heeft in het eerderegenoemde Halliburton-arrest (HR 23 april 2010, *PJ 2010/157*) en in het CZ-arrest (HR 12 februari 2010, *PJ 2010/69*) randvoorwaarden gegeven voor het rechtsgeldig wijzigen van een pensioenovereenkomst. Deze arresten draaien met name om de vraag of is ingestemd met de wijziging. Bij de beantwoording van deze vraag kunnen alle omstandigheden van het geval een rol spelen en gaat het niet zozeer om 'ondubbelzinnige instemming'.

Het CZ-arrest betrof het beëindigen van een pensioenregeling waaraan buitendienstmedewerkers pensioenopbouw over provisie-inkomsten ontleenden. Tevens zou waardeoverdracht naar een andere regeling worden gerealiseerd. De HR oordeelde dat de beëindiging van de pensioenregeling een wijziging van de arbeidsovereenkomst inhoudt waarvoor een daartoe strekkende nadere overeenkomst tussen de werkgever en werknemer vereist was. In dat verband was het vertrouwensbeginsel van art. 3:37 BW van belang. De werkgever mocht er slechts op vertrouwen dat een werknemer had ingestemd met een wijziging van zijn arbeidsvoorwaarden die voor hem een verslechtering daarvan inhielden, indien de werknemer duidelijkheid over de inhoud van die wijziging was verschaft en op grond van verklaringen of gedragingen van de werknemer mocht worden aangenomen dat deze welbewust met die wijziging had ingestemd.

Of de werknemer met de wijziging had ingestemd, hing af van alle feitelijke omstandigheden. Niet was vereist dat de rechter steeds met zo veel woorden zou moeten vaststellen dat de instemming ondubbelzinnig was. De werkgever had de werknemers in een aantal werkbesprekingen geïnformeerd en hen tevens afzonderlijk op de hoogte gesteld van de waarde van hun pensioen. Allen hadden de aanvraag voor de waardeoverdracht voor akkoord ondertekend. Het hof oordeelde dat daardoor de pensioenregeling was beëindigd en de HR volgde dit oordeel.

In het Halliburton-arrest oordeelde het hof dat 'uitdrukkelijke instemming' van de werknemer was vereist om afwijking van de overeengekomen onvoorwaardelijke indexering te kunnen aannemen. De HR heeft dit genuanceerd door aan te geven dat het hof met deze overweging tot uitdrukking heeft gebracht dat Halliburton aan het 'stilzitten' van de werknemer in de gegeven omstandigheden redelijkerwijze niet de betekenis mocht toekennen dat deze had ingestemd met een voorwaardelijke indexering in plaats van een onvoorwaardelijke. Van de werknemer behoefde redelijkerwijs niet te worden gevergd dat hij verifieerde of latere toegezonden stukken op het punt van de indexering iets anders inhielden dan voorheen. Halliburton had hem ondubbelzinnig op de voorgenomen wijziging moeten wijzen. Getoetst werd aan art. 7:611 BW ('Taxi Hofman'-regel).

(Ontbreken van) eenzijdig wijzigingsbeding

De Kantonrechter Rotterdam beoordeelde in een uitspraak van 9 april 2010 (*PJ 2010/137*) of, en zo ja, in hoeverre werknemers door een wijziging van het pensioenreglement van het ondernemingspensioenfonds waaraan zij deelnamen, gebonden waren aan een wijziging van de pensioenovereenkomst. Via het pensioenreglement kon een wijzigingsbeding ten aanzien van de pensioenovereenkomst, zonder instemming van de individuele werknemer, niet worden geïmporteerd in de arbeidsovereenkomst. Al maakten de

statuten en reglementen deel uit van de arbeidsovereenkomst, de werkgever kon niet eenzijdig terugkomen op de pensioenovereenkomst op grond van een wijziging van het pensioenreglement van het pensioenfonds. Onvoldoende was gesteld om te oordelen dat onverkorte handhaving van de pensioenovereenkomst naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn voor de werkgever (art. 6:248 lid 2 BW). Tevens gold geen reden voor toepassing van art. 6:258 BW. Andere voorbeelden zijn te vinden in Kantonrechter Alkmaar 8 september 2010, *PJ 2010/197* en Kantonrechter Almelo 26 oktober 2010, *PJ 2010/199*.

Wetswijziging

In een uitspraak van het Hof 's-Hertogenbosch van 28 april 2009 (*PJ 2009/187*) had de werkgever de pensioenregeling gewijzigd in verband met gewijzigde fiscale wet- en regelgeving. Het hof overwoog dat door die gewijzigde regelgeving geen aanspraak op onverkorte nakoming van de pensioenovereenkomst ten opzichte van de werkgever kon worden gemaakt. Dit nam niet weg dat de pensioenregeling op een overeenkomst berustte en dat de werknemer niet had ingestemd met het zonder meer intrekken van deze regeling. De eisen voortvloeiend uit art. 7:611 BW betekenden dat, gegeven het oordeel dat onverkorte nakoming van de pensioenovereenkomst onmogelijk was, de aanspraken niet zonder meer kwamen te vervallen. Beoordeeld moest worden wat redelijk en billijk was. De werkgever had

het nadeel van de werknemer niet gecompenseerd, waardoor het hof oordeelde dat de pensioenregeling ten onrechte was gewijzigd. Het belang van het treffen van een alternatieve voorziening komt, in lijn met de uitspraken in de vorige kroniek, ook hier naar voren.

Werking ten aanzien van gepensioneerden

Een pensioenfonds was overgegaan tot wijziging van de toeslagregeling. De Kantonrechter Amsterdam oordeelde op 24 juli 2009 (*PJ 2009/145*) dat toezeggingen die afhankelijk zijn van nadere besluitvorming van het bestuur als voorwaardelijk moeten worden beschouwd. De zaak draaide om een onvoorwaardelijke toezegging omtrent indexering, omdat de toepassing van de indexering afhankelijk was gesteld van tevoren bepaalde, objectieve criteria. De indexering was daarom deel gaan uitmaken van de pensioenaanspraken. Gelet op de artt. 18 en 20 Pensioenwet had naar het huidige recht te gelden dat aan die verworven aanspraak niet meer kan worden getornd. De kantonrechter oordeelde dat de wijziging van de toeslagregeling niet voor de gepensioneerden gold.

Ontbinding arbeids-overeenkomst en pensioen

In de zaak Kantonrechter Amsterdam 1 september 2010 (*PJ 2010/185*) vorderde een werknemer ontbinding van de arbeidsovereenkomst met toekenning van een vergoeding wegens het afschaffen door de werkgever van de Functioneel Leeftijdsontslag-regeling (FLO-regeling). In het kader van de inwerkingtreding per 1 januari 2006 van de Wet VPL (die kort gezegd VUT en prepensioenregelingen voor werknemers geboren vanaf 1 januari 1950 'fiscaal' afschafte), had de werkgever de FLO-regeling afgeschaft en vervangen door een minder royale maar, naar het oordeel van de Kantonrechter Amsterdam, evenwichtige regeling die vroeg-

pensioen nog steeds mogelijk maakte. Afschaffing was het gevolg van een externe factor waarop de werkgever geen invloed had en de rechter ontbond de arbeidsovereenkomst zonder toekenning van een vergoeding aan werknemer.

Kantonrechter Utrecht 30 juni 2010 (*PJ 2010/184*) betreft nog een uitspraak over een arbeidsovereenkomst die werd ontbonden onder toekenning van een vergoeding. Naderhand werd de oud-werknemer volledig arbeidsongeschikt en ontving hij een maximale WAO-uitkering. Aan de werkgever werd een arbeidsongeschiktheidsuitkering betaald die hij niet doorbetaalde aan de oud-werknemer. Deze vorderde uitbetaling. De werkgever beriep zich op verjaring (zie art. 3:307 BW) en meende dat in de ontbindingsprocedure reeds een vergoeding was bepaald waarin uitkeringen van de arbeidsongeschiktheidsverzekering aan de werkgever zouden zijn verdisconteerd. De kantonrechter oordeelde dat de exclusiviteit van de ontbindingsprocedure niet in de weg staat aan een afzonderlijke procedure tot uitbetaling van de uitkeringen. Hij beoordeelde voorts in hoeverre niet-verjaarde termijnen zouden hebben geleid tot een lagere ontslagvergoeding en kende de vordering aan de werknemer toe.

Pensioenregel

De geldigheid van de pensioenregel (een dienstverband eindigt van rechtswege door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd; *Codfried-arrest*, HR 13 januari 1995, *JAR* 1995, 35) blijft de gemoederen bezighouden. In de vorige kroniek bleek dat in verschillende uitspraken van lagere rechters werd afgeweken van de pensioenregel. Dat doet ook de Kantonrechter Delft in een uitspraak van 23 april 2009 (*PJ 2009/159*). Daarmee onderstreept de kantonrechter het belang om in de arbeidsovereenkomst een pensioenontslagbeding op te nemen om onzekerheid over het van rechtswege eindigen van de arbeidsovereenkomst te voorkomen.

Het is aardig ook te wijzen op een uitspraak van de Kantonrechter Dordrecht

van 12 juni 2009 (*PJ 2009/161*). Deze heeft betrekking op de situatie waarin een dienstverband werd voortgezet nadat de werknemer 65 jaar was geworden. Deze raakte arbeidsongeschikt en de vraag rees of het ontslagverbod van art. 7:670 lid 1 BW van toepassing was.

De kantonrechter oordeelde dat de arbeidsovereenkomst op het moment dat de werknemer 65 jaar werd van rechtswege eindigde vanwege de toepasselijke cao (met toepassing van art. 7:667 lid 1 BW). Hij oordeelde voorts dat de arbeidsovereenkomst vervolgens steeds voor ten hoogste een jaar was voortgezet (op grond van art. 7:668 lid 1 BW) en dat de zogenoemde Ragetlie-regel (art. 7:667 lid 4 BW) toepassing miste.

Evenredige pensioenverwerving

Op 27 oktober 2009 (*PJ 2009/182*) oordeelde Gerechtshof Amsterdam in een procedure betreffende de tijdsevenredige opbouw en financiering van pensioenaanspraken in een beschikbare-premiereregeling. De verzekeraar paste een hogere kosteninhouding toe gedurende de eerste acht verzekeringsjaren en de vraag die voorlag, was, of deze handelwijze strijdig was met de verplichting tot evenredige opbouw en financiering van pensioenaanspraken als bedoeld in art. 7a Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW, de voorganger van de Pensioenwet; vgl. artt. 17 en 17a Pensioenwet). Het hof overwoog dat noch uit artikel 7a PSW, noch uit een circulaire over dit onderwerp van De Nederlandsche Bank uit 2000 viel op te maken dat zonder meer sprake zou zijn van strijd met art. 7a PSW indien in de beginperiode meer kosten in rekening worden gebracht. Van strijd met art. 7a PSW kon slechts sprake zijn indien deze kostentoe rekening leidde tot onevenredige opbouw van pensioenaanspraken, aldus het hof. Art. 7a PSW schreef geen evenredige kostenverdeling voor zoals art. 17a Pensioenwet. Het hof vervolgde dat er wel sprake kan zijn van evenredige opbouw in een beschikbare-premiereregeling

als de voor pensioenopbouw beschikbare premie in het begin lager was. Het hof volgde de stelling van de verzekeraar dat, ook in geval van een lagere voor pensioenopbouw beschikbare premie gedurende de aanvangsperiode van de verzekering, daarna sprake kon zijn van evenredige pensioenopbouw.

Uitvoerings- overeenkomst

De HR verwierp op 23 april 2010 (*PJ* 2010/128) het beroep in cassatie van Optas inzake Optas/ECT. Na waardeoverdracht van Optas naar een nieuwe pensioenverzekeraar diende werkgever ECT een aanzienlijke bijbetaling te verrichten wegens zwaardere (lees: duurder) grondslagen bij die verzekeraar. Drie elementen waren van belang. Het hof oordeelde dat in het garantiecontract dat werkgever ECT met verzekeraar Optas was overeengekomen besloten lag dat de verzekeraar de tariefsgrondslagen diende te garanderen tot het contractseinde en hij gehouden is de zogenoemde voorziening verzekeringsverplichting op peil te houden. Het hof oordeelde dat Optas ongerechtvaardigd verrijkt werd door een te lage overdrachtswaarde ter beschikking te stellen en aldus het garantiecontract niet nakwam. Ten slotte bedroeg ECT's schade hetgeen zij aan grondslagverhoging daadwerkelijk aan de nieuwe verzekeraar moest bijbetalen.

Verjaring en rechtsverwerking

Verjaringsgeschillen, in het bijzonder in relatie tot pensioen, blijven lastige vraagstukken. Gerechtshof 's-Hertogenbosch 16 maart 2010 (*PJ* 2010/99) en Gerechtshof Amsterdam 23 februari 2010 (*PJ* 2010/98) behandelden, ondanks casusverschillen, (deels) dezelfde rechtsvragen in de sfeer van verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen. In beide gevallen werd een vordering ingesteld tegen een bedrijfstakpensioenfonds tot toekenning van pensioenaanspraken. In beide gevallen

werd door een bedrijfstakpensioenfonds een beroep gedaan op verjaring van de vordering. Gerechtshof 's-Hertogenbosch kwalificeerde de vordering als een vordering tot nakoming van de toekenning van pensioenaanspraken, waardoor de vordering tijdens de verwervingsfase van de pensioenaanspraken opeisbaar was en op grond van art. 3:307 BW was verjaard. Gerechtshof Amsterdam stelde dat geen sprake was van verjaring, daar een bedrijfstakpensioenfonds geen aanspraken toekent maar slechts de uit het pensioenreglement voortvloeiende aanspraken administreert. Van een verjaring van vijf jaar (art. 3:307 BW) gebaseerd op een vordering tot nakoming (art. 3:296 BW) kon volgens Gerechtshof Amsterdam geen sprake zijn. Met betrekking tot het instellen van een vordering tegen een bedrijfstakpensioenfonds tot het toekennen van pensioenaanspraken verschillen beide uitspraken. Het verschil in benadering is van belang voor een beroep op verjaring, maar echte duidelijkheid ontbreekt.

Het vraagstuk van rechtsverwerking werd behandeld in Rechtbank Den Haag 12 augustus 2009 (*PJ* 2009/191). Door een tegenvallende beursontwikkeling was een te verwachten verzekeringsuitkering gehalveerd. Een assurantietussenpersoon had geadviseerd bij de totstandkoming van de verzekering. Zowel de verzekeraar als de assurantietussenpersoon werd aansprakelijk gesteld. Aan de verzekeringsnemer kon volgens de rechtbank met succes art. 6:89 BW (rechtsverlies door niet protesteren) worden tegengeworpen. In beginsel geldt de verplichting tot protesteren pas vanaf het moment dat de schuldeiser de prestatie heeft ontvangen. De rechtbank oordeelde dat de schuldeiser (de verzekeringsnemer) al op de hoogte was gebracht van het gebrek waardoor het beroep op rechtsverwerking gerechtvaardigd was. Tijdig protesteren tegen een tekortkoming in de nakoming van een overeenkomst is noodzakelijk om een beroep op rechtsverwerking te voorkomen.

Verplichte deelneming in een bedrijfs- takpensioenfonds

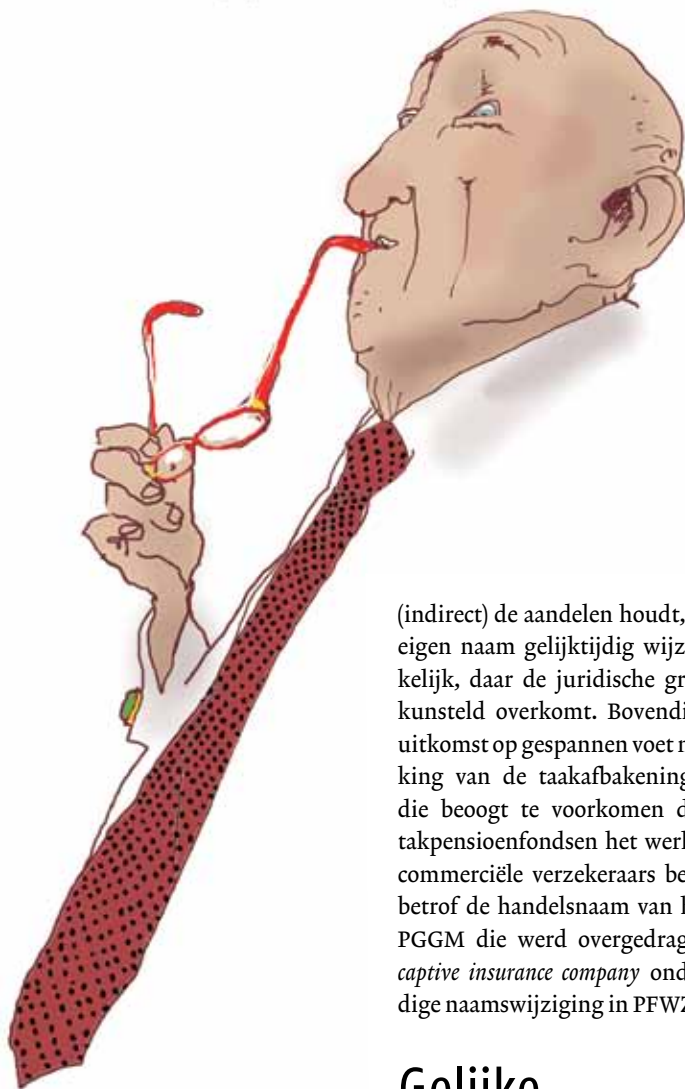
Gerechtshof Arnhem oordeelde op 25 maart 2008 (*PJ* 2010/66) over een zaak waarin een bedrijfstakpensioenfonds premies incasseerde middels het uitbrengen van een dwangbevel, dat het bedrijfstakpensioenfonds die bevoegdheid niet toekwam ter zake premiebetaling over een periode waarin (nog) geen sprake was van een verplichtstellingsbesluit, maar waarin aansluiting bij het fonds een andere grondslag zou kennen.

Kantonrechter Haarlem 10 februari 2009 (*PJ* 2010/67) betrof een verzetprocedure tegen een verstekvonnis waarin een verklaring voor recht was gegeven dat de werkgever niet verplicht hoefde deel te nemen in het bedrijfstakpensioenfonds. Tegen de werkgever was een dwangbevel ter zake achterstallige premiebetaling uitgevaardigd waartegen niet binnen de wettelijke termijn van dertig dagen in verzet was gekomen. Het dwangbevel had zo formele rechtskracht verkregen, hetgeen niet meer kon worden aangetast door een uitspraak van de kantonrechter. In de verzetprocedure vernietigde deze daarom het verstekvonnis.

Ook een interessante verzetprocedure (Kantonrechter Utrecht 2 december 2009 (*PJ* 2010/101)) betrof de situatie waarin een werkgever slechts tegen dwangbevelen van een bedrijfstakpensioenfonds verweer voerde tegen de hoogte van de premienota's. Geen verweer werd gevoerd tegen de stelling dat hij onder de werkingssfeer van het bedrijfstakpensioenfonds zou vallen. De werkgever kon dit verweer niet meer voeren in een separate procedure, daar het pensioenfonds beroep deed op het gezag van gewijsde van het vonnis in de verzetprocedure. Dit verweer dient derhalve steeds te worden gevoerd in een verzetprocedure, althans indien dit redelijke kans van slagen heeft.

Verder oordeelde de Kantonrechter Amsterdam in een uitspraak op 22 juli

oh, ik leef van stellige voornemens...

2009 (PJ 2009/148) dat uit de indeling door het GAK en de Belastingdienst in een andere bedrijfstak niet zonder meer volgt dat de onderneming niet onder de werkingssfeer van een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds zou vallen. De werkgever had geen andere argumenten aangevoerd waaruit zou blijken dat de onderneming beter in een andere bedrijfstak paste. De kantonrechter wees het verweer daarom af.

Merksnaam bedrijfstakpensioenfonds

In Gerechtshof Amsterdam 15 juli 2008 (PJ 2009/68) werd geoordeeld dat een bedrijfstakpensioenfonds de merksnaam mag overdragen aan een verzekeraar waarvan het bedrijfstakpensioenfonds

(indirect) de aandelen houdt, mits het de eigen naam gelijktijdig wijzigt. Opmerkelijk, daar de juridische grondslag gekunsteld overkomt. Bovendien staat de uitkomst op gespannen voet met de strekking van de taakafbakeningswetgeving die beoogt te voorkomen dat bedrijfstakpensioenfondsen het werkterrein van commerciële verzekeraars betreden. Het betrof de handelsnaam van het bekende PGGM die werd overgedragen aan een *captive insurance company* onder gelijktijdige naamswijziging in PFWZ.

Gelijke behandeling

Onderscheid naar leeftijd

Op 1 mei 2004 is de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid (WGBLA) in werking getreden. (In)direct onderscheid op grond van leeftijd is onder deze wet verboden, maar beide vormen kunnen objectief gerechtvaardigd zijn. In art. 7 WGBLA zijn algemene objectieve rechtvaardigingsgronden opgenomen voor het maken van leeftijds onderscheid. In art. 8 WGBLA zijn bijzondere (pensioen)uitzonderingen genoemd op het verbod op onderscheid.

Volgens de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) 10 september 2009, Oordeel 2009-89 (PJ 2009/185) viel een naar leeftijd gedifferentieerde werknemersbijdrage in een beschikbare-premieregeling niet onder de uitzondering van art. 8 WGBLA en was geen sprake van objectieve rechtvaardiging.

In 2009 en 2010 heeft de rechtspraak enkele keren geoordeeld over bepalingen in een sociaal plan in relatie tot verboden leeftijds onderscheid. Tweemaal werd een compensatie toegekend (of was de rechter voornemens een compensatie toe te kennen) aan oudere werknemers omdat sprake was van verboden leeftijds onderscheid (Rechtbank Breda 13 november 2009 (PJ 2010/4) en Rechtbank 's-Hertogenbosch 6 mei 2010 (PJ 2010/140)).

Pensioenontslag

De pensioenregel is niet langer vanzelfsprekend. De vorige Kroniek Pensioenrecht noemde al een uitspraak (Rechtbank Den Haag 23 april 2009 (PJ 2009/113, overigens opnieuw opgenomen onder PJ 2009/159)) waarin dit werd bevestigd. Op het gebied van beëindiging van het dienstverband wegens pensionering zijn vervolgens meerdere uitspraken gedaan waarbij het aspect van verbod op leeftijdsdiscriminatie en een automatisch einde van de arbeidsovereenkomst op pensioenleeftijd aan de orde kwamen. Een pensioenontslag op de AOW-gerechtigde leeftijd (nu nog 65 jaar) wordt in het algemeen als objectief gerechtvaardigd beschouwd. Voor een eerder pensioenontslag zal een objectieve rechtvaardiging zijn vereist, die niet lichtvaardig zal worden aangenomen.

In Gerechtshof Den Haag 4 augustus 2009 (PJ 2009/149) werd geoordeeld dat een pensioenontslag op 61 jaar nietig was op grond van de WGBLA. Voor een pensioenontslag voor het bereiken van de leeftijd van 65 jaar dient een objectieve rechtvaardigingsgrond te bestaan, die niet lichtvaardig aanwezig is. In Rechtbank Groningen 8 december 2009 (PJ 2010/86) werd een (pre)pensioenontslag op 62 jaar ook als nietig beschouwd wegens leeftijdsdiscriminatie. Een objectieve rechtvaardiging vond de rechter ook niet aangetoond. Rechtbank Amsterdam 2 november 2009 (PJ 2010/50) en Rechtbank Amsterdam 12 februari 2010 (PJ 2010/65) oordeelden echter dat bij pensioenontslag op 63-jarige leeftijd van piloten geen sprake was van strijdigheid met de WGBLA. Waarschijnlijk zal in deze kwestie nog verder worden geprocedeerd.

Onderscheid op grond van geslacht

Over korting van partnerpensioen bij een groot leeftijdsverschil heeft de CGB regelmatig geoordeeld. Zo ook in 2009 (CGB 25 juni 2009, Oordeel 2009-53 (PJ 2009/166); CGB 25 juni 2009, Oordeel 2009-54 (PJ 2009/167); CGB 14 augustus 2009, Oordeel 2009-78 (PJ 2009/168), en CGB 29 oktober 2009, Oordeel 2009-101, (PJ 2009/48)). De CGB blijkt het uitgangspunt te hanteren dat de korting van partnerpensioen wegens groot leeftijdsverschil verboden (indirect) onderscheid op grond van geslacht kan opleveren.

In CGB 14 augustus 2009, Oordeel 2009-78 (PJ 2009/168) was het oordeel van de CGB dat een pensioenverzekeraar geen verboden onderscheid maakte op grond van geslacht door het hanteren van een korting op het partnerpensioen wegens groot leeftijdsverschil, omdat bij een objectieve toetsing bij de betreffende werkgever geen overwegende benadeling bleek – in tegenstelling tot het landelijk gebruikelijke beeld. In Rechtbank Roermond 15 december 2009 (PJ 2010/51) werd een pensioenfonds veroordeeld om een gehuwde arbeidsongeschikte vrouw alsnog vanaf 1987 premievrije pensioenopbouw toe te kennen zolang de vrouw een WAO-uitkering ontving wegens arbeidsongeschiktheid van 65% of meer. Volgens de rechtbank waren gehuwde vrouwen ten onrechte uitgesloten van premievrije opbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

Onderscheid op basis van handicap of chronische ziekte

In CGB 29 september 2009, Oordeel 2010-81 (PJ 2010/141) lag de vraag voor of een pensioenfonds verboden onderscheid maakte op grond van handicap of chronische ziekte door reglementair onderscheid inzake voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Onderscheid werd gemaakt tussen *enerzijds* werknemers die bij aanvang van de deelneming arbeidsongeschikt waren en bij wie de toename van de arbeidsongeschiktheid dezelfde oorzaak had als de bestaande arbeidsongeschiktheid en *anderzijds* werknemers die bij aanvang van deelnemerschap arbeidsongeschikt waren en bij wie een toename van arbeidsongeschiktheid een andere oorzaak had.

Laatstgenoemden ontvingen wel voortgezette pensioenopbouw, eerstgenoemden niet. De CGB oordeelde dat sprake was van een objectieve rechtvaardiging van indirect onderscheid. Het bijzondere karakter van de bedrijfstak (in het kader van de Wet sociale werkvoorziening) betekende dat het gehanteerde middel noodzakelijk was om onaanvaardbare financiële risico's en een onevenredig groot beroep op de solidariteit van de deelnemers te vermijden. 'Brandende huizen' behoeften geen verzekering.

VUT-overeenkomst

Een tweetal kenmerken van een VUT-regeling is dat geen rechten worden toegekend bij uitdiensttreding vóór de ingangsdatum van de uitkering en dat sprake moet zijn van een onafgebroken dienstverband gedurende een bepaalde periode. Deze twee aspecten speelden een rol in Rechtbank Den Haag 12 november 2009 (PJ 2010/2). Een werkneemster kwam zes maanden voor de beoogde vervroegde uittredingsdatum in het kader van overgang van onderneming in dienst bij een *payroll* bedrijf. Feitelijk bleef zij bij de 'oude' werkgever hetzelfde werk doen. Een aanvraag voor een uitkering door het VUT-fonds korte tijd later werd afgewezen, omdat niet aan een dienstjarencriterium van dertien jaar uit het VUT-fondsreglement werd voldaan. De werkneemster stelde dat het ontslag vernietigbaar was en deed daarop beroep. De arbeids-overeenkomst werd met terugwerkende kracht hersteld en de gevolgen van de beëindiging teruggedraaid. Het VUT-fonds diende vervolgens tot toekenning van een uitkering over te gaan.

Herstel van fouten, informatieverplichtingen

Hof Leeuwarden 18 augustus 2009 (PJ 2010/3) oordeelde dat een accountmanager buitendienst van de administrateur

van een bedrijfstakpensioenfonds belast met de administratie en inning van pensioenpremies niet bevoegd is een bedrijfstakpensioenfonds te binden met (al dan niet onjuiste) toezeggingen. Een door het bedrijfstakpensioenfonds aangeslagen werkgever stelde tevergeefs dat hij op een mededeling mocht vertrouwen.

In 2002 vond op verzoek van een (nieuwe) deelnemer in een bedrijfstakpensioenfonds een waardeoverdracht van een verzekeraar naar het bedrijfstakpensioenfonds plaats. Kort na de waardeoverdracht werd het pensioenreglement gewijzigd, waardoor uitruilmogelijkheden naar een hoger ouderdomspensioen of nabestaandenpensioen werden beperkt. De deelnemer stelde hierdoor benadeeld te zijn. Ter onderbouwing van dit standpunt stelde hij onder andere dat ten onrechte inlichtingen over de aanstaande wijziging achterwege waren gelaten door het bedrijfstakpensioenfonds. Gerechtshof 's-Hertogenbosch 7 oktober 2008 (PJ 2010/46) oordeelde echter dat geen sprake was van onrechtmatig handelen door de deelnemer niet vooraf actief te informeren over de lopende onderhandelingen met betrekking tot wijzigingen van uitruilmogelijkheden. De deelnemer had zelf onvoldoende kenbaar gemaakt dat de uitruilmogelijkheden voor hem van doorslaggevend belang waren. Met de wijzigingen gingen bovendien geen pensioenrechten verloren.

Echtscheiding

Pensioenverevening

Voor degene die huwelijkse voorwaarden opstelt is van belang dat Hof Arnhem 26 mei 2009 (PJ 2010/35) oordeelde dat geen recht op pensioenverrekening of pensioenverevening bestaat indien bij huwelijkse voorwaarden opgemaakt in 1992 een regeling omtrent pensioenverrekening is overeengekomen die niet van toepassing zou zijn indien een dwingendrechtelijke regeling omtrent pensioenverrekening tot stand zou komen. Omdat de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding van regeland recht is, vond deze geen toepassing. Ook hoefde niet tot pensioenverrekening te worden overgegaan omdat de scheiding na 1995 speelde.

Gaat u
met mij de
uitdaging
aan?

**4 maart Zuidas Vrijdagmiddagborrel
De Blauwe Engel en Amsterdam Bright City**

Daardoor diende de overeengekomen regeling zo te worden uitgelegd, dat van pensioenverrekening of pensioenverevening na introductie van een wettelijke regeling slechts sprake zou zijn indien het een dwingendrechtelijke regeling zou betreffen.

In Gerechtshof 's-Gravenhage 8 juli 2009 (PJ 2010/37) betrof het de situatie waarin de vereveningsplichtige de keuze had tussen een uitkering voor vervroegd uittreden die niet zou behoeven te worden verevend of een uitkering die wel zou moeten verevend. Het hof kwam niet toe aan het vellen van een oordeel of een vereveningsplichtige in die situatie al dan niet is gedwongen te kiezen voor de uitkering die moet worden verevend. Uiteindelijk zou de kwestie waarschijnlijk toch worden gladgestreken in de sfeer van de alimentatie: indien geen plicht tot pensioenverevening bestaat, is de draagkracht immers groter.

Pensioenverrekening

Tegen vorderingen tot pensioenverrekening zal in toenemende mate een beroep op verjaring of rechtsverwerking worden gedaan. Gerechtshof Arnhem 12 mei 2009 (PJ 2010/34) oordeelde dat de vordering tot pensioenverrekening in geval van inschrijving van een echtscheiding op 5

april 1982 ingesteld op 6 april 2002 was verjaard. De Rechtbank Zwolle-Lelystad oordeelde op 3 december 2008 (PJ 2010/42) echter dat het recht van een verrekeningsgerechtigde om pensioenverrekening te vorderen 25 jaar na het einde van het huwelijk niet was verwerkt.

Pensioenverweer

In de situatie waarin de verzoeker tot echtscheiding het gevoerde pensioenverweer bestrijdt door uitruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen aan te bieden, is sprake van een 'billijke voorziening'. Een pensioenverweer dient dan niet te slagen (Rechtbank Alkmaar 18 februari 2010 (PJ 2010/150)).

Uitvoeringsverplichting dga bij scheiding

De bekende lijn dat de dga het recht op bijzonder partnerpensioen en het recht op uitbetaling van ouderdomspensioen uit hoofde van pensioenverevening extern dient uit te voeren, werd voortgezet. De volgende uitspraak verdient aandacht: ook indien de pensioenvoorziening op de balans uitsluitend werd opgevoerd vanwege de fiscale faciliteit, geldt deze rechtspraak onverkort (Gerechtshof 's-Gravenhage 25 november 2009 (PJ 2010/53)).

Alimentatie

Aan de rechter werden in 2009-2010 geschillen voorgelegd over de invloed van pensioeningang op alimentatie. Het inkomen van de alimentatieplichtige pleegt bij pensioeningang lager te worden en vaak ontstaat bij pensioeningang recht op pensioenverevening. Zo luidde het oordeel in Hof 's-Hertogenbosch 11 februari 2009 (PJ 2010/31) dat de alimentatie bij pensioeningang in beginsel opnieuw diende te worden vastgesteld, indien het inkomen van de alimentatiegerechtigde door cumulatie van pensioenverevening en alimentatie zou verbeteren. In Rechtbank Breda 18 november 2008 (PJ 2010/41) speelde in dit verband ook het ingaan van de eigen AOW van de alimentatiegerechtigde een rol: die werd bij het bepalen van de 'behoefte' aan alimentatie in aanmerking genomen. Interessant is voorts dat Gerechtshof 's-Gravenhage 8 juli 2009 (PJ 2010/37) de vordering tot vooruitbetaling van termijnen verschuldigd uit hoofde van pensioenverevening afwees, omdat de pensioentermijnen waaruit die termijnen dienden te worden betaald bij achterafbetaling beschikbaar kwamen aan de vereveningsplichtige. Interessant, daar alimentatie vooruit moet worden betaald indien niet anders wordt overeengekomen, terwijl het inkomen waaruit deze moet worden voldaan ook bij achterafbetaling beschikbaar pleegt te komen.

Tot besluit

Zoals uit het vorenstaande blijkt, deden zich in de rechtspraak in 2009-2010 geen grote verschuivingen voor. De periode 2010-2011 lijkt diezelfde kant op te gaan, maar er kan wel worden uitgekeken naar boeiende rechtspraak over de pensioenkortingen die in 2011 zijn toegepast.

LegalTech 2011 in New York City

Client ziet wie wanneer waaraan werkt

Clënten willen kunnen zien waar hun advocaat zich mee bezighoudt. Hello technology. Het New Yorkse LegalTech congres was er vol van.

Hedy Jak
redacteur

Met meer dan duizend bezoekers, ruim driehonderd stands en lezingen over de nieuwste technologische ontwikkelingen was LegalTech 2011 in het Hilton in New York een drukbezochte technologie-evenement voor advocaten, bedrijfsjuristen, kennismanagers en IT'ers wereldwijd. Een belangrijk thema tijdens de lezingen over de advocatuur was het opslaan en aanbieden van documenten, e-mails en jurisprudentie op één centrale plaats. Zo'n portal waarop alle interne kennis te vinden is, is vaak gebaseerd op SharePoint, een platform van Microsoft. Advocaten voegen documenten toe en geven deze uniforme labels waardoor kennis over bepaalde zaken voor iedere medewerker goed en makkelijk vindbaar is. Veel kantoren in de Verenigde Staten maken gebruik van SharePoint en vinden het enorm efficiënt dat cliënten- en zakeninfo in één toegankelijke database staan. Grote kantoren hebben vaak een *director of knowledge management* in huis, iemand die deze informatiestromen in goede banen leidt.

Karen Semke Reeves is zo'n kennismanager bij O'Melveny & Myers LLP. 'Ons kantoor heeft wereldwijd vestigingen, maar alle informatie en voorbeeldbrieven zijn voor medewerkers centraal te vinden. Dit is nu alleen toegankelijk voor advocaten, maar we willen ernaar toe dat ook cliënten bij deze informatie kunnen. Cliënten vragen namelijk om die transparantie. We moeten nu goed nadenken hoe en welke documentatie we op die manier ook voor hen bereikbaar maken.'

Meredith Williams, kennismanager bij Baker Donelson Bearman Caldwell

'Advocaten hebben nu *billable hours credit* om de informatie in het kennissysteem up-to-date te houden'

Berkowitz PC en spreker tijdens een workshop, vertelt dat haar kantoor data wel toegankelijk maakt voor cliënten. 'Cliënten kunnen bij ons de status van hun zaak bekijken. In SharePoint staan templates met de workflow van een bepaalde zaak. Advocaten houden bij met welk aspect van de zaak ze bezig zijn en cliënten kunnen precies zien wie wat doet. Cliënten hoeven dan ook niet bang te zijn dat een jongere advocaat al het werk doet zonder dat ze daarvan weten.' Volgens Williams is het essentieel om het informatiebeheer goed bij te houden. Toch schijnt dit voor veel advocaten een heikel punt te zijn.

Oefenen

'Kantoren zetten technologische systemen als SharePoint in om vervolgens te constateren dat niemand er gebruik van maakt. Enorm frustrerend,' aldus Gabriel Buigas, vice-president van IT-dienstverlener Hewlett Packard tijdens zijn speech 'Legal vs IT: Turn the Battle into a Solution to Meet Compliance'. Volgens hem kunnen kantoren niet verwachten dat mensen zo'n technologische verandering opeens aankunnen. 'Goede communicatie en training zijn van belang.

En pilots waarbij advocaten oefenen met de applicaties zijn essentieel voor bruikbare feedback.'

Ook op het kantoor van Williams hebben ze met de vraag geworsteld hoe technologie aan de man te brengen. 'Om SharePoint effectief te laten werken, moet het goed worden bijgehouden: *it's an ongoing process*. Advocaten hebben nu *billable hours credit* om de informatie up-to-date te houden,' vertelt Williams. Volgens Rachelle Rennagel, hoofd kennismanagement bij Sheppard Mullin Richter & Hampton LLP, willen advocaten niet verantwoordelijk zijn voor het systeem of zich er te veel mee bezighouden. 'Het bijhouden van SharePoint heb ik opgedeeld in stukken. Iedereen draagt nu de verantwoordelijkheid voor een bepaald deel.'

Een ander obstakel dat de implementatie en toepassing van technologie in de weg staat, is de veelgenoemde generatiekloof tussen oude en jonge advocaten. De jongere generatie begrijpt de nieuwe technologie, terwijl het voor de oudere garde vaak moeilijk is zich die eigen te maken. Zij zijn nog gewend informatie op te zoeken in boeken in de bibliotheek en denken dat ze technologie nauwelijks nodig hebben. Maar dat laatste is volgens Malcolm Brisker, partner bij Goodell DeVries Leech & Dann LLP een grote vergissing. 'Technologie is geen optie, maar noodzaak. Papier documenten zullen over een paar jaar tot het verleden behoren. Alles is straks elektronisch.'

Naar de opleiding

Cliënten worden steeds veeleisender consumenten en willen een snellere dienstverlening. Onder andere de kostenbesparing die daarvoor nodig is, werd

De juiste persoon op de juiste plaats

Een grote internationale herfinanciering. Verdeeld over negen landen, met elk z'n eigen wetten en regels. En niet te vergeten verschillende manieren van zakendoen. Een hele klus, niet iets wat je zomaar even doet. Je wilt geen overhaaste beslissingen nemen waar je later spijt van krijgt. Het is toch werk op hoog niveau. Je moet een grens over, letterlijk en figuurlijk. Keihard onderhandelen, knopen doorhakken, contracten opstellen en structuren opzetten.

Hoe? Een kwestie van de juiste mensen.

Ons kantoor is met 220 advocaten, notarissen en belastingadviseurs één van de grootste zakelijke juridische dienstverleners in Nederland.

Voor onze praktijkgroep Banking & Finance in Amsterdam zijn wij op zoek naar:

- 1e jrs advocaat stagiair (*bancaire procespraktijk*)
- 1e jrs advocaat stagiair (*financial services*)
- 4e/5e jrs advocaat medewerker (*financiering en zekerheden*)

Deze praktijkgroep bestaat uit 12 advocaten, verdeeld over een viertal aandachtsgebieden, te weten: Financiering en Zekerheden, Herstructurering & Insolventierecht, Financial Services en (Bancaire) Procespraktijk. In internationaal verband wordt intensief samengewerkt met Banking & Finance afdelingen van de overige CMS kantoren en de World Law Group.

Ben jij ambitieus, ondernemend en op zoek naar een professionele werkomgeving? Dan zit je bij ons op de juiste plaats.

Kijk op www.cms-dsb.com voor onze vacatures. Of neem contact op met:

HRM
Corine Bolt
T +31 30 2121 122
E recruitment@cms-dsb.com

in de sessie 'Creating the Law Firm of the Future' belicht. De boodschap was dat kantoren hun zaken moeten runnen als een onderneming. Maak doelstellingen, een strategisch plan en creëer inzicht in processen. De noodzakelijke expertise over projectmanagement die hierbij nodig is, kan volgens Allison Guidette, general manager bij Thomson Reuters, het beste worden ingehuurd. 'De meeste advocaten beschikken niet over de kennis die nodig is op het gebied van projectmanagement en kunnen zich beter bezighouden met het werk waar zij waarde aan toevoegen.' Een aanwezige advocaat in het publiek merkt op dat 99% van de advocaten niet weet wat projectmanagement inhoudt. Hij vindt het vooral een probleem dat bij de rechtenfaculteiten ligt. 'Advocaten moeten steeds meer service bieden en iedereen zou het beter doen als projectmanagement tijdens de rechtenstudie meer aan bod zou komen. Waarom moeten kantoren nu betalen voor dergelijke trainingen?'

Interessant was ook dat bleek dat het gebruik van tablets en smartphones voor communicatiedoeleinden bij veel Ame-

rikaanse kantoren nog in de kinderschoenen staat. De kantoren die ermee experimenteren doen dit vooral met het oog op acquisitie: iPhone- en Blackberry-applicaties met informatie over het kantoor worden zo vormgegeven dat de informatie cliënten naar het desbetreffende kantoor leidt.

Ook voor bepaalde cliënten

Joost Linnemann, managing partner bij het Nederlandse kantoor Kennedy Van der Laan (Amsterdam) en IT-specialist, bezocht de LegalTech al eerder. 'De VS loopt jaren voor op Nederland. Het is altijd inspirerend om hier te zijn, hoewel ik me dit jaar over de nieuwste ontwikkelingen minder verbaas.' Zijn kantoor neemt dan ook binnenkort een centraal systeem in gebruik waarin alle informatie over cliënten en dossiers te vinden is. 'Relevante wetgeving, jurisprudentie en business nieuws over de cliënt is automatisch aan de dossiers gekoppeld. Als je aan een dossier werkt, zie je ook meteen welke kantoorgenoot verstand heeft van een specifiek onderwerp. Het systeem bepaalt namelijk automatisch wie die des-

In New York veelbesproken (IT-) ontwikkelingen

- SharePoint: alle informatie op één centrale plek;
- Workflows waarmee ook cliënt kan zien wie wanneer waaraan werkt;
- Applicaties voor tablets en smartphones;
- Elektronisch procederen, documenteren en declareren;
- Meer niet-advocaten als projectmanagers op kantoren;
- Outsourcing van makkelijk juridisch werk.

kundige kantoorgenoten zijn, gebaseerd op activiteiten in dossiers. Telefoons, e-mail, chat en agendabeheer zijn in het systeem geïntegreerd, waardoor je ook meteen kunt zien of een kantoorgenoot beschikbaar is. Die beschikbaarheid van advocaten is ook inzichtelijk voor geselecteerde cliënten.*

1 Het bezoek aan LegalTech 2011 is mede geïnspireerd door het oorspronkelijke plan van Christ'l Dullaert van Le Tableau om met een groep Nederlandse advocaten de beurs te bezoeken.

(advertentie)

RESOR

Your only aim is excellence.
We are interested in your winners mentality.

If you are interested in applying, do not hesitate to give us a call or send an email or letter with a CV to Prof. Jako J. van Hees (jako.vanhees@resor.nl). Check www.resor.nl for our career opportunities.

.....

- > Experts in Corporate Litigation
- > Specialists in Insolvency Law and Security Rights
- > Leaders in Corporate Recovery

SNS REAAL

SNS REAAL is een financiële dienstverlener die de beste van Nederland wil zijn in het winnen, helpen en behouden van klanten. Dat bereiken we door geldzaken eenvoudig te maken. En dat lukt alleen met betrokken medewerkers die geloven in elkaar en in ons bedrijf. SNS REAAL bestaat uit een aantal sterke merken waar gezonde ambitie en plezier in het werk hand in hand gaan. Denk aan SNS Bank, REAAL, Zwitserleven en ASN Bank.

Voor de afdeling Juridische Zaken zoeken wij een

Advocaat in dienstbetrekking

In deze functie werk je bij de Praktijkgroep Verzekeringsrecht. Je voert zelfstandig procedures op het gebied van het verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht en je adviseert de directie van het (schade-) verzekeringsbedrijf. Verder onderhoud je contacten met collega's en advocaten van preferred suppliers aan wie je zaken uitbesteedt.

De Praktijkgroep Verzekeringsrecht (13 juristen waarvan 3 advocaten in dienstbetrekking) begeleidt SNS REAAL bij de ontwikkeling van verzekeringen en andere financiële producten, het aangaan van overeenkomsten met derden en de implementatie van nieuwe wetgeving. Daarnaast handelt de praktijkgroep complexe klachten af. Bij voorkeur voert de praktijkgroep procedures bij het Kifid en de civiele rechter zelf.

De Praktijkgroep Verzekeringsrecht maakt onderdeel uit van de afdeling Juridische Zaken. Juridische zaken telt ruim 70 juristen, verdeeld over zes specialisaties: Verzekeringsrecht, Bankrecht, Effectenrecht, Ondernemingsrecht, Pensioenrecht en Vastgoed. Het ambitieniveau ligt hoog. De afdeling heeft in totaal 8 advocaten in dienstbetrekking en streeft ernaar om zaken zoveel mogelijk zelf te behandelen. De juristen worden optimaal ondersteund door

onder andere een goede bibliotheek en via Legal Intelligence toegankelijke databanken. SNS REAAL stimuleert professionele en persoonlijke groei.

Wij bieden

- Een aantrekkelijk salaris met een 13^e maand.
- Een 36-urige werkweek en flexibele werktijden.
- De mogelijkheid om thuis te werken.
- Een uitgebreid opleidingsaanbod en programma's voor talentontwikkeling.
- Een aantrekkelijke pensioenregeling en kortingen op producten.

Wij vragen

- 5 - 10 jaar werkervaring als advocaat.
- Ervaring met het verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht.
- Ruime ervaring met het voeren van civiele procedures.
- Een sterk ontwikkeld analytisch vermogen.
- Een succesvol afgeronde Grotius Personenschade is een pre.

Voor meer informatie over de vacature kun je terecht bij Erik Kars, Hoofd Praktijkgroep Verzekeringsrecht, 030 - 291 53 66. Kijk voor meer informatie over werken bij SNS REAAL en om te solliciteren op www.werkenbijnsreaal.nl.

Incasso proceskosten wederpartij voor risico toevoegingsadvocaat

Eigen beursje terug van weggeweest

Nu niet meer de griffier maar de (winnende) on- of minvermogende de proceskosten bij de tegenpartij moet innen, ligt het incassorisico uiteindelijk bij de toegevoegde advocaat. Omdat dit de gefinancierde rechtsbijstand extra onder druk zet, moet de regeling op korte termijn worden veranderd.

H.B. Boogaart
advocaat te Groningen

Bij de invoering van het nieuwe griffierechtstelsel in burgerlijke zaken per 1 november 2010 is *en passant* art. 243 Rv komen te vervallen. Ingevolge deze bepaling diende, indien op basis van een toevoeging werd geprocedeerd en de toegevoegde partij in het gelijk werd gesteld, de wederpartij de kosten van het geding (in debet gestelde griffierechten en overige proceskosten) te voldoen aan de griffier van het gerecht waar de zaak had gediend. De minister heeft de wijziging verdedigd met de stelling dat na het vervallen van de indebetstelling van de griffierechten de inning van de proceskosten 'geen logische' taak meer is voor de griffie.

Aanvankelijk werd nog gedacht om deze taak van de griffie onder te brengen bij de Raad voor Rechtsbijstand, maar bij nadere beschouwing vond de minister dat dit zou leiden tot het verplaatsen van de inningstaak naar een andere 'niet logische' partij. 'Nu de indebetstelling van het griffierecht wordt afgeschaft en daarmee ook de bijzondere procedure inzake de afwikkeling van de proceskostenveroordeling bij winst van de procedure door een onvermogende partij, behoeft voor onvermogenden niet langer een uitzondering te worden gemaakt op de regel dat de partij die de procedure wint, zelf verantwoordelijk is voor het incasseren van de proceskostenveroordeling.' Aldus de Memorie van Toelichting.

De advocaat wordt gestraft voor het succes dat hij heeft behaald

Kritisch vooraf

De Raad van State was bij het voorstellen tot afschaffing van art. 243 Rv al niet langer voorzien in enigerlei vorm van een wettelijke regeling waarbij ten gunste van on- en minvermogenden de nodige voorzieningen zijn getroffen teneinde hen zo min mogelijk te belasten met het incassorisico in het geval hun tegenpartij in de kosten is verwezen.

In de Kamer werden ook kritische opmerkingen geplaatst. De CDA-fractie vroeg zich bijvoorbeeld af of afschaffing een logische keus is voor mensen die van de gefinancierde rechtsbijstand afhankelijk zijn en verzocht de regering in te gaan op de vraag of hiermee proceskosten en extra rompslomp gemoeid zijn. En de VVD-fractie vroeg om een voorbeeld hoe de invordering van de proceskosten door een onvermogende partij in de praktijk tot uitvoering dient te worden gebracht.

De minister stelde wederom de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkene voorop. Daarnaast kan volgens de minister de onvermogende partij kosteloos een deurwaarder inschakelen, aangezien deze partij op basis van art. 40 Wet op de Rechtsbijstand is vrijgesteld van de betaling van de deurwaarderskosten. De minister zag dus geen reden om aanvullende maatregelen te treffen.

Risico

Wat betekent dit nu voor de toegevoegde advocaat? Art. 32 lid 3 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 bepaalt, kort gezegd, dat indien de rechtsbijstandverlener blijktens zijn opgave aan de Raad recht heeft op betalingen van derden voor de kosten van de verlening van rechtsbijstand, deze bedragen op de vastgestelde vergoeding in mindering worden gebracht. Met andere woorden: niet de rechtzoekende, maar diens advocaat wordt in eerste instantie door de schrapping van art. 243 Rv getroffen. Het Besluit is in dit opzicht imperatief.

De advocaat en diens cliënt kunnen, al of niet met een deurwaarder, een kosteloze incasso starten, maar de uitkomst daarvan is ongewis tenzij de wederpartij een overheids- of aanverwante instelling is. Volgens vaste rechtspraak van de Raad van State dienen de proceskosten te worden verrekend met de toevoegingsvergoeding.¹ De Raad voor Rechtsbijstand

¹ Vgl. bijvoorbeeld Raad van State 10 maart 2010, LJN: BL6989.

zal in die gevallen moeten handelen zoals de griffier van het gerecht voorheen handelde; zo zal de eigen bijdrage die door de rechtszoekende is voldaan, wel worden gerestitueerd.

Een uitzondering is gelegen in bezwaarprocedures tegen de overheid of aanverwante instellingen, indien het bestuursorgaan uitdrukkelijk de kostenvergoeding aan de rechtzoekende heeft toegekend.

Vergelijking gaat mank

Hoe zit het nu met een particulier of (kleine) ondernemer als tegenpartij, die in de proceskosten is veroordeeld? Enkele voorbeelden uit de praktijk.

De rechtzoekende heeft met succes een loonvorderingsprocedure gewonnen. De wederpartij weigert aan de veroordeling te voldoen; er wordt een deurwaarder ingeschakeld. Deze constateert dat de wederpartij, een werkgever, praktisch failliet is. De proceskosten worden dus nooit betaald en de advocaat krijgt niet de vergoeding waar hij recht op heeft.

De wederpartij is veroordeeld om een geldlening van € 3.000 aan de rechtzoekende terug te betalen, maar hij is aangewezen op een uitkering op minimumniveau. Er wordt een regeling afgesproken van € 50 per maand, zodat na 60 maanden de hoofdsom is terugbetaald.

Moet in laatstgenoemd voorbeeld de toegevoegde advocaat dan vijf jaar wachten tot een regeling kan worden getroffen voor de betaling van de proceskosten? Of gaat hij voor? En hoe te handelen als de wederpartij met de noorderzon is vertrokken, of inmiddels is overleden? Zo zijn er talloze voorbeelden te bedenken, waarbij de incasso van de proceskosten problematisch is – waarbij nog niet eens gedacht is aan de energie die hiermee gemoeid is.

De vergelijking die de minister trekt met een vermogende partij gaat volledig mank. Diens advocaat heeft immers zijn salaris al gedeclareerd en het verhaal op de wederpartij is dan een meevaller voor zijn cliënt. De toegevoegde advocaat heeft geen mogelijkheid om bij zijn eigen cliënt de kosten van rechtsbijstand te declareren; hij mag dat zelfs niet, gelet op art. 4 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000.

De nu ontstane situatie doet denken aan de regeling van het zogeheten 'eigen beursje', zoals die tot 2002 bestond. Die regeling was bedoeld voor de advocaat die er een janboel van had gemaakt. Maar de afschaffing van art. 243 Rv is nog schrijnender: de advocaat wordt 'gestraft' voor het succes dat hij heeft behaald.

Herstel

De huidige regeling zal er ongetwijfeld toe leiden dat menig advocaat zich eerst afvraagt of hij de zaak zal aannemen, niet omdat hij de zaak kansloos acht, maar juist kansrijk. Het behoeft geen betoog dat dit de praktijk van de gefinancierde rechtshulp geen goed zal doen.

Herstel

In een tijd dat het stelsel van de gefinancierde rechtshulp steeds meer onder druk komt te staan, is de afschaffing van art. 243 Rv een ondoordachte beslissing van de wetgever geweest. Er zal dus snel een oplossing moeten komen: het in ere herstellen van art. 243 Rv of wijziging van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000.

(advertentie)

Amerikaanse Advocatuur

Europees Perspectief

GUSY · VAN DER ZANDT · LLP
Corporate & Commercial Contracts | Litigation & Arbitration | IP & IT

500 Fifth Avenue, Suite 1410 • New York, New York 10110 • USA
Tel +1 (646) 502-8066 • Fax +1 (646) 536-8154
Email info@gusyvanderzandt.com
www.gusyvanderzandt.com

Wie beoordeelt de verlenging inverzekeringstelling in Arnhem?

Willem Jebbink schreef naar aanleiding van een beschikking van de Rechtbank Amsterdam dat de R-C de rechtmatigheid van de verlenging van de inverzekeringstelling niet kan beoordelen. In het Arnhemse arrondissement ligt dat vanaf 11 november 2010 anders.

Sander van 't Hullenaar
advocaat te Arnhem¹

De kwestie: een man en vrouw worden verdacht van doodslag. De man wordt op 29 oktober 2010 voorgeleid aan de RC te Arnhem om de rechtmatigheid te toetsen van de aanhouding en inverzekeringstelling en verder in verband met een vordering tot inbewaringstelling voor 14 dagen. De RC achtte de aanhouding en inverzekeringstelling rechtmatig, maar vond dat er geen sprake was van ernstige bezwaren en stelde de man onmiddellijk in vrijheid. Een uur na diens vrijlating werd de vrouw aangehouden en zij werd op 29 oktober 2010 om 15.10 uur in verzekering gesteld.

Op 1 november 2010 om 10.30 uur verlengde de OvJ die inverzekeringstelling, ingaande diezelfde dag om 15.10 uur; die middag om 14.45 uur werd mevrouw voorgeleid aan de RC voor de rechtmatigheidstoets (er was geen vordering tot inbewaringstelling ingediend). Volgens het verlengingsbevel was de reden 'het nader horen van mevrouw'. De verdediging vond dat een dringende noodzaak voor een verlenging van de inverzekeringstelling ontbrak: mevrouw was inmiddels zes maal gehoord en beriep zich consequent op haar zwijgrecht. Ook had ze aangegeven immer, indien nodig, naar het politiebureau te gaan om nogmaals te melden dat zij zich op haar zwijgrecht wenst te beroepen. Onder meer in het voetspoor van voornoemd artikel van Jebbink is de RC voorgehouden dat hij wel degelijk

bevoegd is om de rechtmatigheid van de verlenging van de inverzekeringstelling te toetsen, in ieder geval als het bevel tot verlenging al in het dossier zit dat aan de RC voorligt op het moment van toetsing, *quod in casu*.

De RC overwoog in zijn beschikking (RC-nummer 10/1283, parketnummer 05/900919-10) onder meer dat 'nu verdachte zes maal gehoord is en zich consequent op haar zwijgrecht beroept de verlenging van de inverzekeringstelling niet dringend noodzakelijk is, temeer niet nu verdachte heeft aangegeven bereid te zijn zich dagelijks te melden op het bureau om daar aan te geven dat zij zich wil beroepen op haar zwijgrecht'. De RC oordeelde de verlenging onrechtmatig en gelastte de invrijheidstelling, ingaande onmiddellijk na afloop van de inverzekeringstelling.

In het door het OM ingestelde hoger beroep wees de verdediging onder meer op de essentie van art. 5 EVRM: dat, als het gaat om vrijheidsbeneming van een wat langere duur, niet het OM als procespartij, maar de rechter het laatste woord behoort te hebben. De raadkamer van de Rechtbank Arnhem (11 november 2010, parketnummer 05/900919-10) overwoog: 'De rechtbank is van oordeel dat, nu op het moment van de behandeling van de rechtmatigheidstoets van de inverzekeringstelling tevens de verlenging van de inverzekeringstelling zich in het dossier bevond, deze laatste daarmee onder de reikwijdte van artikel 59a Sv en dus de bevoegdheid van de RC is gebracht [...]' en verwierp het beroep.

Wat nu te doen als het antwoord van de praktijk op deze ontwikkeling zou zijn om het bevel tot verlenging van de inverzekeringstelling pas te geven als de verdachte na de rechtmatigheidstoets van de inverzekeringstelling de kamer van RC verlaat? Hoe leggen wij dan alsnog de verlenging ter toetsing aan de RC voor? Voor het antwoord op deze vraag kan mijns inziens aansluiting worden gezocht bij de aantekening 2 op art. 59a Sv, in *Strafvordering Tekst & Commentaar* (van C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, 8e druk, Deventer: Kluwer 2009): in spoedeisende gevallen moet ook op verzoek van de verdediging een toetsing door de RC kunnen plaatsvinden.

Aangenomen dat de rechtmatigheidstoets zowel de inverzekeringstelling als de verlenging daarvan omvat, wil ik ervan uitgaan dat in die gevallen waarin de RC één van beide bevelen niet heeft kunnen beoordelen (omdat het verlengingsbevel nog niet is gegeven), de volledige toetsingsbevoegdheid van de RC pas tot haar recht kan komen als hij beide stukken heeft gezien. Op verzoek van (de advocaat van) de verdachte kan de RC later, zodra het verlengingsbevel is gegeven, alsnog snel beslissen. Dit lijkt verregaande consequenties te hebben, maar dat hoeft niet – zolang het OM zich maar houdt aan zijn eigen Aanwijzing inverzekeringstelling, die immers tot terughoudendheid dwingt bij het toepassen van de verlenging van de inverzekeringstelling.

¹ Advocaat bij Vermunt Advocaten.

Universiteit van Amsterdam

Stichting Leerstoel Advocatuur

Het curatorium van de aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam gevestigde Bijzondere Leerstoel Advocatuur roept kandidaten op voor de positie van

BIJZONDER HOOGLERAAR ADVOCATUUR (V/M) (voor 4/10 werkweek)

De bijzondere leerstoel Advocatuur heeft ten doel het bevorderen en beoefenen van onderzoek van onderwerpen die de advocatuur betreffen, het bevorderen van kennis, inzicht en begrip van de betekenis van de advocatuur in de maatschappij, het bevorderen van aandacht voor, kennis en begrip van de advocatuur bij studenten en in ruimere zin binnen de academische wereld.

Profiel van de hoogleraar

- wetenschappelijke kwaliteiten, onder meer blijkend uit een proefschrift of daarmee vergelijkbare publicaties;
- ruime praktijkervaring als advocaat;
- (ruime) ervaring in bestuurs- of andere functies binnen de Nederlandse Orde van Advocaten;
- kennis van het tuchtrecht en de toepassing daarvan;
- didactische kwaliteiten;
- geschiktheid om in teamverband te kunnen werken en vermogen om inspirerend op te treden.

Een meer gedetailleerde profielschets is op aanvraag beschikbaar en ook te raadplegen op www.uva.nl/vacatures.

- Aanstelling geschiedt voor een periode van vijf jaar, ingaande 1 januari 2012.
- De leerstoel wordt gefinancierd door de Stichting Leerstoel Advocatuur; de honorering zal in overleg met het bestuur van de Leerstoel worden vastgesteld.

Belangstellenden die nadere inlichtingen wensen kunnen zich wenden tot prof. dr. C.E. du Perron, voorzitter van het Curatorium, tel.nr 020-5253449, e-mail c.e.duperron@uva.nl of tot mr. J.D. Loorbach, Deken van de Nederlandse Orde van Advocaten, tel. nr. 070-3353511, e-mail jan.loorbach@nautadutilh.com.

Schriftelijke sollicitaties kunnen, vergezeld van een c.v., lijst van publicaties en referenties, onder vermelding van het vacaturenummer en 'strikt vertrouwelijk' (linkerbovenhoek enveloppe) worden gericht aan de:

Universiteit van Amsterdam, directeur van de Faculteit der rechtsgeleerdheid, dr. P.M. Kwantes, ter attentie van de afdeling personeelszaken en organisatie, Postbus1030, 1000 BA, Amsterdam, met kopie naar mr. J.J.H. Suyver, Algemeen Secretaris van de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag.

Een geluk bij een ongeval

Jan van der Does

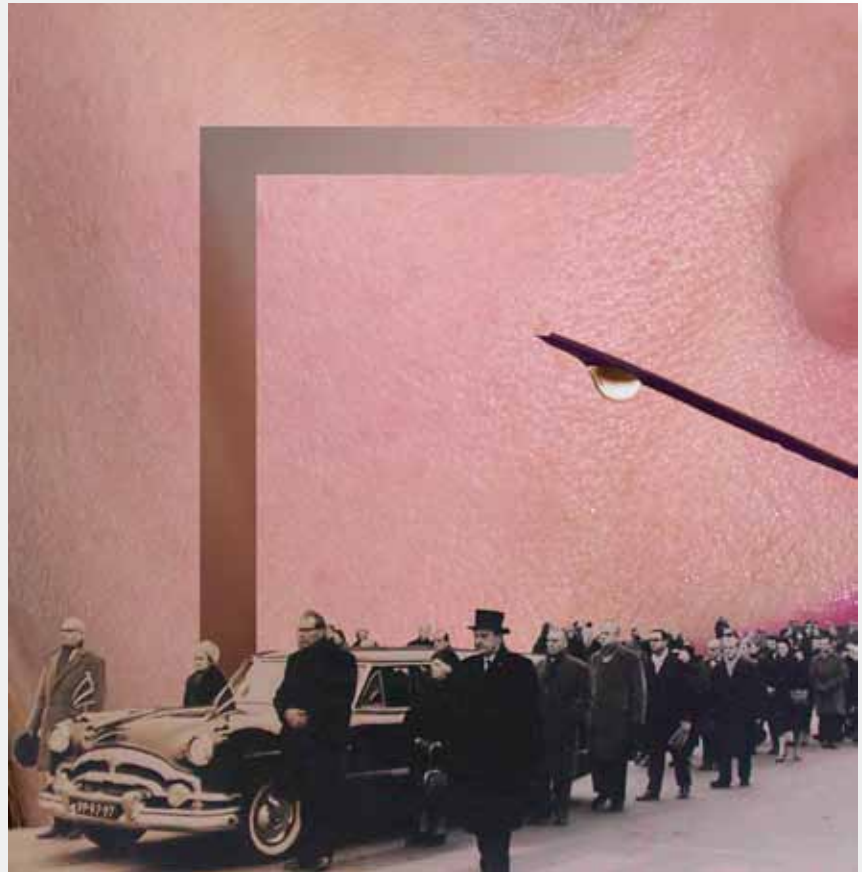
Mevrouw van Asperen had het geluk dat zij niet werd bijgestaan door een advocaat. Een verdachte zonder advocaat is als een koning zonder kleren. Het maakt dat rechters een zekere schroom aan de dag leggen, zich bewust van het feit dat de gebruikelijke wijze van benaderen, gebaseerd op een machtsbalans, bij een zo onbeschermde staat een bezoedeling kan zijn. Dat pakte voor haar goed uit.

Toen zij het laatste woord kreeg, zweeg zij aanvankelijk en zuchtte. Er welde een traan. Zij depte die behoedzaam met een tissue, die haar door een vriendin was aangereikt. Het leverde een beeld op van een Maxima-achtige allure. 'Ik hoop,' zei ze, 'dat ik nu eindelijk rust krijg.'

Vier jaar geleden was zij met de auto rechtdoor een kruispunt op gereden, zonder vermindering van vaart als laatste een stoet auto's volgend, waarbij ze in de veronderstelling verkeerde dat het licht groen bleef. Zij kon die veronderstelling niet controleren omdat zij naar eigen zeggen juist op dat moment verblind werd door een laagstaande zon die plotseling achter de wolken scherp tevoorschijn kwam. Het inzicht dat zij door rood gereden was, ontstond kort daarna, toen zij zich met volle vaart boorde in de zijkant van een afslaan auto. De bestuurder overleefde het ongeval niet. Mevrouw van Asperen hield een paar gebroken ribben en gekneusde nekwervels aan het voorval over.

Na een jaar had de rechtbank haar schuldig bevonden aan een ernstig gebrek aan zorgvuldigheid en haar een voorwaardelijke ontzegging van de rijbevoegdheid opgelegd, alsmede een maximale werkstraf. Het hof had de zaak een tijdje bij de voorraad gevoegd, maar drie jaar later kwam het dan toch tot een zitting. De nabestaanden hielden het voor gezien.

Een advocaat is als een commentator bij een voetbalwedstrijd. De kijker ziet op zijn flatscreen beelden aan zich voorbij trekken en de commentator deelt mee wat de kijker ervan moet denken. Daarbij is de advocaat

Beeld: Floris Tilanus

geen neutrale duider, zoals een navigatiesysteem in een auto. Dat kan immers zonder emotie en stemverheffing opmerken: 'U bent te ver doorgereden,' met een kleurloosheid die vergelijkbaar is met die waarmee de Koningin tijdens de troonrede meedeelt dat 's lands financiën een voorwerp blijven van aanhoudende zorg.

Een advocaat geeft zijn duiding met enige passie, waarbij niet alleen de inhoud, maar ook de talloze registers van de vertolking, zoals stemverheffing, woordkeuzes, stiltes, van groot belang zijn. Daarmee maakt de boodschapper zichzelf mede deel van de boodschap. Het gevaar is dat in deze versmelting van boodschap en boodschapper elementen meeklinken die storend werken. Een platte spraak, een slechte stijl, een openhangende toga, een zekere zelfgenoegzaamheid, en wat al niet meer, leiden de aandacht af. Zou de Bergrede van Jezus het evangelie gehaald hebben als hij was geëindigd met de woorden: 'Dit

was het wel zo ongeveer, als mij nog iets te binnen schiet, dan trek ik wel aan de bel?'

Mevrouw van Asperen was een vrouw van een ingehouden emotie. Zij suggereerde meer dan dat zij uitsprak. En juist dit gaf de verbeelding ruim baan. In halve zinnen gaf zij aan dat zij moest leven met de wroeging om een dodelijk ongeval, met een chronisch pijnlijke nek, met vier jaar onzekerheid over de strafzaak. Maar die 240 uur werk, dat kon niet, dat was principieel onjuist, die ging ervan uit dat ze het ongeval had kunnen vermijden.

De traan rondde haar optreden op koninklijke wijze af. Elke juridische duiding, elk commentaar vanaf de zijlijn, zou de magie van haar optreden hebben verstoord. Benoemen is beperken. Gesteund door haar vriendin verliet ze de zaal.

'Och, och, het zal je maar overkomen!' mompelde de voorzitter. En dit werd de opmaat voor een ingrijpend andere beoordeling dan die van de rechtbank.

Creëer kansen met social media

Steeds meer advocatenkantoren gebruiken één of meer social media-accounts maar doen daar weinig mee, zo blijkt uit Brits onderzoek. Jammer, want focus kan cliënten opleveren. Social media-experts Rutger Huizenga geeft een aantal praktische tips.

Rutger Huizenga
*creatief directeur social media bureau
SocialPeople*

Het hoeft niet

Als u adverteren niet chic vindt, uw cliënten via via krijgt en geen tien minuten per dag wilt vrijmaken voor 'geneuzel' op social media, laat deze digitale droom dan passeren. Meedoen is namelijk niet verplicht. En een *reality check* vooraf voorkomt problemen achteraf, want één Twitterbericht per jaar is minder dodelijk dan niets.

We hebben toch een website

Klopt, maar ga er niet vanuit dat mensen u daardoor weten te vinden. Net zo als u op pad moet om potentiële klanten te spreken, moet u op internet ook naar 'buiten' om uw klanten te vinden. Bijvoorbeeld via LinkedIn groepen rondom klanten of door advocatenblogs kunt u laten zien wie u bent en wat uw expertise is. Zijn mensen geïnteresseerd, verwijst

ze door naar de site. Social media is goed vergelijkbaar met een drukbezette kroeg vol potentiële cliënten met wie u zich soms ontspant, dan weer kennis deelt en zo nodig op uw product wijst. Ga in ieder geval niet voor *hard selling*, dat werkt averechts.

Integreer social media in uw website

Kunnen uw artikelen en kantoornieuws gedeeld worden op Facebook en Twitter? Kunnen bezoekers zich inschrijven voor een RSS-feed? Nee? Integreer die modules dan. Het kost nagenoeg niets en zo

Zij timmeren aan de weg (gelet op aantal tweets op Twitter, gemeten op 8 februari):
Allen&Overy (@AllenOvery): 212 en DLA Piper (@DLA_Piper_NL): 115.
Zij minder: De Hoge Raad (@HogeRaad): 26 (en weinig interactie) en Mark Teurlings (@MarkTeurlings): 2.

vermenigvuldigt u uw content via allerlei social mediakanalen zodat die zichtbaarder wordt voor potentiële klanten en andere geïnteresseerden. Verwijs ook op uw site naar eventuele social media accounts, zoals bijvoorbeeld het jonge kantoor Tevi Advocaten (<http://twitter.com/treviadvocaten>).

Verzamel bestaande content

Geen legertje tekstschrijvers in dienst? Wees inventief en verpak bestaande content opnieuw. Uit de presentatie die uw kantoorgenoot onlangs gaf destilleert u zo tien tweets. Zet hem ook op LinkedIn, deel hem via www.slideshare.net en gebruik de stellingen uit de presentatie voor een poll op Facebook.

Blog

Door een weblog toe te voegen aan uw site (gratis via onder andere wordpress.org) is content makkelijk te maken, te linken of te delen. Wees de expert in een specifiek kennisgebied en grote kans dat Google

Column

Tarieven (2)

Dolph Stuyling de Lange

u ook erkent als autoriteit en u omhoogduwt in de zoekresultaten naar dat specifieke kennisgebied. Deel vervolgens de berichten weer via de social media kanalen in de 'buitenwereld' om de cirkel rond te maken.

Oké, maar hoeveel tijd gaat me dat kosten?

Hoeveel tijd of geld u wilt besteden kun u goed zelf bepalen. Maar bedenk dat bij social media dat alles afhangt van de persoon die het uitvoert. Zoek iemand binnen het kantoor die er lol in heeft om een tweet te sturen over die ene gewonnen rechtszaak of te praten in een juristen *community*. Passeer in ieder geval nooit bij voorbaat de internet *savvy* stagiaire.

De sterspeler of het kantoor?

Stel u hebt iemand intern gevonden die begint te schitteren op social media. Prima, totdat hij of zij opeens onderwerpen aansnijdt die haaks staan op de belangen van het kantoor. Een oplossing kan een conceptgedragscode zijn, zoals bijvoorbeeld Loyens & Loeff die opstelde. Daarin staat onder meer dat mensen altijd als privépersoon spreken. Streng? Jazeker, maar wel duidelijk.

Pas op

Dat ontdekte de Amerikaanse rechter B. Carlton Terry Jr toen hij een Facebook vriendschapsverzoek accepteerde van een advocaat wiens zaak op dat moment bij deze rechter voorlag ter beoordeling. Resultaat: een officiële reprimande vanwege partijdigheid. Oftewel, wees u altijd bewust van uw rol als advocaat.

Zo kan het ook

Juridisch advies geven via Twitter; advocaat Jeroen Dallinga haalde er vorig jaar veel pers mee. Dallinga zei in interviews geen juridisch maatwerk te leveren omdat er soms meer woorden nodig zijn om iets uit te leggen. 'Ik heb een loketfunctie: ik verwijs mensen door en vertel waar op internet ze de informatie kunnen vinden.'

In mijn vorige column besprak ik enkele methoden om ongemak van cliënten over de advocatenkosten tegen te gaan. Een mogelijkheid om te voorkomen dat het tarief een struikelblok wordt, is door de cliënt verschillende mogelijkheden voor te leggen. Wil die 'uren maal tarief', een afspraak over kortingen boven een bepaalde omzet (loyaliteitsbonus) of een 'gemiddeld tarief' dat voor alle advocaten – partners, medewerkers en stagiaires – zal worden gehanteerd? Bij die laatste variant is het natuurlijk zaak vooraf een goed idee te hebben over de mate waarin jongeren ingezet kunnen worden.

Een andere optie is te werken met een vaste prijs. Dat vraagt wel een goede calculatie van de advocaat en heldere condities over wat er voor die prijs zal worden gedaan. Dus bijvoorbeeld wel een procedure in eerste instantie, maar niet het hoger beroep en geen incidenten.

Vaak zeggen advocaten dat hun zaken te individueel zijn om met vaste prijzen te kunnen werken. Toch zal iedere ervaren advocaat veelal wel een indicatie kunnen geven van de duur en de behandeling van een nieuwe zaak; op basis daarvan moet toch ook een prijschatting gegeven kunnen worden – natuurlijk met de afspraak dat bij bijzonderheden nader overlegd zal worden over de extra kosten.

Een alternatief dat cliënten vaak aanspreekt, is om het succes als factor te gebruiken. Dat mag geen percentage zijn, maar wel de afspraak dat bij succes tarief X zal worden gehanteerd, en

bij het uitblijven van succes (het lagere tarief Y. Hierbij is wel van belang vooraf duidelijk te bepalen wat onder 'succes' dient te worden verstaan. Overigens kiezen cliënten uiteindelijk toch vaak voor de optie 'uren maal tarief,' maar blijken daarmee meer tevreden omdat ze er zelf voor hebben gekozen.

Ook belangrijk, zeker bij onvrede over advocatenkosten: zorg voor duidelijke declaraties met begrijpelijke omschrijvingen. En declareer regelmatig, liefst maandelijks, dan weet ook de cliënt nog waar het over ging. Geef verder ook aan wat je hebt gedaan dat niet in rekening wordt gebracht. Dus bijvoorbeeld wel 'overleg over eventuele nieuwe zaak' opvoeren, maar dan als 'service' bij de kosten.

Tot slot: als de cliënt niet betaalt, geef dan niet je eigen financiële medewerker op z'n kop voor het versturen van een rappel, maar bel de cliënt en leg uit dat je snelle betaling wilt. Maak duidelijk dat je een slechte advocaat zou zijn als je niet voor je eigen incasso kan zorgen en dat je eventueel ook de incasso van de cliënt wel wilt regelen.

Kortom: maak tarieven bespreekbaar. Niet zozeer de hoogte, maar wel de achterliggende systemen en mogelijkheden. Cliënten kunnen zich zorgen maken over kosten en zwijgen is de minst klantvriendelijke variant – denk aan de stiltte in een trein die onderweg stil komt te staan.

De redactie behoudt zich het recht voor reacties in te korten.

Niet mixen

In de laatste nummers van dit blad is ampel geschreven over de advocaat-mediator en het verschoningsrecht. De mediator enerzijds en de advocaat anderzijds zie ik liever niet in één en dezelfde persoon belichaamd, integendeel; hun beider taken zijn verschillend. De mediator dient ervoor zorg te dragen dat er bij een echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek een echtscheidingsconvenant komt als weerslag van de gemeenschappelijke wens en daarmee het gemeenschappelijk belang van partijen. Vervolgens komt de advocaat in beeld, die de opdracht heeft te bevorderen, dat de inhoud van het echtscheidingsconvenant ook door de rechtbank in de echtscheidingsbeschikking wordt overgenomen, hetzij door individuele bepalingen als individuele verzoeken te formuleren hetzij door de rechtbank te verzoeken de inhoud van het echtscheidingsconvenant integraal in de echtscheidingsbeschikking over te nemen. In mijn optiek kan het dus voorkomen, dat mr. X

als advocaat/echtscheidings-mediator het echtscheidingsproces tot en met het echtscheidingsconvenant begeleidt, terwijl mr. Y als procesadvocaat de procedure bij de rechtbank voert. Op deze manier is het ook voor de cliënt het duidelijkst. Ik acht het samensmelten van mr. X en mr. Y niet juist.

Wat veroorzaakt nu het probleem? Mr. X ziet, dat hij een 'beetje omzet' aan mr. Y schenkt en wil dat zelf houden. Welnu: bij twijfel niet inhalen. Mr. X moet zijn werk als mediator doen en dient daarvoor marktconform te worden voldaan. Vervolgens gaat mr. Y aan het werk, die ook marktconform dient te worden voldaan. Ik sluit mij daarom geheel bij mr. Lorbach aan. Ook al is de mediator tevens advocaat, hij handelt als mediator en wordt als mediator beoordeeld.

Wel blijft dan de situatie bestaan dat de procesadvocaat, die het rechterlijke traject behandelt, in feite twee heren (cq dames dan wel dame en heer) bedient. Op zich is dit ook niet wenselijk. Immers ook hier kunnen de oorspronkelijk synchroon lopende belangen gaan divergeren en zal de

procesadvocaat zijn handen van de zaak af moeten halen en ieder der partijen naar een andere procesadvocaat moeten verwijzen. Ook hier gaat de financiële schoen wringen en wil men uit het oogpunt van kostenbesparing de procedure vervolgen met één procesadvocaat. Kan dat of kan dat niet? Bij twijfel... – het kan niet. En wel omdat de cliënten er op moeten kunnen vertrouwen dat hetgeen door hun aan hun advocaat is gezegd, betrouwbaar is. Wanneer de procesadvocaat de kennis van de ene partij verkregen mixt met die van de andere partij verkregen, is die vertrouwelijkheid verbroken en dat mag nooit. Dit alles brengt mee dat de procesadvocaat, wanneer hij de echtscheidingszaak ter verdere afwikkeling van de mediator overneemt, beide partijen volledig moet informeren, dat hij als procesadvocaat, indien en voorzover er zich een tegenstrijdigheid van belangen voordoet, de zaak zal hebben neer te leggen en ieder van partijen een eigen proces-advocaat zal hebben te zoeken. (V.C. van Ahee, advocaat te Zwolle)

Hiermee is de discussie gesloten (red.).

(advertenties)

Langstraat Advocaten Waalwijk

Wegens groei van ons kantoor in Waalwijk zoeken wij een enthousiaste advocaat die wil samenwerken op basis van kostendeling.

Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de website

www.langstraatadvocaten.nl onder *kantoor*

Procederen in Duitsland?

**Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken**

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.
Postbus 619, 7550 AP HENGELO
Telefoon 074 - 259 38 67
Fax 074 - 259 38 68
www.blankestijnoortman.nl

Bouwman · Thewessen · Van Winden ADVOCATEN

Ons kantoor in het centrum van Naaldwijk
(arrondissement Den Haag)

heeft ruimte voor een:

ADVOCAAT
(medewerker/gevorderde stagiaire)
bouwrecht en/of ondernemingsrecht

schriftelijke reacties met c.v. kunt u richten aan
mr. J.P.G. Bouwman
Verhagenplein 1
2671 HS Naaldwijk
of mail naar bouwman@btwadvocaten.nl

www.btwadvocaten.nl

Orde heeft het te druk met het bedenken van verordeningen

In *Advocatenblad* 2011-2 vraagt redactielid Martijn Maathuis zich af waar de Orde was in het wetgevingsproces dat leidde tot de Wet Griffierechten Burgerlijke Zaken. Diezelfde vraag heb ik me ook gesteld bij het wetsvoorstel dat ertoe moet leiden dat de Kantonrechter bevoegd wordt kennis te nemen van geldvorderingen tot € 25.000. Ik heb er in elk geval niets van gemerkt dat de Orde bezwaar maakte tegen deze verhoging van de competentiegrens.

En dat had bepaald wel gemoeten. Een gevolg van deze verhoging is immers dat in vrijwel alle procedures over geldvorderingen – ik schat dat meer dan 95% van de geldvorderingen een belang heeft van minder dan € 25.000 – door partijen zelf kan worden geprocedeerd. Dat komt de kwaliteit van de rechtspleging niet ten goede.

Een ander gevolg van deze verhoging is dat aanmerkelijk meer dan thans het geval is zal worden geprocedeerd door rechtshulpverleners-niet advocaten. De Orde moet van mening zijn dat ook dat de kwaliteit van de rechtspleging – en dus van de rechtsbedeling – niet ten goede komt. Waarom zou de Orde zich anders zo sterk maken voor kwaliteitsverbetering van de advocatuur? Rechts-

hulpverleners-niet advocaten hoeven aan geen enkele opleidingsnorm te voldoen. Zij hoeven zelfs geen rechten te hebben gestudeerd, laat staan een rechtenstudie met succes te hebben afgerond. Bovendien zijn zij noch aan onze gedragsregels, noch aan onze overige regelgeving gebonden.

Ik denk overigens dat ik het antwoord op de vraag van Martijn Maathuis wel weet: de Orde heeft het te druk met het bedenken van allerlei verordeningen die advocaten in Nederland moeten naleven. Er is inmiddels een oerwoud aan regelgeving ontstaan, waarvan de effectiviteit op zijn minst in twijfel moet worden getrokken en dat bovendien getuigt van een buitengewoon lage dunk die de Orde kennelijk heeft van het functioneren en het moreel besef van haar leden.

Natuurlijk, ook in de advocatuur opereren rotte appels, net als in iedere andere beroepsgroep. En natuurlijk, daar moet tegen opgetreden worden. Maar of het verplicht stellen van een kantoorhandboek – gepaard gaand met uitgebreide regelgeving in de vorm van de Verordening op de Vakbekwaamheid en de Regeling Vakbekwaamheid – de oplossing is waag ik te betwijfelen.

Datzelfde geldt voor de Verordening op de Administratie en de Financiële Integriteit. Natuurlijk verhindert die niet dat advocaten die daar op uit zijn sjommelen met derdengelden, net zo min als de Wet ter voorkoming van Witwassen en Financiering van Terrorisme voorkomt dat advocaten en andere zakelijke dienstverleners hun medewerking verlenen aan witwassen en financiering van terrorisme en andere kwalijke activiteiten.

De overgrote meerderheid van de advocaten tracht door goede rechtshulp te verlenen een eerlijke boterham te verdienen in een prachtig vak. Onze beroepsorganisatie zou niet moeten meehuilen met diegenen die incidenten, veroorzaakt door een klein deel van de beroepsgroep, breed uitmeten en luidkeels roepen om strenge maatregelen.

Ik zou willen dat de Orde zich weereens ging bezighouden met de behartiging van de belangen van haar leden en – als het even kan – meer in het bijzonder die van de eenpitters en de kleine kantoren. De grote kantoren kunnen wel voor zichzelf zorgen.

(Huib Mars, advocaat te Den Bosch)

Elektronisch procederen? En de postduif dan?

Martijn Maathuis
redactielid

Op 1 januari 2011 is het nieuwe Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardigingszaken bij de gerechtshoven van kracht geworden. Terwijl ik nog niet alle wijzigingen ten opzichte van het oude hofrolreglement heb kunnen vaststellen, ben ik in praktijk al wel hier tegenaan gelopen: 'een voor een roldatum bestemd processtuk wordt (...) ingediend door verzending per post of door afgifte aan de centrale balie. Per telefax ingediende processtukken worden niet in behandeling genomen.'

Nu is de telefax enorm pre 9-11, dus zou deze bepaling kunnen zijn opgenomen om af te zijn van deze technisch achterhaalde communicatievorm. Maar er zijn wel meer verouderde communicatiemiddelen waarover het reglement niets bepaalt. Wat er met per postduif ingediende processtukken gebeurt blijft onbesproken. Zou de toevoeging dan zijn opgenomen omdat de gerechtshoven zijn overgestapt op elektronische communicatie?

Helaas. Terwijl de rest van de wereld inmiddels elektronisch gegevens uitwisselt, moeten wij advocaten onze processtukken nog door Tante Pos laten bezorgen. Ooit was daar het procureaat – en in Amsterdam mevrouw Reinders Folmer – dat ervoor zorgde dat processtukken terecht kwamen waar zij bestemd waren. Het hoe bleef in nevelen gehuld, maar dat gaf niet want het werkte. De afschaffing van het procureaat was het moment om

digitaal te gaan, maar die gelegenheid is niet benut.

Nu is de Rechtspraak vast met allerlei pilots bezig en zijn stuurgroepen op de kwestie aan het studeren, maar wat valt er nog meer of anders te concluderen dat wat de rest van de wereld al weet? Het elektronisch roljournaal werkt ook prima, dat heeft zich in de praktijk inmiddels wel bewezen, waarom daar dan niet een functionaliteitje bij gehangen? Er zijn ongetwijfeld allerlei praktische problemen – beveiliging, een hang naar papieren dossiers et cetera – maar door praktische problemen liet Columbus zich ook niet weerhouden toen hij naar de Oost vertrok. En ook de post is niet zonder fouten. Zo dook een dezer dagen in een loods in Amsterdam-Noord nog een partij post op die twee maanden was verdwenen.

Aan antwoorden van de helpdesk civiel kunnen bij de behandeling van individuele zaken geen rechten worden ontleend. De rechter staat het steeds vrij om in voorkomende gevallen bepalingen uit de procesreglementen anders uit te leggen.

Vertaling: Als je de regels van het hof niet meer snapt, mag je aan degene die het hof daarvoor heeft aangewezen daarover vragen stellen. Op zijn antwoorden mag je niet vertrouwen – en dat moet je dus ook niet doen. En trouwens, het hof mag zijn eigen regels toch uitleggen zoals het wil.

Goede regels kunnen worden bedacht over soort en omvang van stukken die digitaal ingediend mogen worden en die van stukken die nog op de oude manier moeten. In de overnamepraktijk is de virtuele data room al lang gemeengoed – voor de procespraktijk moet een virtueel procesdossier net zo goed en betrouwbaar kunnen werken. Het is hoog tijd dat de Rechtspraak het digitaal procederen in volle omvang invoert.

Als dat dan toch gebeurt, kan met een variatie op Datumprikker – www.zittingprikker.nl – meteen afscheid genomen van het net zo verouderde en ergerniswekkende systeem van verhinderdata.

Dat de Rechtspraak ook best mee kan met zijn tijd, blijkt uit zijn elektronisch klanttevredenheidsonderzoek, waaraan ik werd gevraagd deel te nemen. Verdere blijk mag worden gevonden in de helpdesk (helpdeskciviel@rechtspraak.nl) die hoort bij het nieuwe hofreglement. En de bijbehorende disclaimer is nog zo ouderwets regentesk, dat niet hoeft te worden gevreesd dat de Rechtspraak een digital fashion victim wordt (zie kader).

Reacties kunnen aan de redactie worden gericht onder nummer 142138, op gerecycled papier gedrukt, per trekschuit bezorgd, met drie roze doorslagjes, indienen op oneven vrijdagen klokke 11:17, tenzij de redactie anders bepaalt.

Wie ging waar naartoe, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Hier zijn de transfers van de afgelopen maand. Ging u naar een ander kantoor of bent u uw eigen kantoor begonnen? We kunnen u eruit lichten als u het de redactie meldt: enova@advocatenorde.nl.

Transfers

Arkesteijn, mw. mr. T.: Arkesteijn Frijns Van den Boogert advocaten te Rotterdam
Abeln, mr. C.H.J.M.: Molenaar Abeln advocaten te Amsterdam
Arentshorst, mr. P.J.: Kolkman Advocaten voor Ondernemers B.V. te Wierden
Ast, mw. mr. I. van: Rijssenbeek Advocaten te Arnhem
Baggen, mr. S.: Gimbrère International Advocaten te Amsterdam
Bais, mr. S.J.: AKD te Breda
Bakker, mr. H.: Kuijper & Lonterman Advocaten te Haarlem
Beedie, mw. mr. S.J.: Van Koutrik c.s. te Amsterdam
Beekhof, mr. O.J.V. van: Van Beekhof Bouma Weenink familierechtadvocaten, scheidingsmediators en collaborative divorce lawyers te Amsterdam
Berendsen, mr. W.J.B.: Legal Experience Advocaten N.V. te Den Bosch
Berg, mw. mr. A.F.: Ten Cate Advocaten te Almelo
Berg, mr. P.G.Y. van den: Eneco Holding N.V. te Rotterdam
Berlage, mr. J.O.: CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht
Beuge, mr. M.J.J. van: Houthoff Buruma te Amsterdam
Bijloos, mw. mr. S.M.L.L.: Kerckhoffs Advocaten te Heerlen
Binkhorst, mw. mr. S.: Wildeboer AVS B.V. te Rotterdam
Birk, mr. M. de: Van Drunen De Birk Advocaten B.V. te Amsterdam
Blauw, mr. J.E. de: Assuraad Advocaten BV te Ermelo
Boeken, mr. P.V.: Tonino & Partners Advocaten te Amsterdam
Boogert, mr. R. van den: Arkesteijn Frijns Van den Boogert advocaten te Rotterdam
Bos, mr. R.: CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht
Bosch, mr. E.W.: Everts Vogelaar Spijter Advocaten te Honselersdijk
Bosch van den-Scholts, mw. mr. J.M.C.: Grijmans & Klabou Advocaten te Bolsward
Bouma, mw. mr. A.C.: Van Beekhof Bouma Weenink familierechtadvocaten, scheidingsmediators en collaborative divorce lawyers te Amsterdam
Daal, mr. J.S. van: Taxwise advocaten & belastingadviseurs te Amsterdam
Doesschate, mr. B. ten: CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht
Don, mw. mr. N.M.: Molenaar Abeln advocaten te Amsterdam
Dormans-Janssen, mw. mr. M.S.: Dormans Advocaten te Weert
Duijvelshoff, mr. D.: Froom Helmonds Advocaten te Amsterdam

Eck, mw. mr. W.J. van: Advocatenpunt te Arnhem
Emmen, mr. M.H.H.: Lexfort N.V. te Tilburg
Falkena, mr. B.: Ballistic B.V. te Amsterdam
Feenstra, mw. mr. W.I.: Ripperda Advocaten en Mediation te Haarlem
Fiscalini, mr. C.A.W.M.: Fiscalini – Advocaat te Huis ter Heide
Flapper, mw. mr. W.A.: Certa Legal Advocaten B.V. Amsterdam
Franssen, mr. E.: Franssen Advocatuur te Den Haag
Frijns, mr. R.A.L.F.: Arkesteijn Frijns Van den Boogert advocaten te Rotterdam
Fripperson, mw. mr. M.P.: Visser Walkate Advocaten te Den Haag
Füzy, mw. mr. D.: Kouwenberg Bosman Fokker Advocaten & NMI-Mediators te Hilversum
Gans, mw. mr. M.T.: mr. M.T. Gans Advocaat te Beek LB
Geene, mr. R.A.A.: Dommerholt Advocaten te Assen
Geveling, mr. D.P.O.R.D.: Lexfort N.V. te Tilburg
Gron, mr. W.H.: Enexis B.V. te Landgraaf
Gül, mw. mr. F.: Sloof Advocaten te Almere
Haperen, mr. O.F.A.W. van: Kneppelhout & Korthals N.V. te Rotterdam
Hardenberg, mr. E.: KienhuisHoving advocaten en notarissen te Enschede
Harmankaya, mw. mr. T.: Westland Partners Notarissen en Advocaten te Naaldwijk
Heesen, mw. mr. E.M.J.M. van: Debije Van Kooij Advocaten te Rotterdam
Henderson, mr. C.J.W.: Legal Experience Advocaten N.V. te Den Bosch
Henselmans, mr. S.W.A.M. te Amsterdam
Heuving, mr. J.C.: Tonino & Partners Advocaten te Amsterdam
Honders, mr. J-M.F.: Plieger & Saija Advocaten te Arnhem
Hoven, mr. A.J.: Lexfort N.V. te Tilburg
Jankie, mw. mr. A.: Jankie, Advocaat te Den Haag
Jans, mr. P.J.: Budgetadvocaat Jans te Groningen
Kennis, mw. mr. N.E.J.M.: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Rotterdam
Klabou, mr. O.J.: Grijmans & Klabou advocaten te Sneek
Kleefman, mw. mr. T.G.: Kneppelhout & Korthals N.V. te Rotterdam
Kleverlaan, mw. mr. E.C.: Aegon Schadeverzekering N.V. te Den Haag

Kocken, mw. mr. R.P.M.: Molenaar Abeln advocaten te Amsterdam
Koëter, mr. J.: Project Moore Advocaten te Amsterdam
Kremer, mw. mr. K.L.M.: Collet Advocaten 's-Hertogenbosch te Den Bosch
Kroes, mr. Q.R.: Brinkhof te Amsterdam
Kruijs, mr. P.W. van der: mr. Pieter van der Kruijs, strafrechtadvocaat te Den Bosch
Kupperman, mr. M.: VMW Taxand te Amsterdam
Laatsman, mr. R.J.: Sleutels Advocaten te Nijmegen
Lenards, mr. J.M.: Withaar advocaten te Urk
Linares Fandino, mr. J.M.: Linares Fandino Advocatenkantoor te Den Haag
Lingen, mw. mr. M.J. van: Rensen Advocaten te Alkmaar
Lonterman, mr. R.: Kuijper & Lonterman Advocaten te Haarlem
Mak, mw. mr. I.D.: Arslan & Ter Wee Advocaten te Zwolle
Maksimovic, mw. mr. K.: De Bok Roijers Gasseling Advocaten te Rotterdam
Martin, mr. G.: Zee & Van den Pol advocaten te Purmerend
Masselink, mr. P.E.: Eneco Business BV te Rotterdam
Matser, mr. B.S.: Witte & Partners te Utrecht
Meerman, mr. R.D.: Korver & van Essen advocaten | lawyers te Amsterdam
Megen, mr. C.B.J. van: CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht
Meijer, mw. mr. A.I.L.J.: Socrates Advocaten BV te Almere

Melching, mr. R.O.J.: Melching Pensioenadvocatuur te Heemstede
Methorst, mw. mr. E.A.: Methorst Advocaten te Nijmegen
Molenaar, mr. C.I.M.: Molenaar Abeln advocaten te Amsterdam
Muller, mw. mr. M.E.: Muller Advocaten te Gouda
Neijenhuisen, mr. P.: Molenaar Abeln advocaten te Amsterdam
Nijssen, mw. mr. M.J.A.: RenkenvanDuyneveldt te leiden
Nobel, mr. F.D.P.: NobelVanToorn te Rotterdam
Nourhussen, mw. mr. J.: Nourhussen en Rinkes Advocaten te Arnhem
Ouden, mr. A. den: RE Advocaten te Amsterdam
Pastink, mw. mr. J.S.: Ernst & Young afd. juridische zaken te Rotterdam
Pemmelaar, mr. W.M.: De Brauw Blackstone Westbroek N.V. te Amsterdam
Penn, mr. D.M.: Advocatenkantoor Penn te Maastricht
Peters, mw. mr. K.: Sonsbeek Advocaten te Arnhem
Poot, mr. J.D.: LRT – Advocaten te Amsterdam
Post, mw. mr. E.: Houthoff Buruma te Rotterdam
Raak van-Kuiper, mw. mr. J.A.E.: Kamerbeek Fillet Advocaten te Tilburg
Rauh, mr. J.W.: Vranken & Rauh Advocaten te Maastricht
Reijnen, mw. mr. R.L.J.: Vranken & Rauh Advocaten te Maastricht
Rinkes, mw. mr. M.J.A.: Nourhussen en Rinkes Advocaten te Arnhem
Roode, mw. mr. L. de: Muller Advocaten te Gouda

Weg uit de Randstad

Hoe zet je je carrière voort als je man voor zijn werk naar Duitsland gaat? **Ingrid Walrecht** ging bij De Kempnaer Advocaten in Arnhem werken. 'Hiervoor werkte ik bij Pels Rijcken en ik wilde nu bij een middelgroot kantoor aan de slag. Er is genoeg waar ik mijn tanden in kan zetten, zoals acquisitie, kennismangement en het verzorgen van cursussen.' Of ze de ratrace van de Randstad mist? 'Nee, de sfeer is hier relaxter en het is een goede plek om met mijn gezin te wonen.'

Foto: Niek Mitchell

Roijj, mr. K.J. de: Certa Legal Advocaten B.V. te Amsterdam
Sandee, mr. F.J.: Sandee Advocatuur te Den Haag
Schaap, mr. J.J.: JPR Advocaten te Deventer
Scheffers, mr. M.S.: Scheffers Advocatuur te Hoogezand
Schokking, mw. mr.drs. A.: A. Schokking te Amsterdam
Scholte, mr. P.: JSTW advocaten te Amsterdam
Schoonhoven, mw. mr. M. van: Van Till Advocaten te Amsterdam
Seldam, mr. F.J. ten: Ripperda Advocaten en Mediation te Haarlem
Selm, mw. mr. B. van: Straatman Koster Advocaten te Rotterdam
Smeenk, mw. mr. G.N.: De Brauw Blackstone Westbroek N.V. te Amsterdam
Subnel, mr. R.A.: Legal Experience Advocaten N.V. te Den Bosch
Taghavi, mr. W.: Baker & McKenzie Amsterdam N.V. te Amsterdam
Tielemans, mr. W.J.: Advocatenkantoor Blenheim te Amsterdam
Tjabringa, mw. mr. C.H.: Arslan & Ter Wee Advocaten te Zwolle
Tonino, mr.drs. J.H.: Tonino & Partners te Amsterdam
Toorn, mw. mr. A. van: NobelVanToorn te Rotterdam

Tuinenburg, mr. P.C.: JSTW advocaten te Amsterdam
Tuinman, mw. mr. M.E.: Schlicher Advocaten te Den Haag
Veen, mr. M.R. van der: Van der Veen|Veenstra te Groningen
Veenendaal, mr. J.P. van: Advocatenkantoor Van Veenendaal te Den Haag
Veenstra, mr. S.: Van der Veen |Veenstra advocaten te Drachten
Vegt, mr. S. van der: JPR Advocaten te Deventer
Veldhuysen, mw. mr. M.M.: Dommerholt Advocaten N.V. te Zwolle
Velzen, mr. R.J. van: Leesberg Advocaten te Alkmaar
Verduijn, mr. R.: Van Koppen en Jager te Haarlem
Verhaeren-Sterenberg, mw. mr. M.E.J.: Lenaerts Voorvaart Advocaten te Etten-Leur
Vermeulen, mr. P.: Vermeulen Advocatuur te Brielle
Viergever, mw. mr. L.: Project Moore Advocaten te Amsterdam
Vink, mr. J.F.M.: Taxwise advocaten & belastingadviseurs te Amsterdam
Vink, mr. T.: Taxwise advocaten & belastingadviseurs te Amsterdam
Visscher, mr. M.H.: DVDW advocaten te Den Haag

Voet, W.N. van der: Vuurens & Lagerweij te Delft
Volbeda, mw. mr. S.G.: Sonsbeek Advocaten te Arnhem
Vranken, mw. mr. R.W.C.: Vranken & Rauh Advocaten te Maastricht
Walkate, mw. mr. A.C.H.: Visser Walkate Advocaten te Den Haag
Walrecht, mw. mr. I.M.: De Kempnaer Advocaten te Arnhem
Weenink, mr. M.A.: Van Beekhof Bouma Weenink familierechtadvocaten, scheidingsmediators en collaborative divorce lawyers te Amsterdam
Weermeijer, mr. J.H.: Advocatenkantoor Weermeijer te Delft
Wersch, N.M. van: JSTW advocaten te Amsterdam
Wildeboer, mr. J.: Wildeboer AVS B.V. te Rotterdam
Winter, mr. G.R.: Grijmans & Klabou advocaten te Sneek
Zaal, mr. M.C.: Molenaar Abeln advocaten te Amsterdam
Ziekman-Meijerink, mw. mr. S.N.: De Boorder Schoots Familierechtadvocaten, Mediators en Collaborative Divorce Lawyers te Amsterdam
Zuiderwijk, mr. M.P.: AKD te Breda

Nieuw kantoor/ Associatie

Advocatenkantoor Penn (mr. D.M. Penn) te Maastricht
Advocatenkantoor Van Veenendaal (mr. J.P. van Veenendaal) te Den Haag
Advocatenkantoor Weermeijer (mr. J.H. Weermeijer) te Delft
Arkesteijn Frijs Van den Boogert advocaten (mw. mr. T. Arkesteijn, mr. R.A.L.F. Frijs & mr. R. van den Boogert) te Rotterdam
A.Schokking (mw. mr.drs. A. Schokking) te Amsterdam
Assuraad Advocaten BV (mr. J.E. de Blauw) te Ermelo
Ballistic B.V. (mr. B. Falkena) te Amsterdam
Dommerholt Advocaten (mr. R.A.A. Geene) te Assen
Eneco Business BV (mr. P.E. Masselink) te Rotterdam
Enexis B.V. (mr. W.H. Grond) te Landgraaf
Fiscalini – Advocaat (mr. C.A.W.M. Fiscalini) te Huis ter Heide
Franssen Advocatuur (mr. E. Franssen) te Den Haag

(advertenties)

davidkock legal

advocaten - lawyers - abogados

davidkock legal houdt kantoren aan op Aruba, Curacao, Bonaire en Bogota en kent een zeer gevarieerde algemene praktijk. Het kantoor bestaat op dit moment in totaal uit 11 advocaten. De kantoren werken nauw samen en verlenen elkaar onderling ondersteuning.

Hiernaast heeft het kantoor een samenwerkingsverband met Meijer advocaten en belastingadviseurs te Den Haag waarmee sprake is van intensieve kennisuitwisseling en kennisdeling.

In verband met de toename van werkzaamheden op Bonaire, is het kantoor (thans een eenmanskantoor) op zoek naar een advocaat/advocaat-stagiaire. Vooral door de introductie van de BES eilanden in het Koninkrijk zijn er veel ontwikkelingen gaande op het eiland. Het werk op kantoor omvat vrijwel alle rechtsgebieden met nadruk op procesvoering. De bevolking van Bonaire (± 15.000 inwoners) vormt een hechte gemeenschap, waarbij de voertaal het Papiamentu is. Kennis van het Papiamentu strekt tot aanbeveling, de kandidaat moet in ieder geval bereid zijn het Papiamentu te leren. Alhoewel een grote stap zullen het lokale klimaat, de fraaie natuur en de mensen een overgang vanuit Nederland zeker vergemakkelijken.

Indien een dergelijke nieuwe uitdaging u aanspreekt, ontvangen wij gaarne uiterlijk op 31 maart 2011 uw sollicitatie met CV.

t.a.v. mevrouw Cora Held
 cora@davidkock.com
 http://www.davidkock.com

WESTHOFF ADVOCATEN

Westhoff Advocaten bestaande uit negen advocaten en gevestigd aan het Vondelpark te Amsterdam, zoekt ter versterking van het team:

Één of twee advocaten

Wij hebben een kostenmaatschap met relatief lage kosten. Wij zijn gespecialiseerd in het arbeidsrecht, ambtenarenrecht, sociaal verzekeringsrecht, immigratierecht, personen- en familierecht en strafrecht.

Graag uw reactie binnen 2 weken aan:

Westhoff Advocaten t.a.v. mr Sanne van Anandel

Roemer Visscherstraat 39, 1054 EW Amsterdam

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met

mr Sanne van Anandel, 020-6644046, svanandel@westhoff.nl

www.westhoff.nl

Gimbrère International Advocaten (mr. S. Baggen) te Amsterdam
Henselmans Advocaten (mr. S.W.A.M. Henselmans) te Amsterdam
Jankie, Advocaat (mw. mr. A. Jankie) te Den Haag
Kuijper & Lonterman Advocaten (mr. R. Lonterman & mr. H. Bakker) te Haarlem
Legal Experience Advocaten N.V. (mr. C.J.W. Henderson, mr. W.J.B. Berendsen & mr. R.A. Subnel) te Den Bosch
Lenaerts Voorvaart Advocaten (mw. mr. M.E.J. Verhaeren-Sterrenberg) te Etten-Leur
Lexfort N.V. (mr. M.H.H. Emmen, mr. D.P.O.R.D. Geveling & mr. A.J. van den Hoven) te Tilburg
Linares Fandino Advocatenkantoor (mr. J.M. Linares Fandino) te Den Haag
Melching Pensioenadvocatuur (mr. R.O.J. Melching) te Heemstede
Methorst Advocaten (mw. mr. E.A. Methorst) te Nijmegen
Molenaar Abeln advocaten (mr. C.H.J.M. Abeln, mw. mr. N.M. Don, mw. mr. R.P.M. Kocken, mr. C.I.M. Molenaar, mr. P. Neijhuizen en mr. M.C. Zaal) te Amsterdam
Mr. M.T. Gans Advocaat (mw. mr. M.T. Gans) te Beek LB
Mr. Pieter van der Kruijs, strafrechtadvocaat (mr. P.W. van der Kruijs) te Den Bosch
Muller Advocaten (mw. mr. M.E. Muller & mw. mr. L. de Roode) te Gouda
NobelVanToorn (mr. F.D.P. Nobel & mw. mr. A. van Toorn) te Rotterdam
Nourhussen en Rinkes Advocaten (mw. mr. J.Nourhussen & mw. mr. M.J.A. Rinkes) te Arnhem

Ripperda Advocaten en Mediation (mr. mr. W.I. Feenstra & mr. F.J. ten Seldam) te Haarlem
Sandee Advocatuur (mr. F.J. Sandee) te Den Haag
Scheffers Advocatuur (mr. M.S. Scheffers) te Hoogezaand
Sonsbeek Advocaten (mw. mr. K. Peters & mw. mr. S.G. Volbeda) te Arnhem
Taxwise advocaten & belastingadviseurs (mr. J.S. van Daal, mr. T. Vink & mr. J.F.M. Vink) te Amsterdam
Van Beekhof Bouma Weenink familierechtadvocaten, scheidingsmediators en collaborative divorce lawyers (mr. O.J.V. van Beekhof, mw. mr. A.C. Bouma & mr. M.A. Weenink) te Amsterdam
Van der Veen | Veenstra advocaten (mr. M.R. van der Veen) te Groningen
Van der Veen | Veenstra advocaten (mr. S. Veenstra) te Drachten
Vermeulen Advocatuur (mr. P. Vermeulen) te Brielle
Vranken & Rauh Advocaten (mr. J.W. Rauh, mw. mr. R.L.J. Reijnen & mw. mr. R.W.C. Vranken) te Maastricht
Wildeboer AVS B.V. (mw. mr. S. Binkhorst & mr. J. Wildeboer) te Rotterdam

Medevestiging

Dommerholt Advocaten (mr. R.A.A. Geene) te Assen
Enexis B.V. (mr. W.H. Grond) te Landgraaf
Gimbrère International Advocaten (mr. S. Baggen) te Amsterdam

Henselmans Advocaten (mr. S.W.A.M. Henselmans) te Amsterdam
Kuijper & Lonterman Advocaten (mr. R. Lonterman & mr. H. Bakker) te Haarlem
Lenaerts Voorvaart Advocaten (mw. mr. M.E.J. Verhaeren-Sterrenberg) te Etten-Leur
Van der Veen | Veenstra advocaten (mr. M.R. van der Veen) te Groningen
Van der Veen | Veenstra advocaten (mr. S. Veenstra) te Drachten

Kanghai, mr. H. Den Haag 26-01-2011
Koeman, mr. G. Amsterdam 01-02-2011
Kokkedee, mr. W. Amsterdam 10-01-2011
Kraan, mr. R. Utrecht 01-02-2011
Kraats, mw. mr. M.M.C. van de Middelburg 01-02-2011
Kruitbosch, mw. mr. J.J. Hagestein 08-01-2011
Leijgraaf, mw. mr. R.C.E. Den Haag 26-01-2011
Limpens, mr. H.J.J.M. Den Haag 01-02-2011
Loo, mw. mr. L. van de Rotterdam 31-01-2011
Messelink, mr. K.A. Amsterdam 01-02-2011
Peeters, mr. L.F.B.M. Arnhem 01-02-2011
Pieters, mr. M.W. Amsterdam 05-01-2011
Raaijmakers, mr. W.T.J. Doornenburg 19-01-2011
Reus de-Verhoeff, mw. mr. J.J.C. Hoofddorp 28-01-2011
Scheffers, mw. mr. E.C. Lieshout 01-02-2011
Scheffers, mw. mr. J.H.A.M. Rotterdam 17-01-2011
Schrama, mr. M.A.M. Amsterdam 21-01-2011
Schreurs, mw. mr. M.J.M. Amsterdam 01-02-2011
Sloot, mr. M.B. Terneuzen 14-01-2011
Spruit, mr. P.E. Amsterdam 01-02-2011
Stevelling, mr. M.H.G. Amsterdam 20-01-2011
Vries, mr. F.B.P.D. Rotterdam 26-01-2011
Vriesendorp, mr. W.Th. Amsterdam 01-02-2011
Weijts-Huiskes, mw. mr. A.H. Amsterdam 01-02-2011
Wittich, mr. A.O.C. Naaldwijk 31-01-2011

Uit de praktijk

Abbe, mw. mr. E.E.M. van Utrecht 11-01-2011
Balster, mr. T. Amsterdam 01-02-2011
Beek, mw. mr. F.H. van der Amsterdam 01-02-2011
Bos, mr. G.Th.J. Leiderdorp 15-01-2011
Bosch, mr. J.J.H. Amsterdam 14-01-2011
Bouma, mr. H.Th. Den Haag 01-01-2011
Bout-Tapper, mw. mr. M. Amsterdam 21-01-2011
Briët, mr. M. Amsterdam 27-01-2011
Broekhof, mw. mr. E. Amsterdam 01-02-2011
Brouwer, mr. A.T. Enschede 11-01-2011
Burg, mw. mr. B.E.M. van der Oud-Beijerland 01-02-2011
Fels, mr. E.G. Den Haag 31-01-2011
Hogeboom, mw. mr. D. Schiedam 01-02-2011
Hoogmoed, mr. S.G. van Nijmegen 01-02-2011
Jansen, mw. mr. D.W. Nijmegen 01-02-2011
Jansen, mw. mr. M.H.C.A. Eindhoven 14-01-2011

Kantoor om de hoek

David Duijvelshoff pendelde jarenlang op en neer tussen Amsterdam en Almere, maar sinds een maand zit zijn kantoor om de hoek. 'Ik heb me als zelfstandige aangesloten bij Froom Helmonds Advocaten in Amsterdam. Het is op loopafstand van mijn huis, dus ik heb nu meer tijd om 's ochtends mijn zevenjarige dochter naar school te brengen.' Het werk is inhoudelijk weinig veranderd, vertelt Duijvelshoff die gespecialiseerd is in het strafrecht. 'In goed overleg heb ik vaste cliënten meegenomen.'

Pleitbezorger voor mensen met smalle beurs

'Het bijstaan van mensen met een smalle beurs, is iets waar ik bewust voor heb gekozen.' **Willem van der Voet** is bij Vuurens & Lagerweij in Delft begonnen door het sociale karakter van het kantoor. 'Ik voer nu een algemene praktijk waar de bandbreedte van de bevolking in al haar veelkleurigheid langskomt. Het geeft extra voldoening de pleitbezorger te kunnen zijn van mensen die daartoe zelf niet in staat zijn.'

sdujurisprudentie.nl

«JAR» Ook verkrijgbaar via
Legal Intelligence en Rechtsorde

« Jurisprudentie volgens JAR »

Ieder meesterwerk begint met het juiste materiaal

Een meesterwerk vraagt om het juiste materiaal, inspiratie en precisie. Met «JAR» van Sdu Uitgevers beschikt u over dat materiaal. Een ervaren redactie staat garant voor een scherpe selectie van uitspraken voorzien van hoogstaande annotaties. Relevant en actueel. Op papier, online, via e-mail alerts en seminars. Bovendien kunt u ook beschikken over de gratis kantonrechtersformule-app.

Met Sdu Jurisprudentie kiest u voor de juiste selectie

Tuchtrechtelijke uitspraken

Geld onttrekken aan derdenrekening

Raad van Discipline Amsterdam, 11 januari 2010, LJN YA0215

Geen termen tot toewijzing van door de deken ingediend verzoek tot schorsing van mr. X. Wel aanleiding tot het treffen van een voorlopige voorziening in verband met onttrekkingen door mr. X aan de derdengeldenrekening ten behoeve van haar privérekening.

- Advocatenwet art. 60b lid 1
- Boekhoudverordening 1998 (ingetrokken per 1 juli 2009) art. 3 lid 5
- Verordening op de administratie en de financiële integriteit art. 6 lid 5

Feiten

Na een tussenbeslissing heeft mr. X de door een accountant gecontroleerde jaarrekeningen over 2006 en 2007 aan de raad toegezonden, alsmede een accountantsverklaring. De verklaring heeft betrekking op onttrekkingen en stortingen die mr. X ten aanzien van haar derdengeldenrekening heeft gedaan.

De conclusie van de door de voorzitter van de raad benoemde rapporteur is dat hem niet is gebleken dat mr. X haar praktijk niet naar behoren uitoefent.

Ter zitting van 24 november 2009 heeft de deken de raad medegedeeld geen reden te zien zijn verzoek tot schorsing van mr. X in de uitoefening van haar praktijk te handhaven; de deken heeft verzocht een voorziening te treffen die inhoudt dat mr. X gedurende een aantal jaren periodiek aan de deken inzage geeft in de mutaties op haar derdengeldrekening.

Overwegingen raad

De raad is op grond van de inmiddels verstreekte accountantsrapporten en -verklaringen over 2006 en 2007 en de mutaties van de derdengeldrekening, gehoord de deken en mede naar aanleiding van de bevindingen van de rapporteur, van oordeel dat niet gebleken

is dat mr. X de praktijk niet behoorlijk uitoefent, zodat er geen termen zijn tot schorsing van mr. X. In verband met de onttrekkingen aan de derdengeldenrekening ten behoeve van de privérekening van mr. X en met de - uit het procesdossier blijkende - trage en moeizame wijze waarop mr. X gehoor geeft aan verzoeken van de deken om hem van informatie te voorzien, ziet de raad wel aanleiding tot het treffen van een voorziening in verband met de noodzakelijk geachte controle door de deken van de mutaties op de derdengeldrekening van mr. X. De raad zal die voorziening vaststellen voor een periode van vijf jaar of zoveel korter als de deken geraden acht.

Beslissing

wijst het verzoek tot schorsing van mr. X op grond van artikel 60b lid 1 Advocatenwet af; bepaalt bij wijze van voorziening als bedoeld in art. 60b lid 1 Advocatenwet, dat mr. X twee keer per jaar aan de deken inzage verschaft in alle bankafschriften van de derdengeldenrekening van mr. X, zulks gedurende 5 jaar of zoveel korter als de deken schriftelijk aan mr. X mededeelt;

stelt het de rapporteur toekomstige honorarium vast op € 6.218,14.

Noot

In deze zaak had de rapporteur geconstateerd dat mr. X in 2006 twee maal een bedrag van € 15.000 van de derdenrekening had overgeboekt naar haar privérekening, welke bedragen in 2008 (met rente) zijn teruggestort. De rapporteur concludeerde (ondanks een fors problematische geschiedenis) dat hem niet was gebleken dat de praktijk niet behoorlijk werd uitgeoefend. De deken gaf aan dat hij (op dat moment) geen behoefte had aan een schorsing voor onbepaalde tijd, maar verzocht de raad wel een maatregel of voorziening op te leggen die de raad geraden achtte.

Ik wil aannemen dat mr. X haar leven heeft gebeterd, haar rekeningen weer betaalt en alles wat zij voor privédoeleinden heeft onttrokken aan de derdenrekening heeft teruggestort. Ik wil ook aannemen dat de rapporteur te kennen heeft willen geven dat de

praktijkvoering behoorlijk was in die zin dat op de behandeling van zaken als zodanig en de kantoororganisatie niets viel aan te merken. Onder die omstandigheden is er voor een schorsing als ordemaatregel - en dat is een schorsing ex artikel 60b - geen aanleiding meer. Hoe de raad echter onder de gegeven omstandigheden tot het oordeel kan komen dat niet gebleken is dat mr. X de praktijk niet behoorlijk uitoefent is voor mij niet te doorgronden.

Het is de advocaat niet toegestaan derdengelden te doen strekken tot zekerheid van hemzelf, zijn praktijk of enige derde of anderszins in strijd met hun bestemming te gebruiken. Dat bepaalde artikel 3 lid 5 van de inmiddels ingetrokken Boekhoudverordening 1998 die ten tijde van de ongeoorloofde overboekingen door mr. X nog van kracht was. Thans is deze regel terug te vinden in artikel 6 lid 5 van de Verordening op de administratie en de financiële integriteit. Het onttrekken van gelden aan een rekening derdengelden ten behoeve van privédoeleinden valt hieronder en dient te worden aangemerkt als een ernstig vergrijp. Als dat vergrijp vaststaat kan naar mijn mening niet worden gesteld dat van een onbehoorlijke praktijkuitoefening niet is gebleken. Zie in dit kader de uitspraak van de Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 11 januari 2010, LJN YA0283.

HJdG

Betalingswijze niet geheim

- *Hof van Discipline, 15 maart 2010, nr. 5602, LJN YA0525*
- *Raad van Discipline 's-Gravenhage, 7 september 2009*

Een mededeling van een advocaat aan de opvolgend advocaat dat op betalende basis aan een cliënt rechtsbijstand is verleend valt niet onder de geheimhoudingsplicht.

- Advocatenwet art. 46 (Zorg voor de cliënt)
- Gedragsregel 5

Feiten

Mr. X heeft klager jarenlang als raadvrouw bijgestaan. Nadat de rechtsbijstand van mr. X in december 2007 was geëindigd, heeft mr. P klager als raadsman bijgestaan.

In oktober 2008 heeft mr. X mr. P. desgevraagd meegedeeld dat zij klager als raadvrouw op declaratiebasis heeft bijgestaan.

Ter zake van de verleende rechtsbijstand heeft klager een vordering ingesteld tegen mr. P bij een rechtbank. In de procedure is namens mr. P onder meer naar voren gebracht dat hij destijds op goede gronden heeft kunnen aannemen dat klager niet in aanmerking kwam voor gefinancierde rechtshulp en dat mr. X mr. P heeft meegedeeld dat aan haar geen toevoeging is verstrekt en dat zij gewoon declaraties heeft gezonden.

Klacht

De klacht houdt in dat mr. X aan mr. P persoonlijke gegevens betreffende klager heeft verstrekt die onder de geheimhoudingsplicht van een advocaat vallen.

Overwegingen raad

In het algemeen geldt dat de advocaat verplicht is tot geheimhouding. De verplichting tot geheimhouding kan uitzondering lijden indien de advocaat wordt benaderd met een verzoek om informatie door de opvolgende advocaat die de behandeling van de zaak voortzet op toevoegingsbasis. Dan immers dient door de benaderde advocaat en de opvolgende advocaat een afspraak te worden gemaakt over de verdeling van de toevoegingsvergoeding. Niet gebleken is dat mr. X enig onderzoek heeft gedaan naar de context van het verzoek van mr. P. Mr. X heeft haar geheimhoudingsplicht geschon- den.

Beslissing raad

Verklaart de klacht gegrond en legt als maatregel op een enkele waarschuwing.

Overwegingen hof

Zoals de raad terecht heeft geoordeeld geldt in het algemeen dat een advocaat tot geheimhouding verplicht is. Dat betekent dat een advocaat dient te zwijgen over bijzonderheden van de door hem behandelde zaken, de persoon van zijn cliënt en de aard en de omvang van diens belangen.

Naar het oordeel van het hof mocht klaagster op grond van de door mr. P aan haar gedane mededeling aannemen dat hij als [opvolgend] advocaat voor klager optrad en mocht zij de gevraagde informatie geven. Het ging slechts om de vraag of mr. X al dan niet op declaratiebasis voor klager was opgetreden en deze informatie sec, welke mr. P ook elders had kunnen verkrijgen, valt niet onder de geheimhoudingsplicht.

Beslissing hof

Vernietigt de beslissing van de raad en, opnieuw rechtdoende, verklaart de klacht ongegrond.

Onvoldoende professionele distantie

Raad van Discipline Amsterdam, 16 juni 2010, LJN YA0715

Met uitlatingen als 'geestelijke (kinder)mishandeling' en 'zonneklaar instabiele moeder' heeft mr. X de grenzen van fatsoenlijkheid en redelijkheid overschreden

- Advocatenwet art. 46 (3 Wat een behoorlijk advocaat betaamt t.o. de wederpartij)

Feiten

Klaagster en haar ex-partner zijn gedurende 4,5 jaar verwickeld in 14 procedures betrekking hebbend op het minderjarige kind van partijen. Mr. X staat laatstelijk de ex-partner in deze procedures bij.

Klacht

Mr. X heeft onwaarheden geponeerd en grievende uitlatingen gedaan in processtukken in de verschillende procedures die hij namens zijn cliënt tegen klaagster ahangig heeft gemaakt.

Overwegingen

De advocaat van de wederpartij geniet een ruime mate van vrijheid om de belangen van zijn cliënt te behartigen op een wijze

die hem in overleg met zijn cliënt goeddunkt. Het tuchtrecht dient er niet toe om deze vrijheid te beknotten. Anderzijds brengt die vrijheid niet mee dat de belangen van de wederpartij van zijn cliënt op ontoelaatbare wijze mag schaden. De advocaat dient zich voorts niet onnodig grievend over de wederpartij uit te laten en hij mag geen feiten poneren waarvan hij weet of redelijkerwijs kan weten dat deze in strijd met de waarheid zijn.

Dat laatste kan de raad niet vaststellen, maar de raad kan wel beoordelen of mr. X onnodig grievend is geweest in zijn uitlatingen jegens klaagster. Ter zitting is reeds gebleken dat mr. X van mening is dat zijn woordkeuze op een enkel punt in de processtukken onvoldoende zorgvuldig is geweest. Zo stelt hij zelf dat hij achteraf bezien te vaak het woord 'ziekelijk' gebruikt heeft.

Uit de in het klachtdossier opgenomen processtukken van de hand van mr. X is de raad gebleken dat mr. X zich veelvuldig bedient van vergelijkbaar gechargeerd taalgebruik en wel aldus dat sprake is van onnodig grievende uitlatingen, zeker nu er weinig of geen distantie van mr. X tot het standpunt van zijn cliënt uit blijkt. Als voorbeeld daarvan noemt de raad: "er is sprake van geestelijke (kinder)mishandeling", "deze zonneklaar onstabiele moeder" en "de leugens, verdachtmakingen en insinuaties van de moeder". De raad is van oordeel dat het belang van klaagster disproportioneel wordt geschaad, zonder dat daarmee een redelijk doel wordt gediend.

De klacht is dan ook gegrond voor zover deze ziet op de onnodig grievendheid van de uitlatingen van mr. X.

Ter zitting heeft mr. X kenbaar gemaakt dat de zaak hem persoonlijk ernstig raakt. De raad is van oordeel dat mr. X bij de behandeling van de zaak onvoldoende professionele distantie in acht genomen heeft, zeker in aanmerking genomen dat mr. X reeds 25 jaar advocaat is. Naar het oordeel van de raad heeft mr. X daarmee, met name gezien hetgeen hem in deze klachtzaak wordt verweten, de grenzen van het fatsoen en de redelijkheid overschreden.

Beslissing

Verklaart de klacht gegrond en legt aan mr. X de maatregel van berisping op.

Zijn advocaten gevoelig voor **argumenten**?

Een overtuigend pleidooi vóór het outsourcen van uw IT. Kijk op www.SSHNED.nl/pleidooi

SSHNED
Stille kracht in Secure Server Hosting

Houtse Pad 4, 4911 AS Den Hout
Telefoon 088 - 002 84 50

FILES, VARIABELE WERKPLEKKEN, ONBEREIKBAARHEID, ...

TIJD VOOR HET NIEUWE WERKEN

VOIP CENTRALE
MET VEELZIJDIGE
BELAPPLICATIE
NU OOK I.C.M.
IPHONE

Helder Telecom
Schutweg 15
5145 NP Waalwijk
Tel. 0416 740 740
www.heldertelecom.nl

helder
telecom

Omdat u gebaat bent bij een ICT-partner met expertise in de juridische sector...

ictconcept

ALTIJD WAKKER

KANTOORAUTOMATISERING
INTERNETDIENSTEN
TELEFONIE

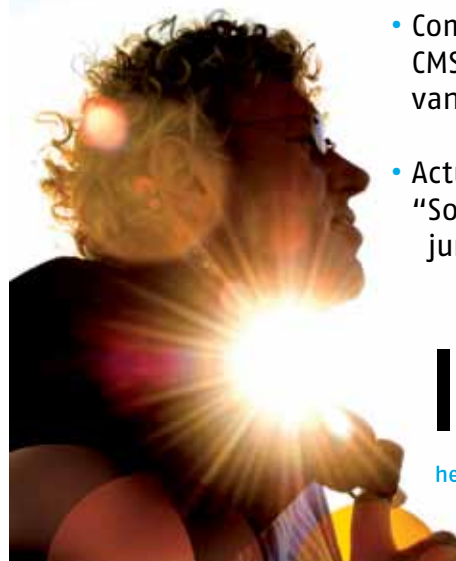

Hoofdvesting: Basicweg 19a, 3821 BR Amersfoort
T (033) 433 01 88 | www.ict-concept.nl

Met recht dé webspecialist voor de advocatuur!

Onze vertrouwde producten op een rij:

- Bedrijfsjuridisch (persoonlijk) intranet
- Compleet Advocaten CMS voor het beheer van uw website
- Actueel: workshop "Social media in de juridische praktijk"

light

helder • scherp • online

Westerdoksdiijk 425
1013 BX Amsterdam

T 020 - 531 04 60
F 020 - 531 04 69

info@light.nl
www.light.nl

Light ontwerpt, bouwt en implementeert maatwerk websites en software.

B E K S & B E K S
A D V O C A T E N

Het advocatenkantoor Beks & Beks is gevestigd in een monumentaal pand op loopafstand van het centrum van Hilversum. Ons team bestaat uit enthousiaste en gedreven medewerkers met een sportieve inslag. Het kantoor richt zich met acht advocaten op dienstverlening aan ondernemingen en particulieren primair binnen de driehoek Utrecht, Amsterdam en Amersfoort. De nadruk in de praktijk wordt gelegd op arbeidsrecht en ondernemingsrecht. Tevens beschikt het kantoor over zowel een sterke en gespecialiseerde familierechtpraktijk, als een faillissementspraktijk.

zoekt: ter versterking van de advocatenpraktijk

een medewerker M/V, gespecialiseerd op het gebied van arbeidsrecht,
en
een juridisch medewerker/beginnend stagiaire M/V,

met belangstelling voor de aandachtsgebieden van het kantoor, waarbij de nadruk ligt op het gebied van arbeids- en familierecht.

Wat vragen wij van een toekomstige kantoorgenoot?

- betrokkenheid bij de activiteiten van de cliënt
- een praktische, ondernemende en informele instelling
- ambitie om bij te dragen aan de groei van het kantoor.

Stagiaires kunnen een gedegen all-round opleiding verwachten.

Sollicitaties kunt u binnen 14 dagen na het verschijnen van deze advertentie richten aan:

Beks & Beks Advocaten
t.a.v. mr. S. van der Roest
Postbus 2383
1200 CJ HILVERSUM
s.vanderroest@beks.nl
www.beks.nl

DRUMMEN | VAN DER MEER
A D V O C A T E N

Drummen Van der Meer Advocaten is een jong advocatenkantoor gespecialiseerd in strafzaken.

In verband met de groei van ons kantoor zijn we op zoek naar een enthousiaste en daadkrachtige

(gevorderde) advocaat-stagiaire

Schriftelijke reacties voorzien van cv gaarne binnen veertien dagen na het verschijnen van dit blad zenden aan:

Drummen | Van der Meer Advocaten
t.a.v. mr. W. Drummen
Keizersgracht 416
1016 GC Amsterdam
info@drummenvandermeer.nl

Nederlandse tak van internationaal ondernemingsrechtkantoor

zoekt advocaat:

- partnerniveau of in staat dat binnen 1 jaar te bereiken
- grote kantorenachtergrond
- aantoonbaar academische interesse
- perfecte beheersing van het Engels, kennis van het Mandarijn is een pre maar geen vereiste
- werkpaard en teamplayer
- naast het recht een andere passie

Wij bieden:

- een unieke kans op zakelijke en persoonlijke groei
- een blik in de Chinese keuken
- de mogelijkheid samen met ons iets moois en blijvends op te bouwen in Europa

www.dehengcc.com

Reacties binnen 3 weken naar foestk@dehengcc.com

Cursusagenda Sdu Juridische Opleidingen

Datum	Cursus	Locatie	Punten	Kosten
8 maart	Jeugdstrafrecht: GBM, PIJ versus OTS*	Breukelen	6 PO	€ 645,-
9 maart	Verdeling, verrekening en afwikkeling van vermogens in het familierecht**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
10 maart & 17 maart	Huurrecht*	Breukelen	10 VSO/ PO	€ 1190,-
14 maart & 21 maart	Basiscursus Personen- en familierecht inclusief Huwelijksvermogensrecht*	Breukelen	10 VSO/ PO	€ 1145,-
17 maart	Wabo*	Breukelen	5 PO	€ 645,-
17 maart & 24 maart	Ambtenarenrecht, van aanstelling tot ontslag*	Breukelen	10 VSO/ PO	€ 1145,-
23 maart	Fiscaal Ondernemingsrecht*	Breukelen	5 PO	€ 645,-
25 maart	Bouwcontract en UAV*	Houten	6 PO	€ 695,-
28 maart	Beslag en executie in de praktijk*	Breukelen	5 PO	€ 645,-
30 maart	Uitspraken Sociale Zekerheid Verklaard voor Arbeidsrechtjuristen**	Breukelen	5 PO	€ 645,-
30 maart	Persoonlijke overtuigingskracht voor advocaten***	Hoofddorp	6 PO bv	€ 695,-
31 maart	Opzet- en schuldverweren in het strafrecht***	Utrecht	6 PO	€ 695,-
6 april	Letselschade*	Breukelen	6 PO	€ 695,-
6 april	Bijblijfcollage Awb en rechtspraak*	Den Haag	3 PO	€ 445,-
7 & 8 april	Van gebondenheid tot afwijken cao**	Breukelen	5 PO	€ 645,-
8 april	Rolreglement en roladministratie voor advocaten*	Breukelen	5 PO	€ 645,-
12 april	Dwangmiddelen**	Den Haag	5 PO	€ 645,-
12 april	Procederen = acteren**	Hoofddorp	6 PO bv	€ 695,-
12 april	Huurrecht bedrijfsruimte: artikel 7:290 BW**	Breukelen	5 PO	€ 645,-
13 april	Alimentatierecht**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
13 april	Vastgoedcontracten**	Breukelen	6 PO	€ 695,-

Meer informatie en inschrijven: www.sdu.nl/opleidingen

Sdu JURIDISCHE
OPLEIDINGEN

Juridoc Personen- en familierecht

Dé relevante selectie bronvervangende samenvattingen

Redactie:

prof. mr. S.F.M. Wortmann (hoofdredactie)
prof.dr. C.J. Forder
mr. K.C. Diepstraten
mr.drs. W.J. Duker
mr. A.W. van Duijvenbode-Spee
mr. E.M.G. van Nuenen-Meulesteen
mr. T.M. Subelack

Juridoc PFR biedt u een relevante selectie van bronvervangende samenvattingen van actuele artikelen uit relevante vakliteratuur en nationale én internationale rechtspraak. Een deskundige redactie maakt een selectie uit een kleine 20 bronnen, waarna de voor u relevante artikelen en rechterlijke uitspraken (nationaal en internationaal) bondig worden samengevat. Ook treft u een actuele stand van zaken van de wet- en regelgeving.

E-mail en online

U ontvangt *Juridoc PFR* elke maand als e-mail en daarnaast hebt u toegang tot *Juridoc PFR Online*. Hierin kunt u eenvoudig zoeken in het complete archief dat teruggaat tot 2007.

Uw voordeel:

- Ontvang in één maandelijks overzicht alle relevante vakliteratuur binnen uw vakgebied
- Lees in duidelijke korte samenvattingen de kern van een compleet artikel of uitspraak
- Navigeer online eenvoudig door het complete archief
- Bespaar tijd en geld door zelf niet meer alle vakliteratuur en uitspraken te hoeven volgen

Juridoc Personen- en familierecht: samengevat de beste

Bestel nu via www.juridoc-pfr.nl of bel (070) 378 98 80.

ONDERNEMINGSRECHT
ARBEIDSRECHT

VESTIUS
a d v o c a t e n

Vestius Advocaten
Amsterdam

zoekt

**advocaten
ondernemingsrecht**

www.vestius.com

KORTMAN ADVOCATEN

In verband met gewenste uitbreiding zoeken wij één of meer ondernemende kandidaten voor de positie van

ADVOCAAT/PARTNER

Met eigen praktijk en/of zakelijk relevant netwerk.

Ons kantoor voert een algemene praktijk met de nadruk op verschillende specifieke rechtsgebieden, waaronder ondernemingsrecht, arbeidsrecht, personen- en familierecht, bestuursrecht, vreemdelingenrecht, strafrecht en insolventierecht.

De functievereisten:

- Meerdere jaren werkervaring als advocaat in de algemene civiele praktijk danwel in één of meerdere van bovengenoemde rechtsgebieden
- Interesse en bereidheid om toe te treden tot de hoofd c.q. een gefaciliteerde submaatschap
- Persoonstypering: professioneel, accuraat, zelfstandig, ondernemend, klantgericht, doelgericht, proactief, netwerker, collegiaal, weet iets substantieels toe te voegen aan de organisatie.

Geboden wordt:

Toetreding (aantrekkelijk gefaciliteerd) tot een kleinschalig advocatenkantoor, in mooi Haags pand, met rijke traditie, goede sfeer en mooie gevarieerde cliënten- en rechtspraktijk.

Voor Uw reactie of nadere informatie kunt U contact opnemen met Mr E.A. Vermeer-Wartna

Dagelijks Bestuur

Raamweg nr 3

2596 HL 's-Gravenhage

Tel. 070 - 3024030

E-mail: info@kortmanadvocaten.nl of vermeer@kortmanadvocaten.nl

Website: www.kortmanadvocaten.nl, nieuwe website is in ontwerp.

Ter overname gevraagd:

(arrondissement Amsterdam)

(kleine) advocatenpraktijk

op het gebied van

civiele en handelszaken in de ruimste zin.

Reacties aan: info@oolegalsupport.com

Personeelsadvertenties

Advocatenblad

Kantoor	Vacature	Plaats	Regio	Pagina
Advocatenkantoor Taner	(gevorderde) Advocaat-stagiaire / Advocaat-medewerker strafrecht	Lelystad	Noord	8
Beks & Beks Advocaten	Medewerker m/v, gespecialiseerd op het gebied van arbeidsrecht	Hilversum	Midden	52
Beks & Beks Advocaten	Juridisch medewerker/beginnend stagiaire m/v	Hilversum	Midden	52
SNS Reaal	Advocaat in dienstbetrekking	Utrecht	Midden	34
Langstraat Advocaten	Enthousiaste advocaat	Waalwijk	Zuid	42
CMS Derks Star Busmann	1e jrs advocaat stagiair (bancaire procespraktijk)	Amsterdam	West	32
CMS Derks Star Busmann	1e jrs advocaat stagiair (financial services)	Amsterdam	West	32
CMS Derks Star Busmann	4e/5e jrs advocaat medewerker (financiering en zekerheden)	Amsterdam	West	32
Drummen van der Meer Advocaten	(gevorderde) Advocaat-stagiaire	Amsterdam	West	52
Spigthoff	Procestijger	Amsterdam	West	IV
Vestius Advocaten BV	Advocaten ondernemingsrecht	Amsterdam	West	55
Westhoff Advocaten	Één of twee Advocaten	Amsterdam	West	46
Bouwman Thewessen van Winden Advocaten	Advocaat (medewerker/gevorderde stagiaire) bouwrecht en/of ondernemingsrecht	Den Haag	West	42
Kortman Advocaten	Advocaat / Partner met eigen praktijk en/of zakelijk relevant netwerk	Den Haag	West	55
Nederlandse Orde van Advocaten	(senior) Beleidsadviseur	Den Haag	West	18
Nederlandse Orde van Advocaten	Bijzonder Hoogleraar Advocatuur (v/m)	Den Haag	West	38
Davidkock Legal	Advocaat / Advocaat-stagiaire	Bonaire		46
DeHeng Civil Code	Advocaat	Internationaal		52
Resor NV	Experts in Corporate Litigation	Internationaal		33
Resor NV	Specialists in Insolvency Law and Security Rights	Internationaal		33
Resor NV	Leaders in Corporate Recovery	Internationaal		33

www.JuristopMaat.nl

Kantoor	Vacature	Plaats	Regio
Almere	HBO Stagiair Management, Economie en Recht	Almere	Noord
De Rivieren Notarissen	Kandidaat-Notaris m/v	Andel	Noord
Dorhout Advocaten	Dorhout zoekt advocaat met 3 à 5 jaar ervaring en een civielrechtelijke achtergrond	Groningen	Noord
Yacht	Senior beleidsmedewerker juridische zaken openbare orde en veiligheid	Groningen	Noord
Barneveld	Tweede secretaris/ onderzoeker	Barneveld	Oost
Schoonhoven	Juridisch beleidsmedewerker Handhaving/RO	Schoonhoven	Midden
Soest	Jurist	Soest	Midden
Yacht	Jurist Grondzaken (in vaste dienst bij Yacht Utrecht)	Utrecht	Midden
De Advocaten van Van Riet	Gevorderde advocaat-stagiaire of beginnend medewerker Vastgoed	Utrecht	Midden
Woerden	Juridisch adviseur B - 36 uur per week met een tijdelijk dienstverband van een jaar	Woerden	Midden
Cleber N.V.	(proces)advocaat Ondernemingsrecht / procesadvocaat Zekerheden & Insolventie	Amsterdam	West
Frits von Seydlitz	Ervaren kandidaat-notaris / Estateplanner	Breda	West
David Kock Legal	Advocaat/Stagiaire	Den Haag	West
JS Consultancy	Juridisch Controller (m/v)	Den Haag	West
Kortman Advocaten	Advocaat/Partner	Den Haag	West
Notariskantoor Ellens & Lentze	notarieel secretaresse	Den Haag	West
NVVK	SENIOR BELEIDSMEDEWERKER (M/V)	Den Haag	West
Haarlemmermeer	Beleidsadviseur Cultuur	Hoofddorp	West
Bouwman Thewessen van Winden advocaten	Advocaat (medewerker/gevorderd stagiaire) bouwrecht en/of ondernemingsrecht	Naaldwijk	West
Ridderkerk	Stage: Juridische werkzaamheden op het gebied van vergunningen	Ridderkerk	West
Yacht	ZP-er Legal met een bestuursrechtelijke achtergrond? Registreer je nu!	Rotterdam	West
Manders advocaten	Advocaat met aantoonbare ervaring in het strafrecht	Rotterdam	West

Samen

Als je op de eerste dag in je nieuwe praktijk de sleutel in het slot steekt, is het goed te weten dat je verzekeringen in orde zijn. Met Niehoff Werning & Kooij staat u er niet alleen voor. Prettig, want er komen nogal wat zaken op starters af. Van ondernemingsplan tot beroepsaansprakelijkheids- en arbeidsongeschiktheidsverzekering: samen met u zorgen we voor een passende oplossing. Met onze kennis van de advocatuur helpen we al jaren talloze starters op weg. Meer weten? Vraag dan vrijblijvend ons starterspakket voor de advocatuur aan.

Starter? Kijk op www.nwk.nl

**Hoe dan ook,
start samen met Niehoff Werning & Kooij.**

Niehoff Werning & Kooij
verzekeringsadviseurs voor advocatuur en notariaat

Spigthoff is een niche kantoor op het gebied van corporate litigation, financieel recht en belastingrecht. Het accent ligt op (potentiële) conflict- en noodsituaties en op snelle, creatieve oplossingen met de inzet van maximale juridische leverage. Het devies is dan ook: liever een kort geding dan lang gedoe.

Procestijger

die het lef heeft om de uitdagende praktijk van Jerry Hoff te komen versterken.

HET PROFIEL:

- 3 à 4 jaar ervaring in de procespraktijk
- aantoonbare all round interesse
- gericht op het leveren van vakinhoudelijke topkwaliteit
- winnaarsmentaliteit, intelligent, gedreven en humor

DE PROPOSITIE:

- een kantoor met een uitstekende kwaliteit en uitstraling
- een boeiende procespraktijk zonder kans op verveling
- een enthousiast team met bezielende leiding
- prima honorering en perspectief

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen via mayke.boetes@spigthoff.com

SPIGTHOFF